Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

ALMANAK 1885

UDGIVET · AF · N · DALHOFF
DIAKONISSESTIFTELSENS · PRÆST

0,75

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1885,

som er det første efter Skudaar.

Beregnet for Kjøbenhavns Observatorium

af

H. C. F. C. Schjellerup,
Professor.

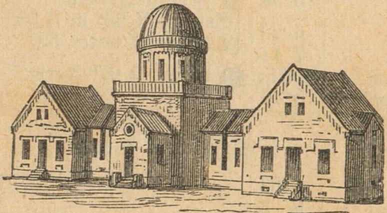

Med et Skriftsted og en Anvisning til Bibellæsning for hver Dag.

udgivet af

N. Dalhoff,
Diakonissestiftelsens Præst.

TILLADT AF UNIVERSITETET

Sælges til Fordel for Diakonissestiftelsen.

Kjøbenhavn.

I Hovedkommission hos Fr. Bertelsen, Bethesda.

Trykt hos Nielsen & Lydiche.

Januar

1. Maaned. — eller Glugmaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

Nytaarsdag. Christi Omskærelse, Luc. 2.

			Maane Op E.		Høiv.
T.	1	Nytaar	4 42	Solen nærmest Jorden	12 14
F.	2	Abel	6 0	🌕 f. M. 6 17' Form.	0 36
L.	3	Enoch	7 21		1 18

S. e. Nytaar. Da Herodes var død, Matth. 2.

S.	4	Methusalem	8 41		2 0
M.	5	Simeon	9 58		2 38
Ti.	6	Hell. 3 Kong.	11 12	Sol op 8 30' n. 3 44'	3 18
O.	7	Knud Hertug	Op F.	Tusmørket varer 51'	4 12
T.	8	Erhard	12 24	☾ f. Kv. 4 27' Form.	4 54
F.	9	Julianus	1 33		5 57
L.	10	Paul Eremit	2 40		7 10

1 S. e. H. 3 K. Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2.

S.	11	Hyginus	3 44		8 23
M.	12	Reinhold	4 44		9 24
Ti.	13	Hilarius	5 39	☽ fjernest Jorden	10 16
O.	14	Felix	6 28	Sol. op 8 23' n. 3 55'	10 59
T.	15	Maurus	7 11	Tusmørket varer 50'	11 36
F.	16	Marcellus	Ned E.	🌑 n. M. 9 27' Form.	12 13
L.	17	Antonius	5 46		0 29

2 S. e. H. 3 K. Brylluppet i Kana, Joh. 2.

S.	18	Prisca	6 53		1 3
M.	19	Pontianus	8 3		1 34
Ti.	20	Fab. Sebast.	9 14		2 7
O.	21	Agnes	10 26	Sol. op 8 14' n. 4 9'	2 41
T.	22	Vincentius	11 40	Tusmørket varer 49'	3 19
F.	23	Emerentius	Ned F.		4 3
L.	24	Timotheus	12 56	☽ f. Kv. 2 17' Form.	5 0

3 S. e. H. 3 K. Jesus gik ned af Bjerget, Matth. 8.

S.	25	Pauli Omv.	2 11		6 18
M.	26	Polycarpus	3 27		7 50
Ti.	27	Chrysostom.	4 37		9 16
O.	28	Carolus Magn.	5 39	Sol op 8 3' n. 4 24'; Tusmørket varer 47'	10 23
T.	29	Valerius	6 31	☽ nærmest Jorden	11 17
F.	30	Lovise. Adelg.	Op E.	🌕 f. M. 5 10' Eftm.	12 2
L.	31	Vigilius	6 9		0 24

Januar.

		Tag og læs:
1	Aab. 1, 8: Jeg er Alpha og Omega, Begyndelsen og Enden.	L. 2, 21. Gal. 3, 23—29.
2	J. 8, 58: Førend Abraham blev, er jeg.	L. 5, 12—39.
3	Aab. 1, 8: Jeg er den, som er, og den, som var, og den, som kommer.	L. 6, 1—19.
4	J. 7, 6: Verden hader mig.	M. 2, 19—23. Rom. 3, 19—22.
5	J. 18, 37: Hver den, som er af Sandheden, hører min Røst.	L. 6, 20—49.
6	J. 4, 35: Markerne ere hvide til Høsten.	M. 2, 1—12. Es. 60, 1—6
7	M. 9, 38: Beder Høstens Herre, at han udsender Arbejdere i sin Høst.	L. 7, 1—10. 18—50.
8	Mc. 13, 10: Evangelium bør at prædikes for alle Folk.	L. 8, 1—4. 16—56.
9	L. 13, 29: De skulle komme fra Øster og Vester og sidde tilbords i Guds Rige.	L. 9, 1—27.
10	L. 14, 23: Nød dem at gaa ind.	L. 9, 28—62.
11	J. 16, 32: Faderen er med mig.	L. 2, 42—52. Rom. 12, 1—5.
12	J. 7, 10: Min Lærdom er ikke min, men hans, som mig udsendte.	L. 10, 1-24. 38-42.
13	J. 13, 13: I kalde mig Mester og Herre, og I tale ret, thi jeg er det.	L. 10, 3-13. 29-54.
14	J. 18, 20: Jeg har altid talet frit for Verden.	L. 12, 1—31.
15	J. 3, 19: Lyset er kommet til Verden.	L. 12, 32—59.
16	J. 10, 35: Skriften kan ikke rokkes.	L. 13.
17	M. 11, 25: Jeg priser Dig, Fader.	L. 14, 12-15. 25-35.
18	J. 7, 37: Om Nogen tørster, han komme til mig og drikke.	J. 2, 1—11. Rom. 12, 6—16.
19	J. 7, 38: Hvo, som tror paa mig, af hans Liv skal flyde levende Vandstrømme.	L. 15, 11—32.
20	J. 12, 26: Om Nogen tjener mig, ham skal Faderen ære.	L. 16, 14—18. 17, 1—10. 20—37.
21	L. 10, 23: Salige ere de Øjne, som se det, I se.	L. 18, 1—8. 15-43.
22	L. 12, 48: Hvem meget er givet, hos ham skal man søge meget.	L. 19, 1—40.
23	L. 11, 33: Ingen tænder et Lys og sætter det i Skjul.	L. 20.
24	L. 8, 39: Fortæl, hvor store Ting Gud har gjort Dig.	L. 21, 1-24. 37-38.
25	Mc. 1, 41: Jeg vil: Vorde ren!	M. 8, 1—13. Rom. 12, 16—21.
26	M. 5, 8: Salige ere de rene af Hjertet.	L. 22, 1—38.
27	Mc. 9, 43: Dersom Din Haand forarger Dig, hug den af.	L. 23, 39—71.
28	M. 10, 34: I skulle ikke mene, at jeg er kommen at bringe Fred paa Jorden.	L. 24.
29	L. 12, 49: Ild er jeg kommen at kaste paa Jorden.	Rom. 1.
30	J. 14, 27: Eders Hjerte forfærdes ikke.	— 2.
31	J. 8, 36: Dersom Sønnen faar frigjort Eder, skulle I være virkeligen frie.	— 3.

Forkortelser: M. = Matthæus Evang. Mc. = Marcus. L. = Lucas. J. = Johannes. Ap. = Apostlenes Gjerninger. Aab. = Johannes Aabenbaring.

Februar

2. Maaned. — eller Blidemaaned har 28 Dage. — Aar 1885.

Septuagesima. Arbejderne i Vingaarden, Matth. 20.

		Maane Op E.		Høiv.
S. 1	Brigida	7 30		1 3
M. 2	Kyndelmisse	8 48		1 40
Ti. 3	Blasius	10 4		2 15
O. 4	Veronica	11 15	Sol. op 7 50' n. 4 38'	2 52
T. 5	Agathe	Op F.	Tusmørket varer 46'	3 31
F. 6	Dorothea	12 25	☾ s. Kv. 11 28' Eftm.	4 14
L. 7	Richard	1 31		5 7

Sexagesima. De fire Slags Sædejord, Luc. 8.

S. 8	Corintha	2 33		6 12
M. 9	Apollonia	3 31		7 29
Ti. 10	Scholastica	4 22	☽ fjernest Jorden	8 42
O. 11	Euphrosyne	5 8	Sol. op 7 35' n. 4 54'	9 42
T. 12	Eulalia	5 47	Tusmørket varer 44'	10 33
F. 13	Benignus	6 20		11 14
L. 14	Valentinus	6 48		11 50

Fastelavn. Christi Daab, Matth. 3.

S. 15	Faustinus	Ned E.	Esto mihi. Qvinquagesima	0 8
M. 16	Juliane	7 3	● n. M. 3 12' Form.	0 42
Ti. 17	Fidanus	8 15	Hvide Tirsdag	1 14
O. 18	Concordia	9 29	Aske Onsdag	1 47
T. 19	Ammon	10 44	Sol. op 7 19' n. 5 9'	2 22
F. 20	Eucharius	Ned F.	Tusmørket varer 43'	3 1
L. 21	Samuel	12 0		3 45

1 S. i Fasten. Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4.

S. 22	Peders Stol	1 14	Qvadrages. Invocavit	4 41
M. 23	Papias	2 24	☽ f. Kv. 11 21' Form.	5 55
Ti. 24	Matthias	3 27	Tamperdag	7 28
O. 25	Victorinus	4 22	Sol. op 7 2' n. 5 24'	8 58
T. 26	Inger	5 7	Tusmørket varer 42'	10 8
F. 27	Leander	5 44	☽ nærmest Jorden	11 0
L. 28	Ollegaard	6 15		1 43

Februar.

		Tag og læs:
1	M. 20, 16: Mange ere kaldede, men Faa ere udvalgte.	M. 20, 1—16. 1 Cor. 9, 24—10, 5.
2	L. 13, 30: Der ere Sidste, som skulle være de Første.	Rom. 4.
3	L. 5, 17: Min Fader arbejder indtil nu, og jeg arbejder.	— 5.
4	Mc. 9, 40: Hvo, som ikke er imod os, er med os.	— 6.
5	M. 10, 10: En Arbejder er sin Føde værd.	— 7.
6	L. 17, 10: Siger: Vi ere unyttige Tjenere.	— 8, 1-11, 26-39.
7	Aab. 3, 2: Jeg har ikke fundet dine Gjerninger fuldkommede for Gud.	— 9.
8	Mc. 4, 11: Eder er det givet at vide Guds Riges Hemmeligheder.	L. 8, 4—15. 2 Cor. 12, 2—9.
9	Mc. 4, 4: Noget faldt ved Vejen; Himmelens Fugle aade det op.	Rom. 10.
10	Mc. 4, 5: Noget faldt paa Stengrund; det visnede.	— 11.
11	Mc. 4, 6: Noget faldt iblandt Torne; Tornene kvalte det.	— 12.
12	Mc. 4, 8: Noget faldt i god Jord og bar Frugt, som voxte op og blev stor.	— 13, 1-7; 14.
13	Mc. 4, 9: Hvo, som har Øren, han høre.	— 15.
14	J. 14, 23: Om Nogen elsker mig, skal han holde mit Ord.	— 16.
15	J. 3, 3: Uden Nogen bliver født paa ny, kan han ikke se Guds Rige.	M. 3, 13—17. 1 Pet. 3, 18—22.
16	J. 10, 9: Dersom Nogen gaar ind ved mig, han skal frelses.	Gal. 1.
17	J. 13, 8: Dersom jeg ikke toer Dig, har Du ingen Del med mig.	— 2.
18	M. 7, 21: Ikke Enhver, som siger til mig: Herre, Herre! skal indgaa i Himmeriges Rige.	— 3, 1—14.
19	Mc. 16, 16: Hvo, som tror og bliver døbt, skal blive salig.	— 4, 1—20.
20	L. 14, 33: Hvo, som ikke forsager Alt det, han haver, kan ikke være min Discipel.	— 5, 1-15. 6, 11-18.
21	J. 6, 35: Hvo, som tror paa mig, skal aldrig tørste.	Phil. 1.
22	J. 12, 31: Nu skal denne Verdens Fyrste udstødes.	M. 4, 1—11. 2 Cor. 6, 1—10.
23	J. 8, 44: Djævelen var en Manddraber fra Begyndelsen af.	Phil 2.
24	L. 10, 18: Jeg saa, at Satanas faldt ned af Himmelen som et Lyn.	— 3.
25	J. 16, 11: Denne Verdens Fyrste er dømt.	— 4.
26	L. 22, 31: Se, Satanas begjærede Eder at sigte Eder som Hvede.	Eph. 1.
27	L. 22, 46: Beder, at I ikke falde i Fristelse.	— 2.
28	M. 10, 22: Den, som bliver bestandig indtil Enden, han skal blive salig.	— 3.

Marts

3. Maaned. — eller Tordmaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

2 S. i Fasten. Den kananæiske Kvinde, Matth. 15.

			Maane Op E.		Høiv.
S.	1	Albinus	6 20	Reminiscere	0 4
M.	2	Simplicius	7 38	○ f. M. 4 51′ Form.	0 40
Ti.	3	Kunigunde	8 53		1 15
O.	4	Adrianus	10 5	Sol. op 6 45′ n. 5 39′	1 49
T.	5	Theophilus	11 14	Tusmørket varer 42′	2 24
F.	6	Gotfred	Op F.		3 0
L.	7	Perpetua	12 19		3 40

3 S. i Fasten. Jesus drev en Djævel ud, Luc. 11.

S.	8	Beata	1 19	Oculi	4 29
				☾ f. Kv. 7 44′ Eftm.	
M.	9	40 Riddere	2 14	☽ fjernest Jorden	5 28
Ti.	10	Ædel	3 2		6 39
O.	11	Thala	3 43	Sol. op 6 27′ n. 5 53′	7 57
T.	12	Gregorius	4 19	Tusmørket varer 42′	9 5
F.	13	Macedonius	4 48		10 1
L.	14	Eutychius	5 15		10 45

Midfaste. Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6.

S.	15	Zacharias	5 40	Lætare	11 24
M.	16	Gudmund	Ned E.	● n. M. 6 27′ Eftm.	12 1
Ti.	17	Gjertrud	7 15		0 18
O.	18	Alexander	8 31	Sol. op 6 9′ n. 6 7′	0 52
T.	19	Joseph	9 48	Tusmørket varer 42′	1 27
F.	20	Gordius	11 3	Jævndøgn, Foraar begynder	2 6
L.	21	Benedictus	Ned F.		2 45

5 S. i Fasten Gabriel Engel udsendes, Luc 1.

S	22	Paulus	12 15	Judica	3 33
M.	23	Fidelis	1 21	☽ f. Kv. 6 13′ Eftm.	4 31
Ti.	24	Ulrica	2 18	☽ nærmest Jorden	5 45
O.	25	Mariæ Bebud.	3 4	Sol. op 5 51′ n. 6 21′	7 18
T.	26	Gabriel	3 43	Tusmørket varer 42′	8 43
F.	27	Castor	4 16		9 49
L.	28	Eustachius	4 43		10 39

Palmesøndag. Christi Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S.	29	Jonas	5 8		11 21
M.	30	Qvirinus	Op E.	Maaneformørkelse 3 49′ Eftm.	11 58
Ti.	31	Balbina	7 45	○ f. M. 5 30′ Eftm.	0 15

Marts.

		Tag og læs:
1	J. 13, 7: Hvad jeg gjør, véd Du ikke nu, men Du skal forstaa det herefter.	M. 15, 21—28. 1 Thes. 4, 1—7.
2	J. 15, 3: Hver Gren, som bærer Frugt, renser han, at den skal bære mere Frugt.	Eph. 4.
3	L. 18, 7: Skulde Gud ikke skaffe sine Udvalgte Ret?	— 5.
4	M. 5, 5: Salige ere de Sagtmodige.	— 6.
5	L. 11, 10: Hver den, som beder, han faar.	Dom. 1.
6	M. 7, 7: Søger, saa skulle I finde.	— 2.
7	Mc. 4, 25: Hvo, som har, ham skal gives.	— 3.
8	M. 12, 30: Hvo, som ikke er med mig, er imod mig.	L. 11, 14—28. Eph. 5, 1—9.
9	M. 12, 30: Hvo, som ikke samler med mig, adspreder.	Dom. 4.
10	M. 12, 25: Hvert Rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde.	— 5.
11	M. 16, 18: Helvedes Porte skulle ikke faa Overhaand over min Menighed.	— 6.
12	J. 3, 21: Hvo, som øver Sandhed, kommer til Lyset.	— 7.
13	J. 8, 32: Sandheden skal frigjøre Eder.	— 8.
14	L. 6, 26: Ve Eder, naar alle Mennesker tale vel om Eder.	— 9, 1—21.
15	M. 5, 6: Salige ere de, som hungre og tørste efter Retfærdighed.	J. 6, 1—15. Gal. 4, 21—31.
16	J. 6, 32: Min Fader giver Eder det Brød af Himmelen.	Dom. 9, 22—57.
17	J. 6, 51: Jeg er det levende Brød, som kom ned af Himmelen.	— 10.
18	J. 6, 57: Den, som mig æder, skal leve ved mig.	— 11.
19	Mc. 11, 22: Haver Tro til Gud.	— 12.
20	J. 7, 28: Han er sanddru, som mig udsendte.	— 13.
21	L. 6, 36: Eders Fader er barmhjertig.	— 14.
22	Aab. 22, 16: Jeg er den af Davids Rod og Slægt, den skinnende Morgenstjerne.	L. 1, 26—38. Es. 7, 10—15.
23	J. 8, 46: Hvo af Eder kan overbevise mig om nogen Synd.	Dom. 15.
24	J. 12, 32: Naar jeg bliver ophøjet fra Jorden, vil jeg drage Alle til mig.	— 16.
25	M. 19, 26: For Gud ere alle Ting mulige.	— 17.
26	J. 6, 57: Jeg lever ved Faderen.	— 18.
27	J. 5, 20: Faderen elsker Sønnen.	— 20, 1—25.
28	J. 4, 34: Min Mad er, at jeg gjør hans Villie, som mig udsendte.	— 20, 26—48.
29	L. 13, 35: Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn.	M. 21, 1—9. Phil. 2, 5—11.
30	J. 12, 24: Uden Hvedekornet falder i Jorden og døer, bliver det ene.	Dom. 21.
31	J. 12, 23: Timen er kommen, at Menneskens Søn skal herliggjøres.	Joh. 18, 1—23.

April

4. Maaned. — eller Faaremaaned har 30 Dage. — Aar 1885.

			Maane Op E.		Høiv.
O.	1	Hugo	8 55	Sol. op 5 32' n. 6 35'	0 50
T.	2	Skjærtorsdag	10 2	Tusmørket varer 43'	1 23
F.	3	Langfredag	11 7	Theodosius	1 57
L.	4	Ambrosius	Op F.	Nicætas	2 32

Paaskedag. Christi Opstandelse, Marc. 16.

S.	5	Irene	12 4	Sixtus	3 11
M.	6	2 Paaskedag	12 54	☾ fjernest Jorden	3 54
Ti.	7	Egesippus	1 39	☾ s. Kv. 3 33' Eftm.	4 46
O.	8	Janus	2 16	Chr. 9. Føds.	5 51
T.	9	Procopius	2 48	Sol. op 5 14' n. 6 49'	7 7
F.	10	Ezechiel	3 16	Tusmørket varer 44'	8 19
L.	11	Leo	3 40		9 20

1 S. e. Paaske. Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20.

S.	12	Julius	4 4	Qvasimodo	10 11
M.	13	Justinus	4 27		10 54
Ti.	14	Tiburtius	4 50		11 32
O.	15	Olympia	Ned E.	● n. M. 6 42' Form.	12 11
T.	16	Mariane	8 47	Sol. op 4 57' n. 7 3'	0 31
F.	17	Anicetus	10 3	Tusmørket varer 45'	1 9
L.	18	Eleutherius	11 13	☾ nærmest Jorden	1 50

2 S. e. Paaske. Jesus er en god Hyrde, Joh. 10.

S.	19	Daniel	Ned F.	Misericord. Dom.	2 34
M.	20	Sulpicius	12 14		3 23
Ti.	21	Florentius	1 4	Flyttedag	4 21
O.	22	Cajus	1 45	☽ f. Kv. 12 11' Form.	5 33
T.	23	Georgius	2 19	Sol. op 4 40' n. 7 17'	6 58
F.	24	Albertus	2 47	Tusmørket varer 47'	8 18
L.	25	Marc. Evang.	3 12		9 23

3 S. e. Paaske. Christi Bortgang til Faderen, Joh. 16.

S	26	Cletus	3 35	Jubilate	10 15
M.	27	Ananias	3 57		10 56
Ti.	28	Vitalis	4 21	○ f. M. 7 5' Form.	11 33
O.	29	Peter Martyr	Op E.	Sol. op 4 23' n. 7 31'	12 8
T.	30	Severus	8 54	Tusmørket varer 49'	0 25

April.

		Tag og læs:
1	Mc. 14, 34: Min Sjæl er ganske bedrøvet indtil Døden.	J. 18, 24—40.
2	J. 6, 54: Hvo, som æder mit Kjød og drikker mit Blod, har et evigt Liv.	1 Cor. 11, 23—29. L. 22, 14—20.
3	J. 10, 11: Den gode Hyrde sætter sit Liv til for Faarene.	J. 19, 1—30.
4	Aab. 1, 18: Jeg var død, og se, jeg er levende i al Evighed.	J. 19, 31—42.
5	J. 14, 19: Jeg lever, og I skulle leve.	Mc. 16, 1—7. 1 Cor. 5, 7—8.
6	M. 18, 20: Hvor to eller tre er forsamlede i mit Navn, der er jeg midt iblandt dem.	L. 24, 13—35. Ap. 10, 34—41.
7	Aab. 1, 18: Frygt ikke, jeg er den Første og den Sidste og den Levende.	J. 20.
8	J. 14, 27: Fred lader jeg Eder, min Fred giver jeg Eder.	J. 21.
9	L. 21, 28: Ser op, opløfter Eders Hoveder.	J. 1, 1—18.
10	J. 15, 15: Eder har jeg kaldet Venner.	J. 1, 29—52.
11	J. 13, 31: Nu er Menneskens Søn herliggjort, og Gud er herliggjort i ham.	J. 2, 12-25. 3, 20-36.
12	L. 24, 36: Fred være med Eder.	J. 20, 19—31. 1 J. 5, 4—12.
13	J. 20, 29: Salige ere de, som ikke have set, men dog troet.	J. 4, 1—45.
14	J. 5, 39: Skrifterne vidne om mig.	J. 5, 1—23.
15	L. 24, 26: Burde det ikke Kristum at lide dette og indgaa til sin Herlighed.	J. 5, 24—47.
16	J. 8, 47: Hvo, som er af Gud, hører Guds Ord.	J. 6, 16—40.
17	J. 6, 63: De Ord, som jeg taler til Eder, ere Aand og Liv.	J. 6, 41—71.
18	J. 8, 31: Dersom I blive i mit Ord, ere I sandelig mine Disciple.	J. 7, 1—24.
19	J. 10, 27: Mine Faar høre min Røst.	J. 10, 11—16. 1 Pet. 2, 21—25.
20	J. 17, 14: De ere ikke af Verden, ligesom jeg er ikke af Verden.	J. 7, 25—53.
21	J. 10, 11: Jeg er den gode Hyrde.	J. 8, 1—20.
22	J. 10, 3: Han kalder sine egne Faar ved Navn.	J. 8, 21—42.
23	J. 10, 4: Faarene følge ham, fordi de kjende hans Røst.	J. 9, 1—23.
24	J. 15, 17: Dette befaler jeg Eder, at I skulle elske hverandre.	J. 9, 24—41.
25	J. 17, 22: De skulle være ét, ligesom vi ere ét.	J. 10, 1-10. 17-41.
26	J. 15, 16: I have ikke udvalgt mig, men jeg har udvalgt Eder.	J. 16, 16—22. 1 Pet. 2, 11—20.
27	J. 15, 14: I ere mine Venner, dersom I gjøre, hvad jeg befaler Eder.	J. 11, 1—38.
28	L. 6, 40: Hver, som er fuldkommen, skal være som hans Mester.	J. 11, 39—57.
29	J. 17, 17: Hellige Fader, hellige dem i din Sandhed; dit Ord er Sandhed.	J. 12, 1—22.
30	J. 15, 16: Eders Frugt skal blive ved.	J. 12, 23—50.

Maj

5. Maaned. — eller Majmaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

			Maane Op E.		Høiv.
F.	1	Bededag	9 54	Phil. Jacob. Voldermisse	0 59
L.	2	Athanasius	10 48		1 33

4 S. e. Paaske. Den Helligaands Sendelse, Joh. 16.

S.	3	Korsmisse	11 35	Cantate	2 7
M.	4	Florian	Op F.	☽ fjernest Jorden	2 44
Ti.	5	Gothard	12 15	De lyse Nætter begynde	3 23
O.	6	Joh. a. Port.	12 49	Sol. op 4 8′ n. 7 45′ Tusmørket varer 52′	4 9
T.	7	Flavia	1 18	☾ s. Kv. 9 33′ Form.	5 5
F.	8	Stanislaus	1 44		6 13
L.	9	Caspar	2 7		7 26

5 S. e. Paaske. Beder i Jesu Navn, Joh. 16.

S.	10	Gordianus	2 30	Rogate	8 36
M.	11	Mamertus	2 51		9 36
Ti.	12	Pancratius	3 14		10 26
O.	13	Ingenuus	3 42	Sol. op 3 54′ n. 7 58′ Tusmørket varer 55′	11 10
T.	14	Chr. Himmelf.	Ned E.	● n. M. 4 8′ Eftm.	11 52
F.	15	Sophie	8 56		0 13
L.	16	Sara	10 3	☽ nærmest Jorden	0 55

6 S. e. Paaske. Naar Trøsteren kommer, Joh. 15.

S.	17	Bruno	11 1	Exaudi	1 40
M.	18	Erik	11 46		2 24
Ti.	19	Potentiana	Ned F.		3 12
O.	20	Angelica	12 23	Sol. op 3 42′ n. 8 11′ Tusmørket varer 59′	4 5
T.	21	Helene	12 53	☽ f. Kv. 6 35′ Form.	5 9
F.	22	Castus	1 19		6 25
L.	23	Desiderius	1 41		7 44

Pintsedag. Hvo mig elsker, Joh.

S	24	Esther	2 4		8 53
M.	25	2 Pintsedag	2 28	Urbanus	9 48
Ti.	26	Beda	2 50	Tamperdag	10 31
O.	27	Lucian	3 16	Sol. op 3 32′ n. 8 22′ Tusmørket varer 62′	11 10
T.	28	Vilhelm	Op E.	○ f. M. 9 21′ Eftm.	11 47
F.	29	Maximinus	8 42		0 5
L.	30	Vigand	9 32		0 38

Trinitatis. Christus og Nicodemus, Joh. 3.

S.	31	Petronella	10 15		1 11

Maj.

		Tag og læs:
1	M. 4, 17: Himmeriges Rige er kommet nær.	M. 3, 8—10. Es. 55, 6—7.
2	L. 13, 24: Stræber alvorligen at indgaa gjennem den snævre Port.	J. 13.
3	Ap. 1, 8: I skulle annamme den Helligaand.	J. 16, 5—15. Jac. 1, 17—21.
4	J. 15, 26: Talsmanden skal vidne om mig.	J. 14, 1—22.
5	J. 16, 8: Han skal overbevise Verden.	J. 15, 1—23.
6	J. 16, 14: Han skal herliggjøre mig.	J. 17.
7	J. 14, 26: Han skal lære Eder alle Ting.	1 Joh. 1.
8	J. 15, 10: Dersom I holde mine Befalinger, skulle I blive i min Kjærlighed.	— 2.
9	Aab. 3, 3: Kom ihu, hvorledes Du har annammet og hørt, og bevar det.	— 3.
10	J. 14, 14: Dersom I bede om Noget i mit Navn, vil jeg gjøre det.	J. 16, 23—28. Jac. 1, 22—27.
11	L. 11, 9: Beder, saa skal Eder gives.	1 Joh. 4.
12	M. 21, 22: Alt det, I begjære i Bønnen troende, det skulle I faa.	— 5.
13	M. 6, 7: Naar I bede, skulle I ikke bruge overflødige Ord.	2 Joh.
14	J. 20, 17: Jeg farer op til min Fader og Eders Fader og til min Gud og Eders Gud.	Mc. 16, 14—20. Ap. 1, 1—11.
15	J. 5, 23: Alle skulle ære Sønnen, ligesom de ære Faderen.	3 Joh.
16	J. 14, 21: Hvo mig elsker, skal elskes af min Fader.	1 Cor. 1.
17	Ap. 1, 8: I skulle være mine Vidner.	J. 15, 26—16, 4. 1 Pet. 4. 7—11.
18	J. 15, 20: Have de forfulgt mig, skulle de og forfølge Eder.	1 Cor. 2.
19	L. 6, 40: Disciplen er ikke over sin Mester.	— 3.
20	L. 21, 17: I skulle hades af Alle for mit Navns Skyld.	— 4.
21	Aab. 21, 7: Den, som sejrer, skal arve alle Ting.	— 5.
22	J. 16, 33: I skulle have Fred i mig.	— 6.
23	J. 16, 33: I Verden skulle I have Trængsel.	— 7.
24	L. 24, 49: Se, jeg sender min Faders Forjættelse over Eder.	J. 14, 23—31. Ap. 2, 1—11.
25	J. 20, 22: Annammer den Helligaand!	J. 3, 16—21. Ap. 10, 42—48.
26	J. 6, 63: Det er Aanden, som levendegjør.	1 Cor. 8.
27	J. 4, 24: Gud er Aand, og de, som ham tilbede, bør det at tilbede i Aand og Sandhed.	— 9.
28	J. 10, 16: Jeg har andre Faar, som ikke ere af denne Sti, og de skulle høre min Røst.	— 10, 14-11, 16.
29	J. 4, 36: De skulle glæde sig tilhobe baade den, som saaer, og den, som høster.	— 11, 17-34.
30	J. 10, 16: Og der skal blive én Hjord, og én Hyrde.	— 12.
31	J. 15, 1: Jeg er det sande Vintræ, og min Fader er Vingaardsmanden.	J. 3, 1—15. Rom. 11, 33—36.

Juni

6. Maaned. — eller Skjærsommer har 30 Dage. — Aar 1885.

			Maane Op E.		Høiv.
M.	1	Nicomedes	10 51	☽ fjernest Jorden	1 45
Ti.	2	Marcellinus	11 22	Krpr. Frederik	2 19
O.	3	Erasmus	11 48	Sol. op 3 24' n. 8 31'	2 57
T.	4	Optatus	Op F.	Tusmørket varer 65'	3 36
F.	5	Bonifacius	12 11	Grundlovsdag	4 22
L.	6	Robertus	12 34	☾ s. Kv. 12 55' Form.	5 19

S. e. Trin. Den rige Mand, Luc. 16.

S.	7	Jeremias	12 54		6 28
M.	8	Medardus	1 17		7 46
Ti.	9	Primus	1 41		9 0
O.	10	Onuphrius	2 9	Sol. op 3 19' n. 8 39'	10 0
T.	11	Barnab. Apost.	2 44	Tusmørket varer 68'	10 52
F.	12	Basilius	Ned E.	● n. M. 11 32' Eftm.	11 39
L.	13	Cyrillus	8 47	☽ nærmest Jorden	0 3

2 S. e. Trin. Den store Nadvere, Luc. 14.

S.	14	Rufinus	9 40		0 47
M.	15	Vitus	10 22		1 30
Ti.	16	Tycho	10 56		2 14
O.	17	Botolphus	11 24	Sol. op 3 18' n. 8 43'	2 58
T.	18	Leontius	11 49	Tusmørket varer 70'	3 44
F.	19	Gervasius	Ned F.	☽ f. Kv. 2 39' Eftm.	4 39
L.	20	Sylverius	12 11		5 43

3 S. e. Trin. Det fortabte Faar, Luc. 15.

S.	21	Albanus	12 34	Solhverv, længste Dag	6 57
M.	22	10000 Mart.	12 57	Sommer begynder	8 11
Ti.	23	Paulinus	1 21		9 13
O.	24	St. Hansdag	1 49	Sol. op 3 19' n. 8 45'	10 6
T.	25	Prosper	2 22	Tusmørket varer 70'	10 48
F.	26	Pelagius	3 1		11 26
L.	27	7 Sovere	Op E.	○ f. M. 12 8' Eftm.	12 3

4 S. e. Trin. Værer barmhjertige, Luc. 6.

S.	28	Eleonora	8 54	Caroline Amalie	0 19
M.	29	Petr. Paulus	9 26	☽ fjernest Jorden	0 53
Ti.	30	Lucina	9 54		1 24

Juni.

		Tag og læs:
1	J. 15, 5: Jeg er Vintræet, I ere Grenene.	1 Cor. 13.
2	J. 15, 5: Hvo, som bliver i mig, og jeg i ham, bærer megen Frugt.	— 14.
3	J. 15, 2: Hver Gren, paa mig, som ikke bærer Frugt, den borttager han.	— 15, 11—34.
4	Mc. 3, 35: Hvo, som gjør Guds Villie, denne er min Broder og Søster.	— 15, 35—50.
5	L. 6, 23: Se, Eders Løn er stor i Himmelen.	— 16.
6	M. 26, 29: Jeg skal drikke den nye Vin med Eder i min Faders Rige.	2 Cor. 1.
7	M. 25, 45: Hvad I ikke have gjort mod En af disse Mindste, have I heller ikke gjort mod mig.	L. 16, 19—31. 1 J. 4, 16—21.
8	L. 16. 20: Lazarus var lagt for hans Dør.	2 Cor. 2.
9	L. 16, 9: Gjører Eder Venner ved den urette Mammon.	— 3.
10	L. 12, 15: Vogter Eder for Gjærrighed.	— 4.
11	M. 6, 19: Samler Eder ikke Liggendefæ paa Jorden, men i Himlen.	— 5.
12	M. 6, 21: Hvor Eders Liggendefæ er, der vil og Eders Hjerte være.	— 6, 10-7, 16.
13	M. 19, 23: En Rig kommer vanskelig ind i Himmeriges Rige.	— 8.
14	L. 15, 28. Hans Fader gik ud og bad ham.	L. 14, 16—24. 1 J. 3, 13—18.
15	Mc. 8, 17: Er Eders Hjerte endnu forhærdet.	2 Cor. 9.
16	L. 20, 17: Den Sten, som Bygningsmændene forskjøde, er bleven til en Hovedhjørnesten.	— 10.
17	L. 12, 9: Hvo mig fornægter for Menneskene, skal fornægtes for Guds Engle.	— 11.
18	L. 18, 8: Naar Menneskens Søn kommer, mon han skal finde Troen paa Jorden?	— 12, 10-13, 10.
19	Mc. 13, 9: Men I, tager vare paa Eder selv.	Filem.
20	M. 26, 41: Aanden er vel redebon, men Kjødet er skrøbeligt.	Ap. 1, 11—26.
21	M. 17, 11: Menneskens Søn er kommen at frelse det, som var fortabt.	L. 15, 1—10. 1 Pet. 5. 6—11.
22	M. 8, 12: De Karske have ikke Lægen behov, men de, som lide ilde.	Ap. 2, 12—47.
23	L. 15, 6: Glæder Eder med mig, thi jeg har fundet mit Faar, som var tabt.	— 3.
24	L. 15, 10: Der bliver Glæde hos Guds Engle over én Synder, som omvender sig.	— 4, 1—31.
25	Ap. 10, 15: Hvad Gud har renset, holde Du ikke for urent.	— 4, 32—5, 16.
26	L. 6, 32: Syndere elske og dem, som dem elske.	— 5, 17—6, 7.
27	M. 25, 21: Gak ind til din Herres Glæde.	— 7, 1—19.
28	M. 5, 48: Værer fuldkomne, ligesom Eders Fader i Himlene er fuldkommen.	L. 6, 36—42. Rom. 8, 18—23.
29	J. 7, 24: Dømmer ikke efter Anseelse.	Ap. 7, 20—41.
30	J. 7, 24: Dømmer en retfærdig Dom.	— 7, 42—59.

Juli

7. Maaned. — eller Ormemaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

			Maane Op E.		Høiv.
O.	1	Theobaldus	10 19	Sol. op 3 23′ n. 8 44′	1 57
T.	2	Mariæ Besøg	10 41	Tusmørket varer 68′	2 30
F.	3	Cornelius	11 1	Solen fjernest Jorden	3 7
L.	4	Ulricus	11 22		3 46

5 S. e. Trin. Jesus lærer af Skibet, Luc. 5.

S.	5	Anshelmus	11 44	☾ f. Kv. 1 16′ Eftm.	4 36
M.	6	Dion	Op F.		5 39
Ti.	7	Villebaldus	12 10		6 59
O.	8	Kjeld	12 39	Sol. op 3 30′ n. 8 39′	8 22
T.	9	Sostrata	1 16	Tusmørket varer 65′	9 36
F.	10	Knud Konge	2 2		10 37
L.	11	Josva	3 1		11 28

6 S. e. Trin. Farisæernes Retfærdighed, Matth. 5.

S.	12	Henrik	Ned E.	☽ nærmest Jorden	12 15
M.	13	Margarethe	8 54	● n. M. 6 6′ Form.	0 36
Ti.	14	Bonaventura	9 26		1 18
O.	15	Apostl Del.	9 53	Sol. op 3 40′ n. 8 32′	1 59
T.	16	Susanne	10 17	Tusmørket varer 63′	2 39
F.	17	Alexius	10 39		3 19
L.	18	Arnolphus	11 3		4 5

7 S. e. Trin. Jesus bespiser 4000 Mand, Marc. 8.

S.	19	Justa	11 27	☽ f. Kv. 1 10′ Form.	4 59
M.	20	Elias	11 54		6 5
Ti.	21	Ebenus	Ned F.	Hundedagene begynde	7 15
O.	22	Mar. Magd.	12 25	Sol. op 3 51′ n. 8 22′	8 35
T.	23	Apollinaris	1 1	Tusmørket varer 59′	9 35
F.	24	Christina	1 45		10 25
L.	25	Jacobus	2 33	☽ fjernest Jorden	11 6

8 S. e. Trin. De falske Profeter, Matth. 7.

S.	26	Anna	3 28		11 41
M.	27	Martha	Op E.	○ f. M. 3 13′ Form.	12 16
Ti.	28	Aurelius	8 25		0 32
O.	29	Olaf	8 47	Sol. op 4 3′ n. 8 10′	1 5
T.	30	Abdon	9 8	Tusmørket varer 56′	1 36
F.	31	Germanus	9 30		2 8

Juli.

		Tag og læs:
1	J. 8, 7: Den, som er syndeløs iblandt Eder, kaste først Stenen paa hende.	Ap. 8, 1—14.
2	M. 7, 3: Hvi ser Du Skjæven, som er i Din Broders Øje?	— 8, 25—40.
3	M. 7, 5: Drag først Bjælken ud af dit Øje.	— 9.
4	M. 18, 35: Forlad af Eders Hjerter hver sin Broder hans Brøst.	— 10, 1—26.
5	M. 13, 47: Himmeriges Rige er ligt et Vod, som kastes i Havet.	L. 5, 1—11. 1 Pet. 3, 8—14.
6	L. 5, 4: Far ud paa Dybet.	Ap. 10, 27—46.
7	L. 21, 15: Jeg vil give Eder Mund og Visdom.	— 11.
8	M. 25, 15: En fem Talenter, en Anden to, en Anden ét, hver efter hans Evne.	— 12.
9	L. 19, 13: Kjøbslaar, indtil jeg kommer.	— 13, 1—26.
10	Mc. 6, 50: Værer frimodige, frygter ikke!	— 13, 27—51.
11	Aab. 3, 12: Den, som sejrer, ham vil jeg gjøre til en Piller i min Guds Tempel.	— 14.
12	L. 12, 1: Tager Eder Vare for Farisæernes Surdej, som er Øjenskalkhed.	M. 5, 20—26. Rom. 6, 3—11.
13	L. 17, 3: Vogter Eder selv.	Ap. 15, 1—21.
14	M. 9, 4: Hvi tænke I saa ondt i Eders Hjerter?	— 15, 22—41.
15	Mc. 7, 20: Hvad, som udgaar af Mennesket, det gjør Mennesket urent.	— 16.
16	Aab. 3, 18: Salv dine Øjne med Øjensalve, at Du kan se.	— 17.
17	L. 6, 46: Hvi kalde I mig „Herre, Herre" og gjøre ikke, hvad jeg siger!	— 18.
18	Mc. 9, 50: Haver Salt i Eder selv og holder Fred med hverandre.	— 19, 1—20.
19	M. 15, 32: Mig ynkes inderligen over Folket.	Mc. 8, 1—9. Rom. 6, 19—23.
20	M. 15, 32: De skulle ikke forsmægte paa Vejen.	Ap. 19, 21—41.
21	J. 10, 10: Jeg er kommen, at de skulle have Liv og have overflødigt.	— 20, 1—17.
22	L. 4, 4: Mennesket lever ikke alene af Brød, men af hvert Guds Ord.	— 20, 18—38.
23	J. 6, 27: Arbejder for den Mad, som varer til et evigt Liv.	— 21, 1—19.
24	M. 14, 16: Giver I dem at æde.	— 21, 20—40.
25	M. 25, 35: Jeg var hungrig, og I gave mig at æde.	— 22.
26	M. 24, 11: Mange falske Propheter skulle opstaa og forføre Mange.	M. 7, 15—21. Rom. 8, 12—17.
27	J. 6, 67: Monne og I ville gaa bort?	Ap. 23.
28	L. 21, 8: Ser til, I ikke blive forførte.	— 24.
29	M. 7, 18: Et godt Træ kan ikke bære onde Frugter.	— 25.
30	L. 6, 44: Man sanker ikke Figen af Torne.	— 26.
31	L. 21, 34: Vogter Eder, at Eders Hjerter ikke nogen Tid besværes.	— 27, 1—19.

August

8. Maaned. — eller Høstmaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

		Maane Op E.		Høiv.
L. 1	Peders Fængs.	9 51		2 42

9 S. e. Trin. **Den utro Husfoged,** Luc. 16.

S. 2	Hannibal	10 15		3 19
M. 3	Nicodemus	10 41	☾ s. Kv. 10 46′ Eftm.	4 4
Ti. 4	Dominicus	11 14		5 2
O. 5	Osvaldus	11 54	Sol. op 4 15′ n. 7 56′	6 22
T. 6	Chr. Forklar.	Op F.	Tusmørket varer 52′	7 54
F. 7	Donatus	12 45		9 18
L. 8	Ruth	2 47	De lyse Nætter ophøre	10 24

10 S. e. Trin. **Jesus græder over Jerusalem,** Luc. 19.

S. 9	Romanus	3 0	☽ nærmest Jorden	11 16
M. 10	Laurentius	Ned E.	● n. M. 1 4′ Eftm.	12 0
Ti. 11	Herman	7 52		0 22
O. 12	Clara	8 19	Sol. op 4 29′ n. 7 41′	1 1
T. 13	Hippolytus	8 43	Tusmørket varer 49′	1 39
F. 14	Eusebius	9 6		2 16
L. 15	Mariæ Himf.	9 30		2 54

11 S. e. Trin. **Farisæeren og Tolderen,** Luc. 18.

S. 16	Rochus	9 57		3 34
M. 17	Anastatius	10 27	☽ f. Kv. 2 37′ Eftm.	4 23
Ti. 18	Agapetus	11 1		5 24
O. 19	Sebaldus	11 42	Sol. op 4 42′ n. 7 25′	6 35
T. 20	Bernhard	Ned F.	Tusmørket varer 47′	7 52
F. 21	Salomon	12 29	☽ fjernest Jorden	9 2
L. 22	Symphor.	1 22		9 56

12 S. e. Trin. **Den døve og stumme,** Marc. 7.

S. 23	Zachæus	2 20	Hundedagene ende	10 40
M. 24	Bartholomæus	3 24		11 18
Ti. 25	Ludvig	Op E.	☺ f. M. 6 16′ Eftm.	11 53
O. 26	Irenæus	7 15	Sol. op 4 56′ n. 7 8′	0 10
T. 27	Gebhardus	7 37	Tusmørket varer 46′	0 42
F. 28	Augustinus	7 58		1 12
L. 29	Joh. Halsh.	8 21		1 42

13 S. e. Trin. **Samaritaneren og Leviten,** Luc. 10.

S. 30	Benjamin	8 46		2 19
M. 31	Bertha	9 17		2 58

August.

		Tag og læs:
1	Aab. 3, 11: Hold fast ved det, Du har.	Ap. 27, 20—40.
2	L. 16, 8: Denne Verdens Børn ere klogere end Lysets Børn mod deres Slægt.	L. 16, 1—9. 1 Cor. 10, 6—13.
3	M. 10, 16: Vorder snilde som Slanger og enfoldige som Duer.	Ap. 28.
4	L. 10, 3: Se, jeg sender Eder som Lam midt iblandt Ulve.	Col. 1.
5	M. 10, 17: Vogter Eder for Menneskene.	— 2.
6	L. 12, 27: Viger fra mig alle I, som gjøre Uret.	— 3.
7	L. 16, 10: Hvo, som er tro i det mindste, er og tro i meget.	— 4.
8	Aab. 2, 23: Jeg vil give Eder hver efter Eders Gjerninger.	1 Thes. 1.
9	L. 21, 24: Jerusalem skal nedtrædes indtil Hedningernes Tider fuldkommes.	L. 19, 41—48. 1 Cor. 12, 2—11.
10	M. 24, 28: Hvor Aadselet er, der skulle Ørnene forsamles.	1 Thes. 2.
11	M. 24, 24: De Udvalgte skulle forføres, om det var muligt.	— 3, 1-13, 4, 8-12.
12	L. 12, 29: Værer ikke vankelmodige.	— 5.
13	M. 26, 40: Beder, at I ikke falde i Fristelse.	2 Thes. 1.
14	Mc. 11, 17: Mit Hus skal kaldes et Bedehus for alle Folkeslag.	— 2.
15	J. 14, 13: Hvadsomhelst I bede om i mit Navn, det vil jeg gjøre Eder.	— 3.
16	L. 18, 14: Hvo sig selv ophøjer, skal fornedres.	L. 18, 9—14. 1 Cor. 15, 1—10.
17	L. 22, 26: Den største iblandt Eder skal være som den yngste.	1 Tim. 1.
18	Aab. 3, 21: Bliv vaagen og styrk det Øvrige, som vil dø.	— 2—3.
19	M. 7, 13: Gaar ind ad den snævre Port.	— 4.
20	Mc. 10, 21: Kom, tag Korset og følg mig.	— 5.
21	M. 16, 24: Vil Nogen komme efter mig, han fornægte sig selv.	— 6.
22	L. 9, 24: Hvo, som mister sit Liv for min Skyld, han skal frelse det.	2 Tim. 1.
23	L. 24, 17: Hvad ere disse for Taler, som I føre med hverandre paa Vejen?	Mc. 7, 31—37. 2 Cor. 3, 4—9.
24	M. 12, 37: Af dine Ord skal Du kjendes retfærdig, og af dine Ord skal Du fordømmes.	2 Tim. 2.
25	M. 5, 34: I skulle aldeles ikke sværge.	— 3.
26	M. 5, 37: Eders Tale skal være ja, ja, nej, nej.	— 4.
27	M. 17, 7: Ve det Menneske, ved hvilket Forargelse kommer.	Tit. 1.
28	M. 12, 34: Af Hjertets Overflødighed taler Munden.	— 2—3.
29	J. 7 18: Hvo, som taler af sig selv, søger sin egen Ære.	Jak. 1, 1—16.
30	M. 5, 7: Salige ere de Barmhjertige; thi dem skal vederfares Barmhjærtighed.	L. 10, 23—37. Gal. 3, 15—22.
31	J. 13, 34: I skulle elske hverandre.	Jak. 2.

September

9. Maaned. — eller Fiskemaaned har 30 Dage. — Aar 1885.

			Maane		Høiv.
			Op E.		
Ti.	1	Ægidius	9 53	☾ f. Kv. 6 5′ Form.	3 41
O.	2	Elisa	10 37	Sol. op 5 9′ n. 6 50′	4 43
T.	3	Seraphia	11 33	Tusmørket varer 44′	6 5
F.	4	Theodosia	Op F.		7 42
L.	5	Regina	12 39		9 5

14 S. e. Trin. De 10 spedalske, Luc. 17.

S.	6	Magnus	1 54	☽ nærmest Jorden	10 8
M.	7	Robert	3 13	Dr. Louise	10 58
Ti.	8	Mariæ Føds.	4 36	● n. M. 9 34′ Eftm.	11 40
O.	9	Gorgonius	Ned E.	Sol. op 5 23′ n. 6 32′	0 1
T.	10	Burchhardt	7 6	Tusmørket varer 43′	0 38
F.	11	Hillebert	7 32		1 14
L.	12	Guido	7 57		1 49

15 S. e. Trin. Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6.

S.	13	Cyprianus	8 27		2 26
M.	14	† Ophøielse	9 0		3 4
Ti.	15	Eskild	9 38	Tamperdag	3 50
O.	16	Euphemia	10 23	☽ f. Kv. 7 5′ Form.	4 44
T.	17	Lambertus	11 14	Sol. op 5 36′ n. 6 13′	5 49
				Tusmørket varer 42′	
F.	18	Titus	Ned F.	☽ fjernest Jorden	7 8
L.	19	Constantia	12 11		8 21

16 S. e. Trin. Enkens Søn af Nain, Luc. 7.

S.	20	Tobias	1 12		9 19
M.	21	Matthæus	2 15		10 8
Ti.	22	Mauritius	3 23	Jævndøgn, Efteraar begynder	10 48
O.	23	Linus	4 32	Sol. op 5 50′ n. 5 55′ Tusmørket varer 42′	11 23
T.	24	Tecla	Op E.	(☉) f. M. 8 45′ Form.	11 58
F.	25	Cleophas	6 25		0 15
L.	26	Adolph	6 51	Pr. Christian	0 48

17 S. e. Trin. Den vatersottige, Luc. 14.

S.	27	Cosmus	7 19		1 23
M.	28	Wenceslaus	7 53		2 0
Ti.	29	St. Michael	8 35		2 42
O.	30	Hieronymus	9 27	Sol. op 6 3′ n. 5 37′ Tusmørket varer 42′	3 30

September.

		Tag og læs:
1	M. 5, 46: Dersom I elske dem, som Eder elske, hvad have I da for Løn?	Jak. 3.
2	M. 9, 13: Gaar hen og lærer, hvad det er: „Jeg vil Miskundhed.“	— 4.
3	M. 23, 8: I ere alle Brødre.	— 5.
4	J. 15, 9: Bliver i min Kjærlighed.	1 Pet. 1.
5	M. 24, 12: Kjærligheden skal blive kold i Mange.	— 2.
6	J. 6, 37: Alt, hvad min Fader giver mig, skal komme til mig.	L. 17, 11—19. Gal. 5, 16—24.
7	J. 6, 44: Ingen kan komme til mig, uden Faderen drager ham.	1 Pet. 3.
8	J. 6, 45: Hver, som hører af Faderen og lærer, kommer til mig.	— 4.
9	M. 15, 14: Naar en Blind leder en Blind, da falde de Begge i Graven.	— 5.
10	M. 23, 8: En er Eders Vejleder, Kristus.	2 Pet. 1.
11	M. 11, 29: Lærer af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjertet.	— 2.
12	M. 11, 29: Tager mit Aag paa Eder.	— 3.
13	L. 10, 41: Du gjør Dig Bekymring og Uro med mange Ting.	M. 6, 24—34. Gal. 5, 25—6, 10.
14	L. 12, 22: Bekymrer Eder ikke!	Jud.
15	M. 6, 32: Eders himmelske Fader véd, at I have alle disse Ting behov.	Præd. 1.
16	J. 16, 15: Alt, hvad Faderen har, er mit.	— 2.
17	M. 9, 31: Frygter ikke! I ere bedre end mange Spurve.	— 3.
18	M. 6, 34: Hver Dag har nok i sin Plage.	— 4.
19	L. 16, 13: Ingen Hussvend kan tjene to Herrer.	— 5.
20	M. 22, 32: Gud er ikke de Dødes Gud, men de Levendes, thi ham leve de Alle.	L. 7, 11—17. Eph. 3, 13—21.
21	Aab. 1, 18: Jeg har Helvedes og Dødens Nøgler.	Præd. 6.
22	J. 11, 25: Hvo, som tror paa mig, om han end dør, skal han dog leve.	— 7.
23	J. 9, 4: Natten kommer, da Ingen kan arbejde.	— 8.
24	L. 12, 20: Din Sjæl kræves af Dig.	— 9.
25	Mc. 8, 37: Hvad kan et Menneske give til Vederlag for sin Sjæl?	— 10.
26	L. 22, 46: Fader! i dine Hænder befaler jeg min Aand.	— 11.
27	M. 12, 8: Menneskens Søn er Herre ogsaa over Sabbaten.	L. 14, 1—11. Eph. 4, 1—6.
28	Mc. 2, 27: Sabbaten blev til for Menneskens Skyld.	Præd. 12.
29	M. 5, 17: Mener ikke, at jeg er kommen at opløse Loven eller Propheterne.	M. 1, 18-25; 2, 13-18.
30	J. 14, 31: Ligesom Faderen har befalet mig, saa gjør jeg.	— 3.

Oktober

10. Maaned. — eller Sædemaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

		Maane Op E.		Høiv.
T. 1	Remigius	10 28	☾ f. Kv. 12 19′ Eftm.	4 33
F. 2	Ditlev	11 38		5 51
L. 3	Mette	Op F.	☽ nærmest Jorden	7 28

18 S. e. Trin. Hvis Søn er Christus, Matth. 22.

S. 4	Franciscus	12 53		8 49
M. 5	Placidus	2 13		9 50
Ti. 6	Broderus	3 33		10 37
O. 7	Amalia	4 52	Sol. op 6 17′ n. 5 19′ Tusmørket varer 42′	11 17
T. 8	Ingeborg	Ned E.	● n. M. 8 22′ Form.	11 56
F. 9	Dionysius	5 57		0 14
L. 10	Gereon	6 25		0 48

19 S. e. Trin. Den værkbrudne, Matth. 9.

S. 11	Fred. 4. Fødsel	6 56		1 24
M. 12	Maximilian	7 33		2 0
Ti. 13	Angelus	8 16		2 38
O. 14	Calixtus	9 4	Sol. op 6 31′ n. 5 1′	3 19
T. 15	Hedevig	9 58	Tusmørket varer 42′	4 8
F. 16	Gallus	10 58	☽ f. Kv. 2 11′ Form.	5 9
L. 17	Florentinus	Ned F.	☽ fjernest Jorden	6 18

20 S. e. Trin. Bryllupsklæderne, Matth. 22.

S. 18	Luc. Evang.	12 1		7 32
M. 19	Balthasar	1 6		8 38
Ti. 20	Felicianus	2 14	Flyttedag	9 32
O. 21	11000 Jomfr.	3 25	Sol. op 6 46′ n. 4 44′ Tusmørket varer 43′	10 16
T. 22	Cordula	4 36		10 55
F. 23	Søren	Op E.	◯ f. M. 10 13′ Eftm.	11 33
L. 24	Proclus	5 19		12 9

21 S. e. Trin. Den kongelige Mand, Joh. 4.

S. 25	Crispinus	5 53		0 28
M. 26	Amandus	6 33		1 6
Ti. 27	Sem	7 22	Pr. Valdemar	1 47
O. 28	Simeon. Judas	8 21	☽ nærmest Jorden Sol. op 7 0′ n. 4 28′ Tusmørket varer 44′	2 31
T. 29	Narcissus	9 28		3 22
F. 30	Absalon	10 43	☾ f. Kv. 6 48′ Eftm.	4 23
L. 31	Reform. Beg.	11 59	Krprs. Louise	5 36

Oktober.

		Tag og læs:
1	J. 14, 31: Verden skal kjende, at jeg elsker Faderen.	M. 4, 12—25.
2	Mc. 7, 13: I gjøre Guds Ord til intet ved Eders Skik.	— 5, 13-20, 27-48.
3	M. 22, 29: I fare vild, idet I ikke kjende Skrifterne.	— 6, 1—23.
4	J. 21, 16: Elsker Du mig?	M. 22, 34—46. 1 Cor. 1, 4—8.
5	J. 15, 9: Ligesom Faderen har elsket mig, saa har jeg elsket Eder.	M. 7.
6	J. 14, 24: Hvo mig ikke elsker, holder ikke mine Ord.	— 8, 14-22, 28-34, 9, 9—17.
7	J. 3, 19: Menneskene elskede mere Mørket end Lyset.	— 9, 27—10, 15.
8	J. 12, 35: Hvo, som vandrer i Mørket, véd ikke, hvor han gaar hen.	— 10, 16—42.
9	M. 7, 26: En daarlig Mand byggede sit Hus paa Sand.	— 11, 11—30.
10	Mc. 8, 17: Besinde I Eder ikke endnu?	— 12, 1—37.
11	Mc. 2, 10: I skulle vide, at Menneskens Søn har Magt at forlade Synder.	M. 9, 1—8. Eph. 4, 22—28.
12	L. 5, 20: Dine Synder ere Dig forladne.	M. 12, 38—50.
13	J. 8, 11: Gak bort og synd ikke mere.	— 13, 1—30.
14	J. 8, 34: Hver den, som gjør Synd, er Syndens Træl.	— 13, 31—58.
15	Mc. 7, 21: Indvortes af Menneskenes Hjerte udgaa onde Tanker.	— 14.
16	L. 5, 22: Hvad tænke I udi Eders Hjerter?	— 15, 1-20, 29-39.
17	Aab. 2, 23: Jeg er den, der ransager Hjerter og Nyrer.	— 16.
18	M. 22, 4: Alting er rede, kommer til Bryllup.	M. 22, 1—14. Eph. 5, 15—21.
19	M. 22, 3: De vilde ikke komme.	M. 17.
20	J. 3, 20: Hver, som gjør Ondt, hader Lyset og kommer ikke til Lyset.	— 18, 1—22.
21	L. 10, 18: Hvo mig foragter, foragter den, som mig udsendte.	— 19.
22	J. 5, 22: Faderen dømmer Ingen, men har givet Sønnen al Dom.	— 20, 17—34.
23	J. 3, 18: Hvo, som tror paa Guds Søn, dømmes ikke.	— 21, 12-32, 45-46.
24	J. 9, 35: Tror Du paa Guds Søn?	— 22, 23—40.
25	J. 6, 29: Dette er Guds Gjerning, at I skulle tro paa den, som han udsendte.	J. 4, 46—53. Eph. 6, 10—17.
26	Mc. 9, 23: Alle Ting ere den mulige, som tror.	M. 23.
27	J. 6, 47: Hvo, som tror paa mig, har et evigt Liv.	— 24, 1-14, 22-51.
28	Mc. 1, 15: Tror Evangelium!	— 25.
29	Mc. 4, 40: Hvorledes, have I ikke Tro?	— 26, 1—25.
30	J. 20, 27: Vær ikke vantro, men troende.	— 25, 26—56.
31	M. 8, 13: Dig ske, som Du troede.	— 26, 57—27, 10.

November

11. Maaned. — eller Slagtemaaned har 30 Dage. — Aar 1885.

Allehelgensdag. Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5.

			Maane		Høiv.
S.	1	22 S. e. Trin.	Op F.		7 3
M.	2	Alle Sjæle	1 17		8 23
Ti.	3	Hubertus	2 35		9 25
O.	4	Otto	3 51	{Sol. op 7 15' n. 4 12'	10 15
T.	5	Malachias	5 8	{Tusmørket varer 45'	10 56
F.	6	Leonhardus	Ned E.	● n. M. 9 53' Eftm.	11 34
L.	7	Engelbrecht	4 53		12 10

23 S. e. Trin. Skattens Mønt, Matth. 22.

S.	8	Claudius	5 27		0 27
M.	9	Theodor	6 8		1 2
Ti.	10	Luther	6 55		1 37
O.	11	Morten Bisp	7 46	{Sol. op 7 30' n. 3 58'	2 12
T.	12	Torkild	8 44	{Tusmørket varer 46'	2 51
F.	13	Arcadius	9 45	☽ fjernest Jorden	3 3[illegible]
L.	14	Frederik	10 49	☽ f. Kv. 10 50' Eftm.	4 23

24 S. e. Trin. Den blodsottige Kvinde, Matth. 9.

S.	15	Leopold	11 56		5 22
M.	16	Othenius	Ned F.		6 32
Ti.	17	Anianus	1 3		7 43
O.	18	Hesychius	2 14	{Sol. op 7 44' n. 3 47'	8 48
T.	19	Elisabeth	3 26	{Tusmørket varer 48'	9 42
F.	20	Volkmarus	4 41		10 28
L.	21	Mariæ Ofr.	5 58		11 11

25 S. e. Trin. Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth 24.

S.	22	Cecilia	Op E.	☺ f. M. 10 30' Form.	11 54
M.	23	Clemens	5 11		0 14
Ti.	24	Chrysogonus	6 9	☽ nærmest Jorden	0 55
O.	25	Catharina	7 16	{Sol. op 7 58' n. 3 37'	1 39
T.	26	Conradus	8 30	{Tusmørket varer 50'	2 23
F.	27	Facundus	9 47		3 11
L.	28	Soph. Magdl.	11 6		4 6

S. i Advent. Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S	29	Saturninus	Op F.	☾ s. Kv. 2 47' Form.	5 13
M.	30	Andreas	12 24		6 30

November.

		Tag og læs:
1	M. 5, 3: Salige ere de Fattige i Aanden.	M. 5, 1—12. Aab. 7, 1—12.
2	L. 10, 20: Glæder Eder, at Eders Navne ere skrevne i Himlene.	M. 27, 11—38.
3	J. 14, 2: I min Faders Hus ere mange Boliger.	— 27, 39—66.
4	J. 14, 3: Hvor jeg er, skulle ogsaa I være.	— 28.
5	Aab. 3, 5! Den, som sejrer, han skal iføres hvide Klæder.	Høisang 1.
6	Aab. 2, 10: Vær tro indtil Døden.	— 2.
7	M. 5, 12: Fryder Eder, thi Eders Løn skal være megen i Himlene.	— 2.
8	L. 6, 35: Gjører vel, saa skal Eders Løn være stor, og I skulle være den Højestes Børn.	M. 22. 15—22. Phil. 3, 17—21.
9	L. 6, 38: Giver, saa skal Eder gives.	Høis. 4.
10	M. 6, 3: Naar Du gjør Almisse, lad din venstre Haand ikke vide, hvad din højre gjør.	— 5.
11	M. 5, 24: Forlig Dig først med Din Broder, og kom da og ofre Din Gave.	— 6.
12	Mc. 14, 7: I have altid Fattige hos Eder.	— 7.
13	M. 5, 42: Giv den, som beder Dig.	— 8.
14	M. 25, 36: Jeg var syg, og I besøgte mig.	Ruth. 1.
15	J. 5, 19: Hvilke Ting Faderen gjør, de samme gjør Sønnen ligesaa.	M. 9, 18—26. Col. 1, 9—14.
16	J. 5, 21: Ligesom Faderen opvækker Døde og gjør levende, ligesaa gjør og Sønnen.	Ruth. 2.
17	J. 5, 24: Hvo, som hører mit Ord og tror den, som mig udsendte, har et evigt Liv.	— 3.
18	J. 11, 26: Hver den, som lever og tror paa mig, skal ikke dø evindeligen.	— 4.
19	J. 15, 15: Alt det, som jeg har hørt af min Fader, har jeg kundgjort Eder.	Hebr. 1.
20	L. 21, 33: Mine Ord skulle ingenlunde forgaa.	— 2.
21	M. 7, 25: Hver, som hører disse mine Ord og gjør efter dem, vil jeg ligne ved en forstandig Mand.	— 3.
22	Mc. 13, 25: De Kræfter, som ere i Himlene, skulle røres.	M. 24, 15—28. 1 Thes. 4, 13—18.
23	M. 24, 37: Ligesom Noahs Dage vare, saa skal og Menneskens Søns Tilkommelse være.	Hebr. 4.
24	M. 24, 39: De agtede det ikke, indtil Syndfloden kom og tog dem Alle bort.	— 5.
25	Mc. 13, 5: Ser til, at ikke Nogen forfører Eder!	— 6.
26	Aab. 3, 3: Dersom Du ikke vil vaage, skal jeg komme over Dig som en Tyv.	— 7.
27	M. 24, 33: Vider, at han er nær for Døren.	— 8.
28	L. 21, 19: Ved Eders Bestandighed bevarer Eders Sjæle.	— 9.
29	J. 8, 12: Jeg er det Verdens Lys.	M. 21, 1—9. Rom. 13, 11—14.
30	J. 8, 12: Hvo, som følger mig, skal ikke vandre i Mørket.	Hebr. 10, 1—18.

December

12. Maaned. — eller Christmaaned har 31 Dage. — Aar 1885.

			Maane		Høiv.
			Op F.		
Ti.	1	Arnold	1 40		7 50
O.	2	Bibiana	2 54	Sol. op 8 10' n. 3 30'	8 56
T.	3	Svend	4 8	Tusmørket varer 51'	9 50
F.	4	Barbara	5 20		10 34
L.	5	Sabina	6 27		11 13

2 S. i Advent. **Tegn i Sol og Maane,** Luc. 21.

S.	6	Nicolaus	Ned E.	● n. M. 2 7' Eftm.	11 50
M.	7	Agathon	4 47		0 8
Ti.	8	Mariæ Undf.	5 37		0 44
O.	9	Rudolph	6 32	Sol. op 8 20' n. 3 25'	1 17
				Tusmørket varer 52'	
T.	10	Judith	7 32	☽ fjernest Jorden	1 51
F.	11	Damasus	8 35		2 26
L.	12	Epimachus	9 39		3 2

3 S. i Advent. **Johannes i Fængsel,** Matth. 11.

S.	13	Lucia	10 46		3 42
M.	14	Crispus	11 54	☽ f. Kv. 7 12' Eftm.	4 29
Ti.	15	Nicatius	Ned F.	Tamperdag	5 27
O.	16	Lazarus	1 3	Sol. op 8 27' n. 3 25'	6 37
T.	17	Albina	2 16	Tusmørket varer 53'	7 53
F.	18	Lovise	3 30		9 4
L.	19	Nemesius	4 46		10 3

4 S. i Advent. **Johannis Vidnesbyrd,** Joh. 1.

S.	20	Abraham	6 3	○ f. M. 9 49' Eftm.	10 54
M.	21	Thomas	Op E.	Solhverv, korteste Dag	11 40
Ti.	22	Japetus	4 53	Vinter begynder	0 4
				☽ nærmest Jorden	
O.	23	Torlacus	6 6	Sol. op 8 32' n. 3 27'	0 48
T.	24	Adam	7 26	Tusmørket varer 53'	1 32
F.	25	Juledag	8 48		2 14
L.	26	St. Stephan	10 8		2 58

S. i. J. o. N. **Simeon og Anna,** Luc. 2.

S.	27	Joh. Evang.	11 28		3 44
M.	28	Børnedag	Op F.	☾ s. Kv. 1 12' Eftm.	4 39
Ti.	29	Noah	12 44		5 42
O.	30	David	1 58	Sol. op 8 33' n. 3 33'	7 0
				Tusmørket varer 52'	
T.	31	Sylvester	3 10	Solen nærmest Jorden	8 14

December.

		Tag og læs:
1	J. 12, 36: Tror paa Lyset.	Hebr. 10, 19—39.
2	J. 14, 24: Det Ord, I høre, er Faderens.	— 11, 1—22.
3	J. 18, 37: Jeg skal vidne om Sandheden.	— 11, 23—40.
4	J. 8, 29: Den, som mig udsendte, er med mig.	— 12.
5	J. 8, 29: Jeg gjør altid det, som er Faderen behageligt.	— 13.
6	M. 16, 27: Menneskens Søn skal komme i sin Faders Herlighed.	L. 21, 25—36. Rom. 15, 4—9.
7	M. 24, 36: Men om den Dag og den Time véd Ingen uden min Fader alene.	Mc. 1, 1—20.
8	M. 24, 27: Ligesom Lynet, saa skal og Menneskens Søns Tilkommelse være.	— 1, 21—48.
9	Mc. 13, 33: Seer til, vaager og beder.	— 2, 1—22.
10	L. 12, 37: Salige ere de Tjenere, som Herren finder vaagne, naar han kommer.	— 2, 23—3, 12.
11	M. 25, 4: De Kloge toge Olie i deres Kar.	— 3, 13—35.
12	Mc. 13, 37: Men hvad jeg siger Eder, det siger jeg Alle: Vaager!	— 4, 1—20.
13	J. 5, 36: Jeg har et større Vidnesbyrd end Johannes.	M. 11, 2—10. 1 Cor. 4, 1—5.
14	J. 5, 37: Faderen har selv vidnet om mig.	Mc. 4, 21—41.
15	M. 11, 5: Evangelium prædikes for Fattige.	— 5, 1—20.
16	M. 11, 27: Alle Ting ere mig overgivne af min Fader.	— 5, 21—43.
17	L. 7, 23: Salig er Den, som ikke forarges paa mig.	— 6, 1—29.
18	J. 14, 6: Der kommer Ingen til Faderen uden ved mig.	— 6, 30—56.
19	M. 10, 40: Hvo mig annammer, annammer Den, som har udsendt mig.	— 7, 1—23.
20	J. 5, 33: Johannes har vidnet for Sandheden.	J. 1, 19—28. Phil. 4, 4—7.
21	J. 5, 35: Han var et brændende Lys.	Mc. 7, 24—37.
22	L. 11, 35: Se til, at det Lys, der er i Dig, ikke er Mørke.	— 8, 1—26.
23	Aab. 3, 8: Se, jeg har stillet for Dig en aaben Dør.	— 8, 27—9, 13.
24	M. 25, 10: De, som vare rede, gik ind med ham til Bryllup.	— 9, 14—37.
25	J. 3, 16: Saa har Gud elsket Verden, at han har givet sin Søn, den Enbaarne.	L. 2, 1—14. Hebr. 1, 1—5.
26	M. 5, 10: Salige ere de, som lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld.	M. 23, 34—39. Ap. 6, 8-15; 7, 54-60.
27	M. 8, 20: Menneskens Søn har ikke det, hvortil han kan hælde sit Hoved.	L. 2, 33—40. Gal. 4, 1—7.
28	L. 22, 27: Jeg er iblandt Eder som den, der tjener.	Mc. 9, 38—10, 16.
29	J. 12, 26: Om Nogen tjener mig, han følge mig.	— 10, 17—34.
30	J. 12, 35: Vandrer den Stund I have Lyset.	— 10, 35—52.
31	Aab. 22, 20: Han, som vidner disse Ting, siger: „Ja, jeg kommer snart!“	Ps. 103.

Det danske Kongehus.

Kong **Christian IX.** til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8 April 1818, succederede 15 November 1863, formælet 26 Maj 1842 med

Dronning **Louise** Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prinsesse af Hessen-Cassel, født 7 Septbr. 1817.

Børn:

1) Kronprins Christian **Frederik** Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med
Kronprinsesse **Louise** Josephine Eugenie, Prinsesse af Sverige og Norge, født 31 Oktbr. 1851.

Børn:

1) **Christian** Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, født 26 Sept. 1870.
2) Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel, født 3 Aug. 1872.
3) **Louise** Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, født 17 Febr. 1875.
4) **Harald** Christian Frederik, født 8 Oktbr. 1876.
5) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2 Aug. 1878.
6) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, født 14 Marts 1880.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 Decbr. 1844, formælet 10 Marts 1863 med **Albert Edward**, Prins af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 Novbr. 1841.
3) **Georg I.**, Hellenernes Konge, (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolf Georg), født 24 Decbr. 1845, formælet 27 Oktbr. 1867 med **Olga** Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 Septbr. 1851.
4) **Maria** Feodorowna (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26 Novbr. 1847, formælet 9 Novbr. 1866 med Kejser **Alexander III.** af Rusland, født 10 Marts 1845.
5) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 Septbr. 1853, formælet 21 Decbr. 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21 Septbr. 1845.
6) **Valdemar**, født 27 Oktbr. 1858.

Oldefaders Sønnesøns Kong Frederik VI's Datter:

Vilhelmine Marie, født 18 Januar 1808, formælet 19 Maj 1838 med **Carl**, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg, Enke 24 Oktbr. 1878.

Ministeriet,

som det var sammensat d. 1 August 1884.

Konsejlspræsident og **Finantsminister:** Godsejer **J. B. S. Estrup** til Kongsdal og Skafføgaard.

Udenrigsminister: Kmhr. **O. D.** Baron **Rosenørn-Lehn** til Baronierne Guldborgland og Lehn.

Indenrigsminister: Kmhr. **E. V. R. Skeel** til Dronninglund.

Justitsminister samt **Min. f. Island:** Extraordinær Assessor i Højesteret, Dr. juris **J. M. V. Nellemann.**

Min. f. Kirke- og Undervisningsvæsenet: Kmh. **J. F. Scavenius** til Gjørslev.

Krigs- og **Marineminister:** Kommandør **N. F. Ravn.**

Nærværende Aar

regnes

efter Christi Fødsel 1885.

Efter Verdens Skabelse .... 5852.
Siden Reformationen .... 368.
Siden den Oldenborgske Stammes Regerings Begyndelse i dette Rige .... 437.
Siden vor allernaadigste Konge, Kong **Christian den niendes** Fødsel .... 67.
Fra Kong Christian den femtes danske Lov .... 202.
Fra Danmarks Grundlov .... 36.

Imellem Jul og Fastelavn er 7 Uger 3 Dage.

Aaret 1885 er det 6598de i den julianske Periode.

Mosaiske Festdage 1885.

Purimfest	1	Marts
* 1ste Paaskedag	31	—
* 2den —	1	April
* 7de —	6	—
* Paaskens Ende	7	—
* Ugefest (Pintse)	20	Mai
* Sammes 2den Festdag	21	—
Fastedag, Templets Ødelæggelse	21	Juli
* Nytaarsfest (5646)	10	Septbr.
* Sammes 2den Dag	11	—
* Store Forsoningsfest	19	—
* Løvsalsfest	24	—
* Sammes 2den Festdag	25	—
* Sammes Slutningsfest	1	Oktbr.
* Thorah-Glædesfest	2	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som fejres i 8 Dage .	3	December.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede fejres strængt.

I nærværende Almanak antages Dagen overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer. Ethvert Klokkeslet er angivet i den saakaldte Middeltid eller den Tidsart, som stedse bruges i det daglige Liv, og som derfor alle Ure ere indrettede til at vise. Da denne imidlertid er forskjellig fra den Tid, som Solskiven angiver, bliver det nødvendigt for enhver, som vil stille sit Ur efter Solskiven, at kjende den Forskjel, som finder Sted mellem Uret og Solskiven. Herom erholdes Underretning ved Hjælp af de Tal, som findes paa den Side, der følger efter Decembermaaned, og som angive, hvad et Ur paa de forskjellige Dage af Aaret bør vise i samme Øieblik, som det efter Solskiven er Middag. Saaledes betegner f. Ex. 12. 4', som findes ved den 1. Januar, at paa denne Dag skal et rigtigt Ur vise tolv og fire Minuter i det Øieblik, da Solen angiver Middag. Disse Tal kunne anvendes uden Forandring over hele Landet.

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslettet for Maanens Op- eller Nedgang, forsaavidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med Op F. eller Op E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med Ned F. eller Ned E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslettet for Højvande paa Jyllands fri Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskjellen.

De, der ville benytte Solcentrets Op- eller Nedgang til derefter at stille deres Ure, kunne, naar de befinde sig paa et Sted i Danmark, der ligger lige vest for Kjøbenhavn, betjene sig af de i Almanakken anførte Klokkeslet. For de Steder derimod, som ligge nordligere eller sydligere, er beregnet den vedføjede Tabel, der viser hvor mange Minuter man skal lægge til eller trække fra de i Almanakken anførte Klokkeslet for at erfare, hvad Uret bør vise ved Solens Op- eller Nedgang. De anførte Tal gjælde imidlertid ogsaa for dem, der ligge omtrent lige øst eller vest; derfor anføres her saa vel disse som ogsaa de, der kunne rette sig efter Kjøbenhavn.

	Kjøbenhavn....	Roskilde, Holbæk, Kalundborg, Vejle, Varde.
A.	Helsingør......	Hillerød, Nykjøbing, Skanderborg.
B.	Randers.......	Viborg, Grenaa.
C.	Aalborg.......	Ribe, Løgstør, Thisted.
D.	Skagen.	
E.	Ribe..........	Assens, Odense, Nyborg, Korsør, Slagelse, Store-hedding, Christiansø.
F.	Nakskov	Maribo, Saxkjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing.

	Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Septbr.		Oktbr.		Nvbr.		Decbr.	
	Læg til Opg. Træk fra Nedg.						Træk fra Opgangen. Læg til Nedgangen.														Læg til Opg. Træk fra Nedg.						
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
A.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
B.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6
C.	9	8	6	4	2	1	1	3	5	6	8	10	10	9	8	6	4	3	1	1	2	4	6	8	9	10
D.	14	12	9	6	3	1	2	3	7	10	13	15	16	15	13	10	7	4	2	1	4	6	7	12	15	16

	Jan.		Febr.		Marts			April		Maj		Juni		Juli		August			Septbr.		Oktbr.		Nvbr.		Decbr.	
	Træk fra Opg. Læg til Nedg.						Læg til Opgangen. Træk fra Nedgangen.														Træk fra Opg. Læg til Nedg.						
	6	20	3	17	2	16	30	13	27	11	25	8	22	6	20	3	17	31	14	28	12	26	9	23	7	21
E.	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	0	0	1	1	1	2	2	2
F.	6	5	4	2	1	0	1	2	3	4	5	6	6	6	5	4	3	2	1	0	1	2	4	5	6	6

Loven af 6te Februar 1880, ved hvilken Kjøbenhavns Middeltid er indført som fælles Tid for hele Kongeriget, medfører, at Urene, som ere stillede efter Stedtid, maa for Steder, der ligge vestlig for Kjøbenhavn, stilles saa meget frem, som Længdeforskjellen beløber sig til i Tid, hvorimod de maa stilles tilbage for østlige Steder. Tidsforskjellen kan udmaales paa Danmarkskortet, idet man erindrer, at 15 Bueminutter svarer til 1 Tidsminut.

Exempelvis anføres paa nærmeste Minut Klokkesletsforskjellen for nogle vestlige Steder: Hillerød 1', Roskilde 2', Ringsted 3', Sorø 4', Skjelskør 5', Kalundborg 6', Nyborg 7', Skagen 8', Odense 8¾', Aarhus 9½', Horsens 11', Kolding 12⅓', Ribe 15¼', Holstebro 16', Hjerting 17', Ringkjøbing 17⅓', Blaavandshuk 18'. Af østlige Steder nævnes blot Rønne 8½', Nexø 10'.

Bestemmelse af Middagslinjen.

Paa en vandret plan Flade, som er fast opstillet saaledes, at den kan beskinnes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret oprejses en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. **Middagslinjen** er da den rette Linje, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne afskaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 17de og 24de Juni eller imellem den 18de og 23de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinjen, er det Sandmiddag (jvfr. forrige Side).

Tabel, som viser, hvad Klokken er efter Middeltid, naar Solskiven viser 12.

Jan. 1	12 4'	Marts 27	12 5'	August 7	12 5'	Oktbr. 23	11 44'
„ 3	12 5'	„ 30	12 4'	„ 14	12 4'	Novbr. 1	11 44'
„ 5	12 6'	April 3	12 3'	„ 19	12 3'	„ 14	11 45'
„ 7	12 7'	„ 6	12 2'	„ 23	12 2'	„ 19	11 46'
„ 9	12 8'	„ 9	12 1'	„ 27	12 1'	„ 23	11 47'
„ 12	12 9'	„ 13	12 0'	„ 30	12 0'	„ 26	11 48'
„ 15	12 10'	„ 17	11 59'	Septbr. 2	11 59'	„ 29	11 49'
„ 18	12 11'	„ 22	11 58'	„ 5	11 58'	Decbr. 2	11 50'
„ 21	12 12'	„ 27	11 57'	„ 8	11 57'	„ 4	11 51'
„ 25	12 13'	Mai 6	11 56'	„ 11	11 56'	„ 7	11 52'
„ 30	12 14'	„ 23	11 57'	„ 14	11 55'	„ 9	11 53'
Febr. 10	12 14'	Juni 1	11 58'	„ 17	11 54'	„ 11	11 54'
„ 17	12 14'	„ 7	11 59'	„ 20	11 53'	„ 13	11 55'
„ 24	12 13'	„ 12	12 0'	„ 23	11 52'	„ 15	11 56'
Marts 1	12 12'	„ 17	12 1'	„ 26	11 51'	„ 17	11 57'
„ 6	12 11'	„ 21	12 2'	„ 29	11 50'	„ 20	11 58'
„ 10	12 10'	„ 26	12 3'	Oktbr. 2	11 49'	„ 22	11 59'
„ 14	12 9'	Juli 1	12 4'	„ 5	11 48'	„ 24	12 0'
„ 17	12 8'	„ 7	12 5'	„ 8	11 47'	„ 26	12 1'
„ 21	12 7'	„ 14	12 6'	„ 12	11 46'	„ 28	12 2'
„ 24	12 6'	August 1	12 6'	„ 17	11 45'	„ 30	12 3'

Forklaring af Beregningen af Klokkeslettet for Høj- og Lavvande.

Ved Beregningen af Klokkeslettet for Højvande og Lavvande tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned og lægger dertil Havnetiden efter den vedføjede Tabel. Den første Talrække i denne Tabel indeholder det hosstaaende Steds Havnetid, den anden angiver Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande, og den tredie Middelspringflodhøjden i Fod.

Tabel til Beregning af Høj- og Lavvande.

Agger	3 44	5 19	1	Fanø, N. O. Pynt	2 17	—	—
Altona	4 54	7 45	8	„ N. V. Pynt	1 57	—	—
Amrum	0 55	6 49	9	„ Midten af Vestkysten	1 6	—	—
Blaavandshuk	1 19	6 8	6	Frederikshavn	5 37	6 0	1
Blankenese	4 19	7 36	—	Frederiksstad	2 12	7 34	11
Blauort Sand	0 13	6 31	—	Glückstad	2 44	7 13	12
Bongsiel	1 48	6 38	12	Hals	8 25	4 57	1
Bordelum Siel	2 17	8 37	—	Hamburg	5 4	7 48	—
Brunsbüttel	1 33	7 14	11	Helgoland	11 45	6 51	10
Büsum, udenf. Havnen	0 56	6 15	—	Hirtshals	4 3	6 14	1
Cuxhaven	0 43	6 53	12	Hjerting	2 20	6 5	—
Dagebøl	1 54	6 54	10	Husum Havn	2 11	7 25	—
Dicksander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen	0 36	6 50	—	Høier Kanal	2 54	6 33	7
				Krück Aue	3 0	—	—
Esbjerg	2 32	6 3	—	List	1 56	6 15	7

Meldorf Havn	1 7	7 45	12	Støren { Itzehoe	3 35	—	—
Nordby	2 37	6 4	6	Støren { Størort	2 24	7 17	—
Norderpiep	0 25	6 18	13	Süderoog	0 45	6 44	11
Nymindegab	2 16	5 48	2	Sydvesthorn	2 18	7 36	9
Ording	0 20	7 23	11	Sønderhoe	1 57	6 42	5
Pelvorm	1 32	6 14	12	Teufelsbrücke	4 39	7 41	—
Pin Aue	3 22	7 34	11	Thorsminde Gab	3 9	5 35	2
Rendsborg	7 17	7 18	4	Tvilenfleth	3 32	7 27	—
Schulau	4 10	7 32	—	Tønningen	1 36	7 11	11
Seesand	0 25	6 54	10	Vollervik	0 49	6 45	12
Skagen	5 37	6 6	1	Vyk	1 56	6 21	10
Skallingende	1 51	—	—				

Exempel: at finde Klokkeslettet for Højvande og Lavvande den 2den Januar ved Agger:

Af Pillen for Højvande i Januar	0 Tim.	36 Min.
Hertil lægges Havnetid for Agger	3 —	44 —
	4 Tim.	20 Min.

Det udkomne er Klokkeslettet for Højvande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslet større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det udkomne er nu Klokkeslettet for Højvande om Eftermiddagen.

Klokkeslettet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslettet for Højvande at lægge Tidsforløbet fra Højvande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., saa indtræffer Lavvande Kl. 9 39′ om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslettet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det udkomne er nu Klokkeslettet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslet 25 Min. erholdes derved Klokkeslettene for de næstforegaaende Højvande og Lavvande; lægges dermod 25 Min. til, saa har man Klokkeslettene for de næstfølgende Højvande og Lavvande.

De fundne Klokkeslet ere ved denne Beregning stedse udtrykte i Stedets Middelsoltid.

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Middelafstand fra denne af 51800 Mile. Dens Diameter beløber sig til 469 Mile. **Mars** ledsages af 2, **Jupiter** af 4, **Saturn** af 8, **Uranus** af 4 Drabanter og **Neptun** i det mindste af 1 Drabant.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter befinder sig en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke ere synlige uden Kikkert. De opdagedes Antal var i Begyndelsen af Aaret 1884 naat op til 235, hvis Middelafstande fra Solen ligge imellem 43 og 80 Millioner Mile.

Formørkelser.

I Aaret 1885 indtræffe følgende Formørkelser:

1) En Solformørkelse den 16de Marts Eftermiddag. Den er u synlig for noget Sted i Evropa, naar undtages Irland og Sk land, hvor Begyndelsen indtræffer ved Solnedgang. Derim bliver den synlig paa Island, Grønland og i Nordamerik paa de to sidstnævnte Steder bliver den ringformig.

2) En partiel Maaneformørkelse den 30te Marts Eftermiddag. F Kjøbenhavn begynder Formørkelsen Kl. 3. 49', naar sit Høje Kl. 5. 25' og ender Kl. 7. 0'. Da Maanen denne Dag staar Kl. 6. 30', vil man selvfølgelig kun kunne iagttage Enden.

3) En Solformørkelse den 8de September efter Solnedgang, hvorf den er usynlig for Danmark. Den er overhovedet kun synl paa den sydlige Halvkugle, i den østlige Del af Avstralien paa Sydspidsen af Amerika. Paa Ny Seeland bliver den tot

4) En partiel Maaneformørkelse den 24de September Formiddo Den er usynlig for Kjøbenhavn, da Begyndelsen indtræder li over en Time efter Solopgang.

Planeterne i Aaret 1885.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan med blotte Øjne. Den 26de Januar, 25de Maj og 18de Septem er den i størst vestlig Afstand fra Solen og maa da søges om M genen før Solopgang paa den østlige Himmel. Den 8de April, Avgust og 30te November er den i størst østlig Afstand og ses der bedst om Aftenen efter Solnedgang paa den vestlige Himmel.

Venus er ved Aarets Begyndelse Morgenstjerne, idet den st op et Par Timer før Solen. Den nærmer sig Solen og forsvin lidt efter lidt i Dagslyset, saa at den er usynlig fra Marts til Ju Nu er den Aftenstjerne. Natten mellem den 27de og 28de Juli g den noget over en Grad nordlig forbi Regulus, men den gaar en Time efter Solen. I Avgust gjennemløber den Løven og Jo fruen, gaar den 10de Septbr. nordlig forbi Spica, i Oktober gjenne løbes Vægten og Skorpionen, i November Skytten og den befinder ved Slutningen af Aaret i Stenbukken. Den har stedse fjernet mere og mere fra Solen og er den 9de December kommet i st østlig Afstand fra samme. Paa denne Tid gaar den ned henve Timer efter Solen.

Mars vil ikke være synlig de fem første Maaneder af Aa Naar den i Midten af Juni lader sig tilsyne om Morgenen kort Solopgang, har den østlig Bevægelse i Tyrens Stjernebillede, hvi Billede den forlader i Slutningen af Juli Maaned. I den øv Del af Aaret gjennemløber Planeten, uden at være udmærket nogen særlig Glans, efterhaanden Tvillingerne, Krebsen og Løv

saa at den ved Aaret Slutning befinder sig i Jomfruens Hoved. Den 4de November passerer den en Grad nordligere forbi Regulus og den 6te December kulminerer den Kl 6 om Formiddagen.

Jupiter staar ved Aarets Begyndelse op Kl. $8^3/_4$ Eftermiddag og har vestlig Bevægelse i Løven. I Slutningen af Februar kulminerer den ved Midnat, saa at den er synlig hele Natten. Den 15de Marts gaar den en Grad nordligere forbi Regulus. Den vestlige Bevægelse aftager til henimod Slutningen af April, da Planeten bliver stationær, hvorefter den gjennemløber Løven i modsat Retning, saa at den i Slutningen af Maj atter gaar nordlig forbi Regulus. I Midten af Juni gaar Planeten ned ved Midnat. Den stedse tidligere indtræffende Nedgang bevirker, at den bliver usynlig i de følgende Maaneder. I Slutningen af September vil Planeten kunne iagttages om Morgenen med østlig Bevægelse i Løven, hvilket Stjernebillede den forlader i Begyndelsen af November og fortsætter sin Vandring i Jomfruen. I Begyndelsen af November indtræffer Opgangen Kl. $2^3/_4$ om Natten, men i Slutningen af December ved Midnat.

Saturn er i Januar synlig hele Natten. Den gaar i Midten af denne Maaned ned Kl. 6 om Morgenen, men i den følgende Tid stedse tidligere, saa at den i Midten af Marts kun er synlig til Kl. 2 om Natten og i Midten af April til Midnat. Den bliver usynlig i Juni, men begynder i Juli atter at vise sig om Morgenen før Solens Opgang, og vil fra August og til Aarets Udgang kunne ses hele Natten. I Slutningen af December kulminerer den ved Midnat. I Begyndelsen af Aaret har den vestlig Bevægelse i Tyren, bliver stationær i Midten af Februar; derpaa bliver Bevægelsen østlig; Planeten gaar i April og Maj mellem Hornspidserne ind i Tvillingerne, i hvilket Billede den forbliver den øvrige Del af Aaret.

Planetsystemet.

	Siderisk Omløbstid	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelafstand (20008000 Mile) antages som Enhed.	Solens Diameter = 186594 Mile. Solens Omdrejning 25 Dage og 12 Tim.	Masse.		Planeternes Middelafstand fra Solen, udtrykt i Mille.
			Diameter.	(Sol. Masse antaget som Enhed.)	Omdrejning.	
	Dage.		Mile.		T. M.	Mill.
☿ Merkur	87.97	0.387	650	1: 4348000	24 5	7.7
♀ Venus	224.70	0.723	1640	1: 412150	23 21	14.5
♁ Jorden	365.26	1.000	1719	1: 354030	23 56	20.0
♂ Mars	686.98	1.524	928	1: 2968300	24 37	30.5
♃ Jupiter	4332.58	5.203	19183	1: 1050	9 55	104.1
♄ Saturn	10759.22	9.539	16376	1: 3512	10 14	190.9
⛢ Uranus	30686.82	19.183	7255	1: 20574	—	383.8
♆ Neptun	60126.72	30.037	7575	1: 17500	—	601.0

1. Kronologisk Markedsfortegnelse for 1885.

(Sluttet 1. Mai 1884.)

---

betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin og Fedek betyder Fedekvæg.

Januar.

2. Holstebro HK.
3. Skive HK.
5. Randers (2) H.
6. Aarhus H.
7. Ny Løgten Kt, Horsens H.
8. Veile H.
9. Kolding H.
10. Holsted HK.
13. Præstø HKFS, Ulstrup (Aars H.) Kt.
14. Helsinge Kt o. s. v.
16. Frederiksborg HK.
21. Nestved HKKt.
27. Hjørring H.
28. N. Sundby HK.
29. Aalborg H.
30. Frederikssund HK, Hobro HK.
31. Thisted H.

Februar.

2. Nykjøbing (p. M.) HK.
3. Skive HK, Ebeltoft HK.
4. Frederiksværk HK, Ny Løgten Kt, Viborg HK.
5. Faaborg H, Bjerringbro Kt, Nimtofte HK.
6. Randers (2) H.
7. Lemvig H.
9. Bogense H, Aarhus H, Holstebro HK.
10. Præstø HKFS, Assens H, Skanderborg H, Ringkjøbing HK.
11. Middelfart HK, Kolind HKt, Horsens H, Varde HK.
12. Veile H, Ribe HK.
13. Frederiksborg HK, Kolding H, Herning HK, Veilby HK.
14. Skjelskør HK, Silkeborg HK.
16. Odense H, Aarhus H.
17. Rødby HK, Skanderborg H.
18. Nestved HKKt, Horsens H.
19. Nakskov HKS o. s. v., Veile H, Odder HK.
20. Kolding H.
21. Randers H.
23. Aarhus H, Ribe Kt.
24. Helsingør Kt, Maribo HK, Rudkjøbing H, Skanderborg H, Aars Kt.
25. Svendborg H, Horsens H, Skjørping HK. Mariager Kt.
26. Odense HK, Veile H, Hobro HK.
27. Frederikssund HK, Kjerteminde H, Kolding H, Viborg HK, Sjelbro Kt.
28. Randers H, Fjerritslev HK.

Marts.

2. Skjelskør HK, Thisted H.
3. Storeheddinge HK, Vordingborg HK, Saxkjøbing HK, Faaborg HK, Nykjøbing (p. M.) H.
4. Hvalsø Kt, Assens HK, Ny Løgten Kt, Skive HK.
5. Korsør HK, Nakskov HKS o. s. v., Bogense HK, Holstebro HK.
6. Roeskilde HK, Middelfart HK, Varde HK. Blokhus Kt.
7. Nyborg HK, Ribe HK, Hjørring H, Herning HK, Fredericia HK.
9. N. Sundby HK, Aarhus H.
10. Præstø HKFS, Ringsted HK, Maribo HK, Odense HK, Skanderborg H, Aalborg H.
11. Faxe Kt, Holbæk HK, Kjøge HK, Svendborg HK, Thirstrup HK, Horsens H, Grenaa HK.
12. Slagelse HK, Rudkjøbing HK. Veile H, Ebeltoft HK.
13. Skibby Kt, Sorø HK, Ærøeskjøbing HK, Kolding H, Rønde Kt.
14. Kjerteminde HK, Randers H, Silkeborg HK.
16. Stubbekjøbing HK, Stege HK, Aarhus H.
17. Frederiksborg HK, Storehed-

dinge HK, Saxkjøbing HK, Bogense HK, Skanderborg H.
18. Næstved HKKt, Assens HK, Høver Kt, Horsens H.
19. Haarlev HKt, Nakskov HKS o. s. v., Ringe HK, Veile H.
20. Roeskilde HK, Nyborg HK, Kolding H, Spørring Kt.
21. Kjøbenhavn H, Faaborg HK, Randers H.
23. Brobyværk HK, Aarhus H.
24. Ringsted HK, Maribo HK, Odense HK, Skanderborg H.
25. Holbæk HK, Kjøge HK, Svendborg HK, Horsens H, Hjallerup HK.
26. Slagelse HK, Nysted HK, Middelfart HK, Veile H, V. Brønderslev HK, Odder HK.
27. Sorø HK, Aarup HK, V. Hassing Kt, Kolding H, Ø. Svenstrup Kt, Veilby HK.
28. Skjelskør HK, Hjørring HK, Løgstør Kt, Fredericia HK.
30. Frederikssund HK, Haslev Kt, Vraa Kt, Ulstrup (Aars H.) Kt.
31. Slangerup Kt, Rødby HK, Sæby HK, Skjørping HK.

April.

1. Ruds-Vedby Kt, Ny Løgten Kt, Hobro Kt.
4. Silkeborg Kt, Viborg Kt.
7. Frederiksværk HK, Fuglebjerg Kt o. s. v., Storeheddinge HK, Vordingborg HK, Herning Kt, Aarhus Kt.
8. Farum HK, Helsinge Kt o. s. v., Holbæk HK, Kjøge HK, Middelfart HK, Dalager Kt, Kolind Kt, Klovborg Kt.
9. Slagelse HK, Nysted HK, Skamby HK, Bjerringbro Kt, N. Snede Kt, Thise Kt, Brestenbro Kt.
10. Aakirkeby HKKt, Roeskilde HK, Sorø HK, Hesselager HK, Vorbasse Kt, Horsens Kt.
11. Viborg Kt, Holsted Kt, Veile Kt.
13. Jyderup HK, Skjelskør HK, Kolding Kt.
14. Asnæs Kt o. s. v., Præstø HKFS, Ringsted HK.
15. Næstved HKKt, Flauenskjold Kt.
17. Helsingør Kt.
18. Hirschholm HK o. s. v.
20. Græsted HK o. s. v., Glæsborg Kt, Koldby Kt, Lunderskov Kt.
21. Ribe Kt, Aars Kt, Hvidbjerg Kt.
22. Selde Kt, Lemvig Kt, Frederikshavn HK.
23. Skive Kt, Sjelbro Kt.
24. Frederikssund H, Bækmarksbro Kt, Spørring Kt.
25. Holstebro Kt, N. Sundby Kt, Foldingbro Kt, Ølgod Kt.
27. Vexø HK, Varde Kt, Sindal HK, Høver Kt.
28. Nykjøbing (p. M.) Kt, Ribe Kt, Hadsten Kt.
29. Nykjøbing (p. F.) HK, Ulfkjær Kt, S. Omme Kt, Anbæk Kt.
30. Ringkjøbing Kt, Hjallerup HK, Randbøl Kt, Ans Kt, Odder Kt.

Maj.

2. Viborg Kt, Ny HK, Hornsyld Kt, Give Kt, Kolding Kt, Ribe HK.
4. Horsens Kt, Tarm Kt, Lunderskov Kt.
5. Veile Kt, Ribe Kt.
6. Vinderup Kt, Hadsund Kt, Ny Løgten Kt.
7. Bjerringbro Kt, Gjerlev Kt, Fredericia Kt.
8. Frederiksborg HK, Hvalsø Kt, Skive Kt, Veilby Kt, Kolding Kt.
9. Holstebro Kt, Randers K, Kollemorten Kt.
11. Varde Kt, Thisted Kt, Aarhus K.
12. Roeskilde Kt, Præstø HKFS, Slagelse HK, Bogense Kt, Ribe Kt, Trustrup KF.
13. Odense Kt, Hvalpsund Kt, Thorup Pakhus Kt, Skjørping Kt, Kjellerup Kt.
15. Slangerup Kt, Svendborg Kt, Herning Kt, Hobro Kt, Mørke Kt, Kolding Kt.
16. Sorø HK, Aarup Kt, Viborg Kt.
18. Storeheddinge H, Jellinge Kt, Foldingbro Kt.

19. Kjøge HKt o. s. v., Skanderborg HK, Stoholm KF, Ribe Kt.
20. Nestved HKKt, Ringsted HK, Sjelbro Kt.
21. Anbæk Kt, Skals Kt.
22. Skjelskør HK o. s. v., Truust Kt.
23. Viborg Kt.
26. Vordingborg HK, Aabro Kt.
29. Marstal Kt.
30. Hjørring H.

Juni.

1. Hjallerup (2) H.
3. Ny Løgten Kt, Hurup H.
4. Thisted H.
6. Slangerup Kt, Nykjøbing (p. M.) H.
8. Nykjøbing (p. S.) H, Skive H, Herning HK.
9. Korsør HK, Præstø HKFS, Lemvig HF, Silkeborg HK.
10. Helsinge Kt o. s. v., Holstebro HF, Skanderborg HK.
11. Ringkjøbing HF, Horsens (2)
12. Holbæk HK o. s. v., Varde HKF.
13. Maribo HK, Ribe HKF.
15. Kallundborg (3) Uld, Kjerteminde H.
17. Nestved HKKt.
18. Grinsted Kt.
19. Rudkjøbing H.
20. Kjøbenhavn H, Faaborg H, Vejen HK.
22. Randers (2) Uld.
24. Ringsted Kt, Hjørring H.
25. Frederiksborg Kt, Ø. Svenstrup H, Knudstrup Kt.
26. Skjelskør (2) Kt, Assens HK, Øsløs H.
27. Løgstør HK, Videbæk Kt.
29. Ulstrup (Aars H.) HK, Grenaa HK.
30. Sorø Kt, Hobro Kt, Ebeltoft HK.

Juli.

1. Nyborg H, Ny Løgten Kt.
2. Rødby Kt, Bogense H, Viborg HK.
3. Randers (2) H.
6. Frederiksværk HK, Aarhus HK.
7. Vordingborg Kt, Middelfart HK, Salten HK.
8. Saxkjøbing Kt, Odense HK.
9. Slagelse (2) HK, Fredericia HK.
14. Præstø HKFS, Mariager Kt.
15. Nestved HKKt, Svendborg HK, Kolind Kt.
16. Ærøeskjøbing HK.
20. Nykjøbing (p. F.) HK.
22. Helsingør Kt.
24. Roeskilde HK, Vilsund KF, Vejlby KF.
25. Nykjøbing (p. M.) HKF.
27. Skive (2) HKF.
29. Odder KF.
30. Kjøge Kt, Holstebro KF.
31. Anbæk KF.

August.

1. Brande K.
3. Ringkjøbing KF.
4. Varde KF.
5. Ribe KF, Ny Løgten Kt.
6. Vorbasse KF.
11. Præstø HKFS.
19. Nestved HKKt.
29. Lemvig KF.
31. Ramme KF.

September.

1. Frederiksværk HK.
2. Ulfkjær GKF, Ny Løgten Kt.
3. Tudse Gjæs, Dalager HKF, Bjerringbro Kt.
4. Herning (2) HKF, Ribe K.
5. Hvalsø Kt, Kjøbenhavn H.
7. V. Brønderslev HKF, Hurup HKF, Hadsten KF.
8. Præstø HKFS, Aars KF, Faarup KF.
9. Sorø HKKt, Thisted HKF, Vejlby KF, Kolind Kt.
10. Frederiksborg HK o. s. v., Randers HKF.
11. Nykjøbing (p. M.) HKF.
12. Skive HKF, Grindsted KF.
14. Holstebro (2) HKF.
15. Roeskilde Kt.
16. Nestved HKKt, Tarm HKF, Thirstrup KF.

17. Egeskov HK, Varde (2) HKF, Skræm HKF.
18. Vordingborg H, Bække HKF, Flauenskjold KF, Aabybro HKF.
19. Kolding HKF, Løgstør KF. Tversted KF.
21. Skjelskør HK Frugt, Nysted HK, Odder HKF, V. Hassing KF, Ulstrup (Aars H.) KF, Thorup Pakhus KF.
22. Ringsted Kt, Stoholm KF, Ulstrup Station KF, Aalborg KF, Rønde KF.
23. Assens HK, Skjørping KF, Sæby KF.
24. Middelfart HK, Selde KF, Løkkensvej KF, Hobro (2) KF.
25. Marstal Kt, Ans KF, Sindal KF, Spørring Kt.
26. Sorø HK, Skals KF, Brande KF, Hjørring KF.
28. Viborg (2) KF, Høver Kt.
29. Bogense H, Give KF, Frederikshavn HKF.
30. Randers KF, Bjergets Kro HKF, Silkeborg KF, Jellinge KF, Hornsyld KF, Agersted KF.

Oktober.

1. Ruds-Vedby Kt, Saxkjøbing Kt, Skanderborg HKF, Koldby HKF, Glæsborg HKF, Hjallerup KF, Bjerringbro Kt.
2. Aakirkeby HKKt, Fuglebjerg Kt o. s. v., Horsens KF, Thisted HKF, Grenaa KF.
3. Vejle KF, Nykjøbing (p. M.) HKF, Jetsmark KF.
5. Nykjøbing (p. F.) HK, Slagelse HK, Hvidbjerg KF, Skive HKF, Hals KF.
6. Nakskov HKS o. s. v., Faaborg KF, Aalbæk Kt, Ribe KF, Lemvig HKF, Nibe KF.
7. Skibby Kt, Odense HKF, Ny Løgten Kt, Bækmarksbro KF, Binderup KF, Hadsund KF.
8. Græsted HK o. s. v., Ærøeskjøbing HKF, Aars Kt, Mariager KF, Hølstebro (2) HKF.
9. Stege (2) HK, Rudkjøbing HKF, N. Sundby KF, Gjerlev KF, Fredericia KF, Læsø (2) Kt.
10. Nykjøbing (p. S.) HK, Herring HKF, Hvalpsund KF.
12. Jyderup HK, Ringkjøbing HKF, Aalbæk Mølle KF, Braa Kt.
13. Præstø HKFS, Tarm KF, Sæby KF, Fjerritslev HKF, Ribe KF.
14. Farum HK, Faxe Kt, Helsinge Kt o. s. v., Sorø HKKt, Svendborg HKF, V. Brønderslev KF, Trustrup KF, Thisted KF.
15. Haarlev HKt, Karpendrup HKF, Spørung KF.
16. Vordingborg HK, Nyborg HKF, Vejlby KF, Fuglsø KF, Løkken Kt, Kolding K.
17. Storeheddinge H, Kjerteminde HKF, Anbæk KF, Ebeltoft KF, Hjørring KF.
19. Ringsted HK, Rødby Kt, Foldingbro Kt, Løgstør KF, Mørke KF, Skjørping KF, Lunderskov Kt.
20. Asnæs Kt o. s. v., Aarup HK, Sindal KF, Aarhus KF, Ribe KF.
21. Holbæk K, Nestved HKKt, Brobyværk Kt, N. Sundby KF, Nimtofte KF.
22. Helsingør Kt, Aalborg Kt, Kjellerup Kt, Kollemorten Kt.
23. Frederikssund HK, Hobro Kt, Brestenbro Kt, Kolding K.
24. Skjelskør HK, Viborg Kt, Høver Kt, Videbæk KF.
26. Hesselager HKF, Silkeborg KF, Klovborg KF, S. Omme KF.
27. Nakskov HKS o. s. v., Faaborg HKF, Ølgod KF, Skanderborg HKF, Vrads KF, Ribe KF.
28. Hirschholm HK o. s. v., Stubbekjøbing HK, Assens KF, Horsens KF, Frederikshavn Kt, Varde (2) HKF.
29. Haslev Kt, Give KF, Hjallerup KF, Sjelbro KF.
30. Maribo H, Veile KF.
31. Kjøge Kt, N. Snede Kt, Randers KF Uld, Kolding KF.

November.

2. Nysted H, Ribe Kt, Lunderskov Kt.
3. Frederiksborg Kt, Korsør HK, Aars Kt, Grenaa Kt, Ribe KF.
4. Roeskilde Kt, Vexø HK, Saxkjøbing HHK, Mariager Kt, Flauenskjold KF, Ny Løgten Kt.
5. Middelfart KF, Skjørping KF, Bjerringbro Kt.
6. Sorø Kt, Svendborg HKF, Hobro Kt, Kolding K.
7. Kjøbenhavn H, Randers Kt.
9. Nykjøbing (p. F.) HK, Ry Kt, Thim Kt.
10. Præstø HKFS, Slagelse (2) HK, Bogense KF, Odder Kt.
11. Sorø HKKt, Nakskov HKS o. s. v., Odense KF, Holsted Kt, V. Brønderslev KF, Kolind Kt.
12. Uggerløse HK, Ringe KF, Hjallerup KF.
13. Nyborg KF, Skive Kt, Kolding K.
14. Hvalsø Kt, Lemvig Kt, Give Kt.
16. Skjelskør HK, Holstebro Kt.
17. Rødby HK.
18. Nestved HKKt, Kjerteminde HK, Rønde Kt.
19. Ringsted K, Svendborg HK, Løgstør KF.
20. Vordingborg Kt, Truust Kt, Fredericia Kt.
21. Viborg Kt.
26. Holbæk Kt.
28. Slangerup HK.

December.

2. Ny Løgten Kt.
3. Frederiksværk HK.
8. Frederikssund HK, Præstø HKFS.
9. Sorø HKKt, Thirstrup Kt, Aalborg HK.
12. Randers HK.
15. Frederiksborg HKKt o. s. v., Bogense Kt.
16. Nestved HKKt, Skjelskør HK, Odense Kt.
30. Thisted H.

2. Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1885.
(Sluttet 1. Mai 1884.)

Sjælland, Moen og Bornholm.

Aakirkeby, 10 April og 2 Oktbr. Heste, Kvæg og andre Kreaturer.
Asnæs, 14 April og 20 Oktbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift.
Farum, 8 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg.
Faxe, 11 Marts og 14 Oktbr. Kreaturer.
Frederiksborg eller **Hillerød,** sidste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer, 16 Jan., 13 Febr., 17 Marts og 8 Mai Heste og Kvæg; 25 Juni Kreaturer; 10 Septbr. Heste, Kvæg og Landbovarer; 3 Novbr. Kreaturer; 15 Decbr. Heste og Kvæg, andre Kreaturer og Landbovarer.
Frederikssund, anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 30 Jan., 27 Febr. og 30 Marts Heste og Kvæg; 24 April Heste; 23 Oktbr. og 8 Decbr. Heste og Kvæg.
Frederiksværk, 4 Febr., 7 April, 6 Juli, 1 Septbr. og 3 Decbr. Heste og Kvæg.
Fuglebjerg, 7 April og 2 Oktbr. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber.
Græsted, 20 April og 8 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugsgjenstande og Husflidsprodukter.
Haarlev Jernbanestation, 19 Marts og 15 Oktbr. Heste og Kreaturer.
Haslev Jernbanestation, 30 Marts og 29 Oktbr. Kreaturer.
Helsinge, 14 Jan., 8 April, 10 Juni og 14 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgjenstande.
Helsingør, 24 Febr., 17 April, 22 Juli og 22 Oktbr. Kreaturer.
Hillerød, se Frederiksborg.
Hirschholm, 18 April og 28 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter.
Holbæk, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedagen den næste Tirsdag. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 12 Juni Heste, Kvæg og Skovbovarer; 21 Oktbr. Kvæg; 26 Novbr. Kreaturer.
Hvalsø Jernbanestation, 4 Marts, 8 Mai, 5 Septbr. og 14 Novbr. Kreaturer.
Jyderup Jernbanestation, 13 April og 12 Oktbr. Heste og Kvæg.
Kallundborg, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Anden Tirsdag i hver Maaned med Kreaturer. 15 til 17 Juni Uld.
Kjøbenhavn, Torvedage Mand. og Torsd. med Slagtekvæg, samt Onsd. og Lørd. med Heste og Levekvæg. 21 Marts, 20 Juni, 5 Septbr. og 7 Novbr. Heste.
Kjøge, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 11 og 25 Marts samt 8 April Heste og Kvæg; 19 Mai Heste, Kreaturer og Landprodukter; 30 Juli og 31 Oktbr. Kreaturer.
Korsør, 5 Marts, 9 Juni og 3 Novbr. Heste og Kvæg.
Næstved, 21 Jan., 18 Febr., 18 Marts, 15 April, 20 Mai, 17 Juni, 15 Juli, 19 Aug., 16 Septbr., 21 Oktbr., 18 Novbr. og 16 Decbr. Heste, Kvæg og Kreaturer.
Nykjøbing, anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 8 Juni Heste, 10 Oktbr. Heste og Kvæg.

Præstø, 13 Jan., 10 Febr., 10 Marts, 14 April, 12 Mai, 9 Juni 11 Juli, 11 Aug., 8 Septbr., 13 Oktbr., 10 Novbr., og 8 Decbr. Heste, Kvæg, Faar og Svin.

Ringsted, første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag, med levende Kreaturer. 10 og 24 Marts samt 14 April og 20 Mai Heste og Kvæg; 24 Juni og 22 Septbr. Kreaturer; 19 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg.

Roskilde, første Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; 6 og 20 Marts, 10 April Heste og Kvæg; 12 Mai Kreaturer; 24 Juli Heste og Kvæg; 15 Septbr. og 4 Novbr. Kreaturer.

Ruds-Vedby, 1 April og 1 Oktbr. Kreaturer.

Skibby, 13 Marts og 7 Oktbr. Kreaturer.

Skjelskør, 14 Febr., 2 og 28 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 22 Mai Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 26 og 27 Juni Kreaturer; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Frugt; 24 Oktbr., 16 Novbr. og 16 Decbr. Heste og Kvæg.

Slagelse, første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 12 og 26 Marts samt 9 April og 12 Mai Heste og Kvæg; 9 og 10 Juli, 5 Oktbr. samt 10 og 11 Novbr. Heste og Kvæg.

Slangerup, 31 Marts, 15 Mai og 6 Juni Kreaturer; 28 Novbr. Heste og Kvæg.

Sorø, anden Onsdag i Septbr., Oktbr., Novbr. og Decbr. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer. 13 og 27 Marts samt 10 April og 16 Mai Heste og Kvæg; 30 Juni Kreaturer; 26 Septbr. Heste og Kvæg; 6 Novbr. Kreaturer.

Stege, 16 Marts, 9 og 10 Oktbr. Heste og Kvæg.

Storeheddinge, 3 og 17 Marts samt 7 April Heste og Kvæg; 18 Mai og 17 Oktbr. Heste.

Tudse, 3 Septbr. Gaasemarked.

Uggerløse Kro, 12 Novbr. Heste og Kvæg.

Vexø, 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg.

Vordingborg, 3 Marts, 7 April og 26 Mai Heste og Kvæg; 7 Juli Kreaturer; 18 Sept. Heste; 16 Oktbr. Heste og Kvæg; 20 Novbr Kreaturer.

Lolland og Falster.

Maribo, 24 Febr., 10 og 24 Marts, samt 13 Juni Heste og Kvæg; 30 Oktbr. Heste.

Nakskov, hver Tirsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 19 Febr., 15 og 19 Marts, 6 og 27 Oktbr. samt 11 Novbr. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer.

Nykjøbing, paa Torvedagen hver Onsdag forhandles Heste og Kreaturer. 29 April, 20 Juli, 5 Oktbr. og 9 Novbr. Heste og Kvæg.

Nysted, 26 Marts, 9 April og 21 Septbr. Heste og Kvæg. 2 Novbr. Heste.

Rødby, 17 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 2 Juli og 19 Oktbr. Kreaturer; 17 Novbr. Heste og Kvæg.

Saxkjøbing, 3 og 17 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli og 1 Oktbr. Kreaturer; 4 Novbr. Heste og Kvæg.

Stubbekjøbing, 16 Marts og 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyn, Langeland og Ærø.

Odense Amt.

Aarup, 27 Marts Heste og Kvæg; 16 Mai Kreaturer; 20 Oktbr. Heste og Kvæg.

Assens, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 10 Febr. Heste; 4 og 18 Marts, 26 Juni og 23 Septbr. Heste og Kvæg; 28 Oktbr. Kvæg og Faar.

Bogense, første Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 9 Febr. Heste; 5 og 17 Marts Heste og Kvæg; 12 Mai Kreaturer; 2 Juli og 29 Septbr. Heste; 10 Novbr. Kvæg og Faar. 15 Decbr. Kreaturer.

Kappendrup, 15 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Kjerteminde, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 27 Febr. Heste; 14 Marts Heste og Kvæg; 15 Juni Heste; 17 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 18 Novbr. Heste og Kvæg.

Middelfart, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 11 Febr., 6 og 26 Marts, 8 April, 7 Juli og 24 Septbr. Heste og Kvæg; 5 Novbr. Kvæg og Faar.

Odense, første og tredje Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. Falder en af disse Torvedage paa en Helligdag, forlægges den til den paafølgende Onsdag. 16 Febr. Heste; 26 Febr., 10 og 24 Marts Heste og Kvæg; 13 Mai Kreaturer; 8 Juli (St. Knud) Heste og Kvæg; 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 11 Novbr. Kvæg og Faar; 16 Decbr. Kreaturer.

Skamby, 9 April Heste og Kvæg.

Svendborg Amt.

Brobyværk, 23 Marts Heste og Kvæg; 21 Oktbr. Kreaturer.

Egeskov, 17 Septbr. Heste og Kvæg.

Faaborg, anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og Avg., Torvedag med levende Kreaturer. 5 Febr. Heste; 3 og 21 Marts Heste og Kvæg; 20 Juni Heste; 6 Oktbr. Kvæg og Faar; 27 Oktbr. Heste Kvæg og Faar.

Hesselager, 10 April Heste og Kvæg; 26 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 29 Mai og 25 Septbr. Kreaturer.

Nyborg, første og tredje Onsdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Mai Torvedag med levende Kreaturer. 7 og 20 Marts Heste og Kvæg; 1 Juli Heste; 16 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 13 Novbr. Kvæg og Faar.

Ringe, 19 Marts Heste og Kvæg; 12 Novbr. Kvæg og Faar.

Rudkjøbing, Torvedag hver Lørdag. 24 Febr. Heste; 12 Marts Heste og Kvæg; 19 Juni Heste; 9 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Svendborg, første Lørdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 25 Febr. Heste; 11 og 25 Marts Heste og Kvæg; 15 Mai Kreaturer; 15 Juli Heste og Kvæg; 14 Oktbr. og 6 Novbr. Heste, Kvæg og Faar; 19 Novbr. Heste og Kvæg.

Ærøskjøbing, 13 Marts og 16 Juli Heste og Kvæg; 8 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Jylland.

Hjørring Amt.

Aalbæk, 6 Oktbr. Kreaturer.
Agersted, 30 Septbr. Kvæg og Faar.
Blokhus, 6 Marts Kreaturer.
Flauenskjold, 15 April Kreaturer; 18 Septbr. og 4 Novbr. Kvæg og Faar.
Frederikshavn, 22 April Heste og Kvæg; 29 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 28 Oktbr. Kreaturer.
Hjallerup, 25 Marts og 30 April Heste og Kvæg; 1 og 2 Juni Heste; 1 Oktbr., 29 Oktbr. og 12 Novbr. Kvæg og Faar.
Hjørring, 27 Jan. og 7 Marts Heste; 28 Marts Heste og Kvæg; 30 Mai og 24 Juni Heste; 26 Septbr. og 17 Oktbr. Kvæg og Faar.
Jetsmark, 3 Oktbr. Kvæg og Faar.
Læsø, 9 og 10 Oktbr. Kreaturer.
Løkken, 16 Oktbr. Kreaturer.
Løkkensvej Kro, 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Sindal, 27 April Heste og Kvæg; 25 Septbr. og 20 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skræm, 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Sæby, Torvedag hver Lørdag. 31 Marts Heste og Kvæg; 23 Septbr. og 13 Oktbr. Kvæg og Faar.
Thise, 9 April Kreaturer.
Tversted, 19 Septbr. Kvæg og Faar.
Vesterbrønderslev, 26 Marts Heste og Kvæg; 7 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 14 Oktbr. og 11 Novbr. Kvæg og Faar.
Vraa, 30 Marts og 12 Oktbr. Kreaturer.
Østersvenstrup, 27 Marts Kreaturer; 25 Juni Heste.

Aalborg Amt.

Aabybro, 18 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Aalborg, hver Onsdag fra Fastelavn til Paaske og fra Mikkelsdag til Jul. Torvedag med levende Kreaturer. 29 Jan. og 10 Marts Heste; 22 Septbr. Kvæg og Faar; 22 Oktbr. Kreaturer; 9 Decbr. Heste og Kvæg.
Aars, 24 Febr. og 21 April Kreaturer; 8 Septbr. Kvæg og Faar; 8 Oktbr. og 3 Novbr. Kreaturer.
Hadsund, (paa den nordre Side af Fjorden ved Hovedgaarden Dalsgaard), 6 Mai Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hals, 5 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hvalpsund, 13 Mai Kreaturer; 10 Oktbr. Kvæg og Faar.
Løgstør, 28 Marts Kreaturer; 27 Juni Heste og Kvæg; 19 Septbr., 19 Oktbr. og 19 Novbr. Kvæg og Faar.
Nibe, 23 Febr. Kreaturer; 2 Mai Heste og Kvæg; 6 Oktbr. Kvæg og Faar; 2 Novbr. Kreaturer.
Nørre Sundby, hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 28 Jan. og 9 Marts Heste og Kvæg; 25 April Kreaturer; 9 og 21 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skjørping, 25 Febr. og 31 Marts Heste og Kvæg; 13 Mai Kreaturer; 23 Septbr., 19 Oktbr. og 5 Novbr. Kvæg og Faar.
Ulstrup, (Aars Herred), 13 Jan. og 30 Marts Kreaturer; 29 Juni Heste og Kvæg; 21 Septbr. Kvæg og Faar.
Vesterhassing, 27 Marts Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar.

Thisted Amt.

Bjærgets Kro, 30 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Fjerritslev, 28 Febr. Heste og Kvæg; 13 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Hurup, 3 Juni Heste; 7 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Hvidbjerg, 21 April Kreaturer; 5 Oktbr. Kvæg og Faar.
Koldby, 20 April Kreaturer; 1 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Nykjøbing, hveranden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul Torvedag med levende Kreaturer. 2 Febr. Heste og Kvæg; 3 Marts Heste; 28 April Kreaturer; 6 Juni Heste; 25 Juli, 11 Septbr. og 3 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Thisted, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 31 Jan. og 2 Marts Heste; 11 Mai Kreaturer; 4 Juni Heste; 9 Septbr. og 2 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 14 Oktbr. (Store Onsdag) Kvæg og Faar; 30 Decbr. Heste.
Vilsund, 24 Juli Kvæg og Faar.
Øsløs, 26 Juni Heste.

Viborg Amt.

Aabro, 26 Mai Kreaturer.
Ans, 30 April Kreaturer; 25 Septbr. Kvæg og Faar.
Bjerringbro, 5 Febr., 9 April, 7 Mai, 3 Septbr., 1 Oktbr. og 5 Novbr. Kreaturer.
Kjellerup, 13 Mai og 22 Oktbr. Kreaturer.
Knudstrup, 25 Juni Kreaturer.
Selde, 22 April Kreaturer; 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Skals, 21 Mai Kreaturer; 26 Septbr. Kvæg og Faar.
Skive, 3 Jan., 3 Febr. og 4 Marts Heste og Kvæg; 23 April og 8 Mai Kreaturer; 8 Juni Heste; 27 og 28 Juli, 12 Septbr. og 5 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 13 Novbr. Kreaturer.
Stoholm, 19 Mai og 22 Septbr. Kvæg og Faar.
Ulstrup Station, 22 Septbr. Kvæg og Faar.
Viborg, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag Torvedag med levende Kreaturer. 4 Febr. og 27 Febr. Heste og Kvæg; 4 og 11 April, 2, 16 og 23 Mai Kreaturer; 2 Juli Heste og Kvæg; 28 og 29 Septbr. (Toftemarked) Kvæg og Faar; 24 Oktbr. og 21 Novbr. Kreaturer.

Randers Amt.

Ebeltoft, 3 Febr., 12 Marts og 30 Juni Heste og Kvæg; 17 Oktbr. Kvæg og Faar.
Faarup. 8 Septbr. Kvæg og Faar.
Fuglsø, 16 Oktbr. Kvæg og Faar.
Gjerlev, 7 Mai Kreaturer; 9 Oktbr. Kvæg og Faar.
Glæsborg, 20 April Kreaturer; 1 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Grenaa, Torvedag hver Lørdag. 11 Marts og 29 Juni Heste og Kvæg; 2 Oktbr. Kvæg og Faar; 3 Novbr. Kreaturer.
Hobro, hver Fredag Torvedag. 30 Jan. og 26 Febr. Heste og Kvæg; 1 April, 15 Mai og 30 Juni Kreaturer; 24 og 25 Septbr. Kvæg og Faar; 23 Oktbr. og 6 Novbr. Kreaturer.
Kolind, 11 Febr. Heste og Kreaturer; 8 April, 15 Juli, 9 Septbr. og 11 Novbr. Kreaturer.
Mariager, Torvedag hver Torsdag. 25 Febr. og 14 Juli Kreaturer; 8 Oktbr. Kvæg og Faar; 4 Novbr. Kreaturer.

Mørke, 15 Mai Kreaturer; 19 Oktbr. Kvæg og Faar.
Nimtofte, 5 Febr. Heste og Kvæg; 21 Oktbr. Kvæg og Faar.
Ny-Løgten, første Onsdag i hver Maaned Kreaturer.
Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5 og 6 Jan., 6 og 7 Febr., 21 og 28 Febr., 14 og 21 Marts Heste; 9 Mai Kvæg; 22 og 23 Juni Uld; 3 og 4 Juli Heste; 10 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 30 Septbr. Kvæg og Faar; 31 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld; 7 Novbr. Kreaturer; 12 Decbr. Heste og Kvæg.
Rønde, 13 Marts Kreaturer; 22 Septbr. Kvæg og Faar; 18 Novbr. Kreaturer.
Sjelbro, 27 Febr., 23 April og 20 Mai Kreaturer; 29 Oktbr. Kvæg og Faar.
Thirstrup, 11 Marts Heste og Kvæg; 16 Septbr. Kvæg og Faar; 9 Decbr. Kreaturer.
Thorup Pakhus, 13 Mai Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar.
Trustrup, 12 Mai og 14 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vejlby, 13 Febr. og 27 Marts Heste og Kvæg; 8 Mai Kreaturer; 24 Juli, 9 Septbr. og 16 Oktbr. Kvæg og Faar.

Aarhus Amt.

Aarhus, Torvedag hver Fredag med Fedekvæg, saavel Kreaturer som Faar og Svin. 6 Jan., 9, 16 og 23 Febr., 9, 16 og 23 Marts Heste; 7 April Kreaturer; 11 Mai Kvæg; 6 Juli Heste og Kvæg; 20 Oktbr. Kvæg og Faar.
Aubæk, 29 April og 21 Mai Kreaturer; 31 Juli og 17 Oktbr. Kvæg og Faar.
Bræstenbro, 9 April og 23 Oktbr. Kreaturer.
Hadsten, 28 April Kreaturer; 7 Septbr. Kvæg og Faar.
Horsens, første Torsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 7 Jan., 11, 18 og 25 Febr., 11, 18 og 25 Marts Heste; 10 April og 4 Mai Kreaturer; 11 og 12 Juni Heste og Kvæg; 2 og 28 Oktbr. Kvæg og Faar.
Høver Kro, 18 Marts, 27 April, 28 Septbr. og 24 Oktbr. Kreaturer.
Klovborg, 8 April Kreaturer; 26 Oktbr. Kvæg og Faar.
Nørre Snede, 9 April og 31 Oktbr. Kreaturer.
Odder, 19 Febr. og 26 Marts Heste og Kvæg; 30 April Kreaturer; 29 Juli Kvæg og Faar; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 10 Novbr. Kreaturer.
Ry, 2 Mai Heste og Kvæg; 9 Novbr. Kreaturer.
Salten, 7 Juli Heste og Kvæg.
Silkeborg, Torvedag hver Lørdag. 14 Febr. og 14 Marts Heste og Kvæg; 4 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Kvæg; 30 Septbr. og 26 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skanderborg, Torvedag hver Tirsdag; den første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 10, 17 og 24 Febr., 10, 17 og 24 Marts Heste; 19 Mai og 10 Juni Heste og Kvæg; 1 og 27 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Spørring, 20 Marts, 24 April og 25 Septbr. Kreaturer; 15 Oktbr. Kvæg og Faar.
Truust, 22 Mai og 20 Novbr. Kreaturer.
Vrads, 27 Oktbr. Kvæg og Faar.

Veile Amt.

Brande, 1 August Kvæg; 26 Septbr. Kvæg og Faar.
Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. 7 og 28 Marts Heste og Kvæg; 7 Mai Kreaturer; 9 Juli Heste og Kvæg; 9 Oktbr. Kvæg og Faar; 20 Novbr. Kreaturer.
Give, 2 Mai Kreaturer; 29 Septbr. og 29 Oktbr. Kvæg og Faar; 14 Novbr. Kreaturer.
Hornsyld, 2 Mai Kreaturer; 30 Septbr. Kvæg og Faar.
Jellinge, 18 Mai Kreaturer; 30 Septbr. Kvæg og Faar.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag. 9 Jan., 13, 20 og 27 Febr., 13, 20 og 27 Marts Heste; 13 April, 2, 8 og 15 Mai Kreaturer; 19 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 16 og 23 Oktbr. Kvæg; 31 Oktbr. Kvæg og Faar; 6 og 13 Novbr. Kvæg.
Kollemorten, 9 Mai og 22 Oktbr. Kreaturer.
Randbøl, 30 April Kreaturer.
Sønderomme, 29 April Kreaturer; 26 Oktbr. Kvæg og Faar.
Veile, Torvedag hver Onsdag. 8 Jan., 12, 19 og 26 Febr., 12, 19 og 26 Marts Heste; 11 April og 5 Mai Kreaturer; 3 og 30 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ringkjøbing Amt.

Bækmarksbro, 24 Mai Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.
Dalager, 8 April Kreaturer; 3 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Herning, 13 Febr. og 7 Marts Heste og Kvæg; 7 April og 15 Mai Kreaturer; 8 Juni Heste og Kvæg; 4 og 5 Septbr. samt 10 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Holstebro, Torvedag hver Tirsdag. 2 Jan., 9 Febr. og 5 Marts Heste og Kvæg; 25 April og 9 Mai Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 30 Juli Kvæg og Faar; 14 og 15 Septbr. samt 8 og 9 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 16 Novbr. Kreaturer.
Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 7 Febr. Heste; 22 April Kreaturer; 9 Juni Heste og Faar; 29 Aug. Kvæg og Faar; 6 Oktbr. Heste Kvæg og Faar; 14 Novbr. Kreaturer.
Ramme, 31 Aug. Kvæg og Faar.
Ringkjøbing, Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 10 Febr. Heste og Kvæg; 30 April Kreaturer; 11 Juni Heste og Faar; 3 Aug. Kvæg og Faar; 12 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Tarm, 4 Mai Kreaturer; 16 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kvæg og Faar.
Thim, 9 Novbr. Kreaturer.
Ulfkjær, 29 April Kreaturer; 2 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Videbæk, 27 Juni Kreaturer; 24 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vinderup, 6 Mai Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.

Ribe Amt.

Aalbæk Mølle, 12 Oktbr. Kvæg og Faar.
Bække, 18 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Foldingbro, 25 April, 18 Mai og 19 Oktbr. Kreaturer.
Grindsted, 18 Juni Kreaturer; 12 Septbr. Kvæg og Faar.
Holsted, 10 Jan. Heste og Kvæg; 11 April og 11 Novbr. Kreaturer.
Lunderskov, 20 April, 4 Mai, 19 Oktbr. og 2 Novbr. Kreaturer.

Ribe, 12 Febr. og 7 Marts Heste og Kvæg; 21 og 28 April, 5, 12 og 19 Mai Kreaturer; 13 Juni Heste, Kvæg og Faar; 5 Aug. Kvægog Faar; 4 Septbr. Kvæg; 6, 13, 20 og 27 Oktbr. samt 3 Novbr. Kvæg og Faar.

Varde, Torvedag hver Torsdag. 11 Febr. og 6 Marts Heste og Kvæg; 27 April og 11 Mai Kreaturer; 12 Juni Heste, Kvæg og Faar; 4 Aug. Kvæg og Faar; 17 og 18 Septbr. samt 28 og 29 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.

Veien, 20 Juni Heste og Kvæg.

Vorbasse, 10 April Kreaturer; 6 Aug. Kvæg og Faar.

Ølgod, 25 April Kreaturer; 27 Oktbr. Kvæg og Faar.

Hertugdømmet Slesvig*).

Paa Kvægmarkederne maa falholdes Heste og andre Husdyr.

F betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Km betyder Kram, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin og Træv betyder Trævarer.

Aabenraa 17 Febr., 3 Marts, 6 Mai og 20 Juli K; 16—18 Juli Km; 20 Okt. K; 23—25 Okt. Km; 3 Nov. og 16 Dec. K. **Arnæs** 9 Juni K; 10—11 Juni Km. **Arnum** 2 Mai og 2 Okt. KTræv. **Augustenborg** 11 Mai Km; 13 Mai K. **Bollerslev** 29 Apr. og 9 Nov. KKm. **Bredsted** 18—20 Febr. Km; 19 Febr., 22, 29 Apr., 6 og 13 Mai K; 18—19 Juni Km; hver Fred. f. 16 Okt. til 13 Nov. K; 3—4 Dec. Km. **Broager** 15 og 16 Mai Km; 15 Mai K; 2 Nov. K; 3 Nov. Km 2 Dage. **Bromølle** 26 Mai K. **Burg** (p. F.) 29 Juni Sko; 21—24 Okt. Km. **Dynnevit** 14 Juli K. **Eggebæk** 4 Mai og 1 Okt. K. **Ekernførde** 16 Febr. K; 16 Febr. (3) Km; 29 Apr. og 22 Juni K; 22—24 Juni Km; 30 Sept. K; 30 Sept. (3) Km. **Fjølde** 15 Apr. og 14 Sept. KKm. **Flensborg** 2 Febr. og 10 Marts K; 15 Marts (4 D.) Km; hver Fred. i Apr. og Mai K; 14 Juli og 11 Sept. K; 9 Okt. (4 D.) Km; 22 og 29 Okt., 5 og 12 Nov. K. **Frederiksstad** 15 Mai Km; 22 Juli K; 22 Juli (2) Km; 11 Sept. Km; 2 Okt. KKm. **Garding** 5—7 Febr. Km; 24 Febr. K; 18 Juni (3) Km; 15 Sept., 20, 27 Okt. og 3 19 Nov. K. **Graasten** 7 Mai og 1 Okt. K. **Gram** 13 Mai og 21 Okt. KTræv. **Haderslev** 5 Jan. og hver Mand. i Fasten til Palmes. K; 16 Marts K; 13 Apr. (3 D.) Km; hver Lørd. f. 18 Apr. til Pintse K; 22 Juni K; 27—29 Juli Km Fisk; 28 Sept. (3) KKm; hver Mand. i de første 7 Uger e. Mikkelsd. K. **Hanved** 2 Mai og 29 Sept. KKm. **Husum** hver Torsd. f. 1 Adv. til Hansd. og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. (derſom Festd., Onsd. forud), samt hver Onsd. f. Hansd. til Adv. K; 23 Marts, 26 Mai (3) og 11 Sept. K; 31 Mai (8 D.) KmUld; 21 Sept. (8 D.) Km. **Højer** 7 Mai, 15 og 22 Okt. KTræv. **Kappel**

*) Denne Fortegn. over Markederne i Slesvig optages her til Underretning for de Beboere i Kongeriget, for hvem disse Markeder kunne have Interesse.

6 Marts K; 13 Mai (2) Km; 22—23 Okt. Km. **Kliplev** 8 Apr. og 9 Sept. K. **Krop** 22 Okt. K. **Langhorn** 25 Apr. KKm; 18—19 Aug. KKm; 19 Aug. K. **Lyksborg** 16 Juni K; 16—27 Juni Km; 25—26 Sept. Km. **Læk** hver Tirsd. f. Fastel. til Udg. af Juli, samt f. Mikkelsd. til Jul K; 11 Mai (2) K; 11 Mai (2) Km; 25 Aug. og 5 Okt. K; 5—7 Okt. Km. **Løgumkloster** 3 og 9 Marts K; 15—17 Apr. Km; 16 Apr. og 3 Mai K; 16 Juni og 18 Juli K; 16—18 Aug. Km; 17 Aug. og 3 Okt. K. **Niblum** 27 og 28 Febr. K. **Nordborg** 30 Jan. K; 4—5 Mai Km; 5 Mai K; 15—16 Sept. Km; 2 Nov. K. **Nybøl** 29 Jan. K; 29 Jan. (3) Km; 27 Apr., 4 Mai og 17 Juni K; 19—21 Juni Km; 19 Okt. og 2 Nov. K. **Oldenswort** 14 Juli, 11 Aug., 8 Sept. og 13 Okt. Y. **Ravsted** 13 Apr. og 7 Okt. K. **Rendsborg** 12 Jan. H; 1—5 Marts Km; 2 Marts HK; 28—29 Apr. HK; 28 (5) Juni Km; 29 Juni HK; 27 (5) Sept. Km; 28 Sept. og 26 Okt. (2) HK. **Satrup** 27 Apr. og 15 Sept. K. **Skjærbæk** 29 Apr. og 21 Okt. KTræv. **Slesvig** 9 Jan. K; 8 Febr. (10 D.) Km; 4 Marts, 28 Apr., 5 og 12 Mai K; 1 Sept. (8 D.) Km; 7—8 Sept., 23, 30 Okt. og 6 Nov. K. **Süderstapel** 22—23 Apr. og 6—7 Okt. KKm. **Svabsted** 5 Okt. KKm. **Sønderborg** 5 og 12 Marts K; 26 Marts KKm; 13 Mai K; 4—5 Juni Km; 15 Juli og 30 Sept. (2 D.) Km; 19 Okt. K. **Sønderbrarup** 27 Juli (2) K; 27 Juli (3) Km; 14 Okt. K. **Toftlund** 2 Marts og 15 Aug. KTræv. o. s. v. **Treia** 14 Apr. og 28 Sept. K. **Tønder** 8 Jan., 20 Febr. K; hver Fred. (naar Festd., Lørd.) fra 6 Marts til 29 Mai K; 27 Mai (4) Km, Uld; hver Fred. fra 10 Juli til Mikkelsdag K; 4 Aug. (2) og 3 Sept. K; 29 Sept. (3 D.) Km, Humle; hver Fred. fra Mikkelsdag til midt i Dec. K. **Tønning** 17 Mai (4 D.) Km; hver Onsdag fra Udg. af Juni til midt i Nov. K; 21 Aug. KKm; 12, 19 og 26 Okt., 2 Nov. K. **Ullerup** 27 Marts og 26 Okt. K. **Vyk** 2 Mai (4 D.) Km; 16 Okt. K; 16 Okt. (4 D.) Km. **Østerløgum** 8 Mai og 9 Okt. K.

Om Komælkens Betydning som Fødemiddel for Mennesker.

Af P. L. Panum, Professor, Dr. med.

Komælken har i vort Land, hvis Hovedindustri jo er Landbrug, en saa stor Betydning som Fødemiddel for Mennesket, at det vilde være en sand Ulykke for Landet og Folket, hvis den fattigere Del af Befolkningen, som netop trænger mest til den, paa Grund af forskjellige beklagelige Misforstaaelser muligvis selv vilde eller tvungen af Nødvendigheden maatte opgive at benytte den i et ligesaa stort Omfang som hidtil. Den betydelig forøgede Pengeværdi, som Mælken især i de Egne, som ikke ligge nær ved Kjøbstæderne, har faaet ved Fællesmejerierne og især ved Mælkecentrifugens Anvendelse i disse, synes nu paa den ene Side at have haft til Følge, at mange fattige ikke ville eller ikke kunne betale saa meget for sød Mælk, som den nu er værd for Producenterne, ja at sød Mælk paa nogle Steder og til visse Tider ikke engang kan faas hos Bønderne for den Pris, som de kunne bringe ud af den ved at sende den til Fællesmejerierne. Paa den anden Side synes den Forringelse af den skummede Mælks Udseende, Fedtmængde og Holdbarhed, som er bleven en Følge af Centrifugens Benyttelse, at have haft til Følge, at den ved Centrifuge afskummede Mælk ofte vrages som Føde for Mennesker og derfor i langt større Omfang end tidligere anvendes til Opdrættelsen af Kalve og Grise. Disse Ulemper kunne vel sammenlignes med dem, som Indførelsen af Maskiner paa mange Omraader og i alle civiliserede Lande i Begyndelsen har haft for den Del af Befolkningen, som ikke forstod sig paa anden Gjerning end den, som billigere og bedre kan udføres af en Maskine. Naar man først fra begge Sider har lært at lempe sig efter de forandrede Forhold og at benytte dem paa rette Maade, vil man vistnok ogsaa paa dette Omraade erkjende, at Industriens Fremskridt omsider kommer hele Befolkningen til gode.

Naar man vil gjøre sig Rede for Komælkens Betydning som Fødemiddel for Mennesket, bør man vel skjelne imellem dens Benyttelse for Pattebørn og for voxne.

Pattebørnenes naturligste og heldigste Føde er Mælk af sunde Kvinder, men hvis den ikke kan haves, saa kan

den godt erstattes ved god **sød** Komælk af **sunde** Køer, som faa et passende Foder, forudsat at den behandles paa renlig Maade. Det er dog altid sikrest at koge den for at tilintetgjøre den skadelige Virkning, som den under visse Forhold kan faa ved forskjellige Forurensninger. Sød Komælk indeholder alle de Næringsstoffer, som Barnet behøver, indtil det er henved et Aar gammelt, og den indeholder dem i et ganske lignende Mængdeforhold som Kvindemælk. Disse Næringsstoffer ere: Æggehvidestof (Ostestof), Fedt (Smør) og Sukker (Mælkesukker) foruden Vand og en ringe Mængde af visse Salte. Undertiden kan det vel være hensigtsmæssigt at fortynde Komælken med (kogt) Vand og at tilsætte lidt Sukker for at gjøre den endnu mere lig med Kvindemælken, men som Erstatningsmiddel for denne er **sød** Komælk saa vigtig, at mange spæde Børns Død og andres Sygelighed under Opvæxten vilde blive Følgen, hvis Fællesmejerierne vilde opsluge og centrifugere **al** den Mælk, som de mælkeproducerende Landmænd kunne levere, og hvis disse deraf kun vilde holde saa megen sød Mælk tilbage, som de behøve til deres egen Husholdning. Den Mængde sød Mælk, som behøves for de spæde Børn, er forholdsvis til den hele Mængde, som produceres, jo kun ringe, og den Mængde, som er nødvendig for de Pattebørn, hvis Forældre virkelig ikke **kunne** betale den med en rimelig Pris, er endnu langt ringere: men det er let at forstaa, at det er mageligere og mere fordelagtigt for Landmanden at blive fri for Udsalget af Mælk i smaa Portioner, især til Kunder, som ere daarlige Betalere.

Skummet Mælk passer derimod **ikke** som Erstatningsmiddel for Kvindemælken til Pattebørns Ernæring, fordi den indeholder altfor lidt Fedt, og den ved **Centrifuge skummede** Mælk er endnu mindre tjenlig dertil end Bøttemælk, fordi den indeholder endnu mindre Fedt end denne. Et Pattebarn, der i Døgnet i Gjennemsnit behøver noget mere end 1 Pot Kvindemælk, med henved $8\frac{1}{2}$ Kvint Fedt (Smør), vilde i samme Mængde sød Komælk omtrent faa denne samme Fedtmængde, men i ligesaa meget skummet Bøttemælk kun henved 2 Kvint og i ved Centrifuge skummet Mælk endogsaa kun $\frac{2}{5}$ Kvint Fedt i Døgnet. Da saavel den ved Hjælp af Centrifugen som ogsaa den paa sædvanlig Maade skummede Mælk indeholder Æggehvidestof (Ostestof) saavel som Sukker (Mælkesukker) og Salte i næsten ganske det samme Forhold som den søde Mælk, hvoraf den er fremstillet, saa vilde man jo rigtignok ved Tilsætning af en tilstrækkelig Mængde Fløde

igjen kunne gjengive den skummede Mælk sin oprindelige Fedtmængde, men dette vilde jo aabenbart blive dyrere end Anvendelsen af frisk sød Mælk, og Blandingen vilde aldrig være saa tjenlig som frisk, helst kogt sød Mælk.

Det er derfor en Velfærdssag og maa i Menneskelighedens Navn højligen ønskes, at de Mælk producerende Landmænd og Kommunerne tage under alvorlig Overvejelse, hvorledes Forholdene paa den lempeligste Maade kunne ordnes saaledes, at de stakkels Pattebørn, som ikke kunne faa sund Kvindemælk, kunne faa den for dem fornødne gode søde Komælk, og det hvad enten deres Forældre ere rige eller fattige.

Voxne Menneskers og ældre Børns Kost behøver derimod forholdsvis ikke at indeholde saa meget Fedt, som findes i Kvindemælk og i sød Komælk. En voxen Mand kan, naar hans Kost forresten er tilstrækkelig, uden Skade for Helbreden nøjes med 10—12 Kvint Fedt i sin daglige Kost, og for at gjøre den voxnes Kost tilstrækkelig fed, behøves ikke netop Smør, men dertil kan ogsaa f. Ex. godt bruges fedt Flæsk, Svinefedt og Fedt af andre slagtede Dyr, som jo kan faas langt billigere end Smør. Hvem der har Raad til at gjøre Kosten noget federe, vil vel i Regelen foretrække det og smøre Smør paa sit Brød, men dette er egentlig ikke nødvendigt. Voxne Mennesker kunne nemlig taale og fordøje paa passende Maade tilberedt Melstof, som kan faas langt billigere end Fedt, i saa stor Mængde, at de ved Hjælp af dette Næringsstof kunne bestride største Delen af den betydelige Udgift, som ethvert Menneske har derved, at vi stadig, saa længe vi leve, udaande Kulsyre, som inde i Legemet kan dannes af Melstof ligesaa vel som af Fedt og af Æggehvidestof. Melstoffet omdannes inde i Legemet først til Sukker, og det Sukker, som optages færdig dannet i Føden, har for Menneskets Ernæring kun omtrent den samme Næringsværdi som Melstof, fremfor hvilket det rigtignok udmærker sig ved sin søde og behagelige Smag. En sund, voxen Mand kan i sin daglige Kost gjennemsnitlig uden Vanskelighed fordøje 80—100 Kvint Melstof, og naar han skal ernære sig saa billig, som muligt ved at benytte Brød, Mel, Gryn, Kartofler, Ærter, Bønner og Lindser som Hovedbestandele af sin Kost, saa kan han ikke nøjes med mindre. Men det kan heller ikke nytte ham at nyde mere Melstof end den nævnte Mængde, da en sund, voxen Mand deraf næppe kan fordøje mere end henved 1 Pund i Døgnet.

Saalænge Mælken ikke er bleven sur, indeholder den

stærkt skummede Komælk, ligesom Sødmælk, henved 5 Procent Mælkesukker, der har en ganske lignende Næringsværdi som Melstof og som andet Sukker; men naar Mælken bliver sur, saa omdannes Mælkesukkeret efterhaanden til Mælkesyre, hvis Nytte som Næringsstof i det mindste er tvivlsom.

Fedt, Stivelse og Sukker kunne i voxne Menneskers Kost altsaa erstatte hinanden, idet de alle ere tjenlige til at bestride Udgiften af Kulsyre, som stadig udaandes, til Frembringelsen af den Varme, som derved udvikles, og til Vedligeholdelsen af den Fedtmængde og det Huld, som behøves for Menneskets Velbefindende.

Vand, hvoraf Mælken næsten indeholder 90 Procent, er vel en nødvendig Bestanddel af Menneskets Føde, men det har ingen Pengeværdi, da Vandet jo heldigvis kan faas gratis, og da det desuden i større eller ringere Mængde indeholdes i alle øvrige Fødemidler, som Mennesket nyder, endog i tørt Brød og i Mel. — Det samme gjælder ogsaa om de Salte, som i ringere Mængde findes opløste i Mælken, og som ogsaa behøves i Menneskets Føde.

Men foruden alle de nævnte Bestanddele indeholder Mælken endnu Æggehvidestof (som Ostestof), og det er netop paa Grund af dette Stofs Tilstedeværelse i forholdsvis stor Mængde i stærkt skummet Komælk saavel som i Sødmælk, at disse Fødemidler ere saa overordentlig vigtige for den store Del af Befolkningen, som fremfor alt trænger til billige Fødemidler. Æggehvidestofferne, der udmærke sig fremfor Fedt, Melstof og Sukker derved, at de indeholde Kvælstof, ere nemlig en ganske uundværlig Bestanddel af Menneskets Kost, og de kunne paa ingen Maade erstattes ved Fedt, Melstof eller Sukker, fordi disse ikke indeholde Kvælstof. En voxen Mand, som skal arbejde dygtig, kan ikke godt nøjes med mindre end 24 Kvint Æggehvidestof i Døgnet, og en Mand, som ikke skal arbejde, eller en arbejdende Kvinde ikke med mindre end 20 Kvint i Døgnet, forudsat at de Fødemidler skulle benyttes, hvoraf Husmandskosten bestaar. Naar den daglige Kost indeholder for lidt Æggehvidestof, saa aftager Legemsvægten tilligemed Legemets Huld og Kræfter; thi Udgiften af de kvælstofholdige Stoffer, som, saalænge Livet vedvarer, udskilles med Urinen, opstaar, naar Føden ikke indeholder Æggehvidestoffer i tilstrækkelig Mængde, paa Bekostning af de Æggehvidestoffer, som udgjøre Hovedmassen af Legemets vigtigste Væv. Hvem der har Raad dertil, vil gjerne have noget mere Æggehvidestof i sin

daglige Kost end ovenfor nævnt, og naar det er tilstede i større Mængde, saa behøves der mindre Melstof, Sukker og Fedt i Føden; men dette bliver kostbart, fordi Æggehvidestofferne i Almindelighed ere langt dyrere end Fedt, Sukker eller Melstof. Med Hensyn til den Mængde, hvori de forekomme i de sædvanligste og billigste Fødemidler, og med Hensyn til disses her i Danmark saavelsom i Tyskland gjældende Priser, kan man anslaa Æggehvidestoffernes gjennemsnitlige Pengeværdi til at være 5 Gange og Fedtets 3 Gange saa høj som Melstoffets. I Egne, hvor Kjød og Fedt ere billigere og Melstof forholdsvis dyrere end her (f. Ex. Grønland, Island og Færøerne) er Forholdet naturligvis anderledes. Da vi nu ovenfor have seet, at en voxen Mand behøver 20—24 Kvint Æggehvidestof i Døgnet, men kan nøjes med halv saa meget Fedt, saa er det indlysende, at det, for at faa en tilstrækkelig Kost for en saa billig Pris som muligt her til Lands, især kommer an paa at have Opmærksomheden henvendt paa de Fødemidler, i hvilke Æggehvidestofferne kunne faas for den billigste Pris.

Men der gives næppe noget andet Fødemiddel, hvori man for en saa ringe Pris faar saa meget Æggehvidestof som netop i den magre, ved Centrifuge skummede Mælk. Naar denne betales med 6 Øre for Potten, saa faar man for denne Pris 7 Kvint Æggehvidestof foruden 10 Kvint Mælkesukker, som faas i Tilgift, og uden Hensyn til den ringe Mængde Fedt, som dog endnu er tilstede. I 1 Pot sød Mælk indeholdes netop ligesaa meget Æggehvidestof og ligesaa meget Mælkesukker, og desuden 7 Kvint Fedt (Smør); men derfor betales 15 Øre. Endnu langt dyrere er dog det Æggehvidestof, som findes i Hønseæg og i Kjød. Thi et Hønseæg, som her i Byen koster 4—5 Øre, indeholder knap $1^1/_2$ Kvint Æggehvidestof (tilligemed et Kvint Fedt), og i 1 Pund skært, magert Oxekjød, som her nu koster 60 Øre, findes ikke mere end 20 Kvint Æggehvidestof tilligemed 1—2 Kvint Fedt. I et Pund af det her til Lands almindelige klidholdige Rugbrød, som nu koster 8 Øre Pundet, findes der næppe 6 Kvint Æggehvidestof, hvoraf endog henved 25 Procent gaa til Spilde ved Exkrementerne, medens det Æggehvidestof, som findes i Mælken, fordøjes fuldstændig. Men 1 Pund Rugbrød indeholder rigtignok tillige omtrent 44 Kvint Melstof, hvoraf imidlertid ligeledes henved 25 Procent gaa til Spilde med Exkrementerne, medens de 10 Kvint Mælkesukker, som 1 Pot Komælk indeholder, fordøjes fuldstændig. Centrifugemælken

er altsaa et i det mindste lige saa tjenligt og i det mindste lige saa billigt Fødemiddel som Rugbrød. Men man kan rigtignok lige saa lidt leve alene af Centrifugemælk som alene af Brød. Den maa naturligvis benyttes i Forbindelse med og ved Siden af andre Fødemidler*).

Det vil nu da vistnok være indlysende, at det vilde være taabeligt at vrage den ved Centrifugering stærkt afskummede Komælk som Menneskeføde, og at Smaafolk paa Landet ved at overlade den til Foder for Kalve og Grise vilde berøve sig selv et meget værdifuldt Næringsmiddel, der vanskelig vilde kunne erstattes, og at den Forøgelse af Kjødproduktionen, som derved vilde opnaas, kun vilde komme dem til Gode, som have Raad til at kjøbe Kjød.

Da Forskjellen imellem Næringsstoffernes Mængde i Centrifugemælk og i den paa den ældre Maade skummede Mælk kun bestaar deri, at denne indeholder omtrent $1^2/_5$ Kvint Smør mere end Centrifugemælk, saa er det klart, at den Kjøber, som giver 2 Øre mere for den paa den ældre Maade skummede Mælk, i Virkeligheden for disse 2 Øre kun faar $1^2/_5$ Kvint Fedt (Smør). Dette Fedt kommer altsaa til at koste ham 143 Øre for Pundet, hvilket jo er langt mere, end det egentlig er værd. Det synes herefter, at den fattige og uformuende maa staa sig langt bedre ved at kjøbe Centrifugemælk for 6 Øre Potten end rigtig god skummet Mælk for 8 Øre Potten, naar man ikke lægger særlig stor Vægt paa dennes tilvante, mere mælkede hvide Udseende.

Herimod kan rigtignok gjøres den Indvending, at Centrifugemælken i det hele taget er mindre holdbar. Denne Ulempe vil imidlertid sandsynlig kunne afhjælpes, dels ved at afkøle Mælken strax efter Malkningen og under Transporten til Centrifugen, dels ved at koge den strax efter Centrifugeringen. Dette vilde tillige give en Betryggelse imod den skadelige Virkning, som Mælken kan faa ved Forurensning efter Udtømmelsen, og imod den Fare, der altid kan være for at maaske ikke alle de Køer, som have leveret Mælken, have været fri for saadanne Sygdomme, der muligvis med ukogt Mælk kunne overføres paa Mennesket.

---

*) Anmærkning. Foruden Mælk og deraf tilberedt Ost og foruden Æg og Kjød (tilligemed Fisk) udmærke især Ærter (helst skallede), Bønner og Lindser sig ved deres Rigdom paa Æggehvidestof. De sidstnævnte tilligemed mager Ost, Klipfisk og Blod af Oxer, Faar og Svin udmærke sig tillige i høj Grad ved deres Prisbillighed i Forhold til deres høje Næringsværdi.

Sluttelig skal dog endnu bemærkes, at sød Komælk, omendskjønt den ikke er saaledes nødvendig for voxne, som for Pattebørn, og omendskjønt den jo er langt dyrere end skummet Mælk, dog er langt billigere end Kjød og Æg, for ikke at tale om Kaffe, der vel virker oplivende, men slet ikke indeholder anden Næring end det Sukker og den Mælk, man kommer i den, eller om Brændevin, der snarere maa kaldes et Giftstof end et Næringsmiddel, og Øl, som kun indeholder saa lidt Næringsstof, at det betragtet som Næringsmiddel er langt kostbarere end Hønseæg eller Kyllingesteg eller røget Lax.

Til Læserne!

Nærværende Almanak indeholder lige som forrige Aar et Skriftord og en Anvisning til Bibellæsning for hver Dag i Aaret. Provst Vahl har atter i Aar skrevet denne Anvisning: ved at følge den stadig faar man i Aarets Løb læst hele det Nye Testamente og efterhaanden det Gamle Testamente. Der er allerede mange, som Almanakken har bragt ind paa daglig Bibellæsning, og flere ville komme med: 5 Minutter om Dagen har dog ethvert Menneske Tid til at anvende derpaa, og det giver godt Udbytte! De korte Skriftord til hver Dag ere samlede af Præsten Th. Løgstrup i Helligsø: de indeholde i Aar lutter Ord af Jesus og slutte sig nøje til Søndagens Evangelium. Det er dog Søndagene med deres Indhold, der skulle hjælpe os gjennem Ugedagens Arbejde og Bekymringer. Derfor er det, at Søn- og Helligdage i denne Almanak er trykt med rød Farve. Og derfor er det, at Omslaget skal minde os om Aarets vigtigste Begivenheder: for oven bebuder Engelen Marie vor Frelsers Fødsel; for neden forkynder han Kvinderne ved Graven hans Opstandelse. Men hele Billedet danner baade for og bag et Kors; og hvad det betyder, behøver man ikke at fortælle noget kristent Menneske!

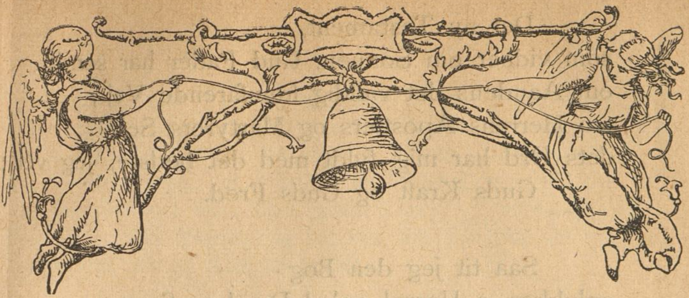

Tag Bibelen frem!

Mel.: O Kristelighed.

Guds hellige Ord
jeg elsker for alt hvad der findes paa Jord,
thi Lys fra det Høje ved det blev mig tændt
og Naade fra Herren ved det blev mig sendt;
jo mer her jeg øste for Hjærte og Mund,
des mer blev jeg sund.

Om Daarer end vil
forkaste Guds Ord, maaske spotte dertil,
jeg bliver derved, thi jeg véd, hvem jeg tror,
og hvad jeg har fundet i Bibelens Ord,
og vidner for hver som til Jesus vil hjem:
tag Bibelen frem!

Den gamle Pagts Bog,
hvor Herren har talt i sit himmelske Sprog
med herlige Syner og aandelig Trøst
med straffende Dom og Forjættelsens Røst,
den Bog ej for tit kan vi tage i Haand
i Lys af Guds Aand.

Det ny Testament,
som vidner om Sønnen, Gud Fader har sendt,
om Aandens det vældig fremfarende Vejr,
om Herrens Apostlers og Martyrers Sejr,
dets Ord har mig fyldt med det bedste, jeg véd:
Guds Kraft og Guds Fred.

Saa tit jeg den Bog
oplukker, o Herre! oplad Du dens Sprog,
at Aanden maa mægtigen vidne om Dig,
saa Jesus maa Skikkelse vinde i mig.
Og naar et Guds Barn tager Bibelen frem,
vejled ogsaa dem!

Og du, kjære Sjæl!
saa sandt du vil fremme dit evige Vel,
da lær ret at elske og bruge Guds Ord
og vandre med Kraft i dets hellige Spor,
thi Lygte for Foden og Lys paa din Sti
du finder deri.

Vil du vorde sund,
Saa drik af den Livskilde daglig en Stund,
og ønsker du Helligaands Spændkraft at faa
og trænges du ved under Korset at gaa
og mangler du Lys, eller længes du hjem:
tag Bibelen frem!

Jens Jyde.

En kort Apologi.

Frederik den 2den af Preussen, som mange kalde den Store, men som i alt Fald var lille i Troen, sagde en Dag til sin Livlæge, der var en troende Mand: „Kan han nævne mig et Bevis for, at Bibelen er Guds Ord, saa kom med det; men lad det være kort, ganske kort!“ „Jøderne, Deres Majestæt!“ lød Svaret, og det var saa slaaende, at selv den skarpsindige Konge studsede derved.

Ogsaa et Kristendomsforsvar.

„Hvad forstaar Du af Kristendommen?“ raabte en hedensk Lærd foragtelig til en simpel Hedningekristen af Landalmuen; „vi kjende den, vi have læst det nye Testamente og vide nøje, hvoraf det er sammensat.“ „Meget rigtig“, svarede den Kristne; „I kjende Kristendommens Bestanddele, ligesom min Kok kjender Bestanddelene af mine Maaltider. Men da han er Bramin, véd han ej videre derom, thi han smager dem aldrig. Jeg véd ikke, hvad Maden bestaar af, men jeg véd, hvad det er, thi jeg smager og spiser den. Saaledes gaar det ogsaa Eder med Kristendommen. I véd ikke mere om den end dens Bestanddele, men jeg véd, hvad Kristendommen er, thi jeg har selv smagt den. Smag den først, saa skulle I snart erfare, om Kristus stammer fra Gud eller fra Mennesker.

Endnu et Spørgsmaal.

Guds Ord er Lammets Uld, hvoraf vi skulle gjøre os Sjæleklædninger. (Cyprian).

Ved Vinduet i et smukt indrettet Værelse sad en Dame, klædt i dyb Sorg og lige over for hende en ung Mand i Søofficérsuniform. Begge taug, — de syntes at have sagt hinanden alt, hvad de havde at sige, og fra Damens Øjne rullede langsomt Taarerne ned i Folderne af hendes sorte Kjole.

Den unge Mand havde bragt hende den sidste Hilsen fra hendes Broder, som var død paa sin første Rejse. Med sænkede Øjne og bævende Læber havde Søsteren lyttet til hans Beskrivelse af, hvorledes den almindelig elskede og agtede unge Officér med al Ære og under tordnende Geværsalver var bleven sænket i sin vaade Sømandsgrav derude i det stille Ocean, — thi hun havde elsket sin Broder af sit hele Hjerte og bedet meget for ham.

Nu rejste den unge Mand sig for at tage Afsked; thi hans Vogn holdt allerede for Døren. „Endnu et Spørgsmaal", bad Damen, idet hun holdt ham tilbage, „et Spørgsmaal, paa hvilket De, min Broders bedste Ven, visselig kan give mig Svar. De har sagt mig, at han har tjent sin jordiske Konge tro, at han har været sine Venner en brav Kammerat; men hvorledes har han i den sidste Tid staaet til sin himmelske Konge, til vor bedste Ven, Jesus?" Søsterens Øjne rettede sig alvorlig og bekymret paa den unge Mand, over hvis Træk der ved dette Spørgsmaal fløj en dyb Rødme og som urolig vendte Blikket bort, som om en Samtale om saadanne Ting var ham meget uvant. Nølende tog han med Haanden efter Brystlommen paa sin Uniform og lod den igjen synke. Men med en pludselig Beslutning greb han hastig ned i den, og da han paa sit sagte Spørgsmaal: „Er Deres Navn Elisabeth?" fik et forbavset „ja" til Svar, trak han en lille Bog frem af Lommen og sagde bevæget, idet han lagde den i Damens Skjød: „Han gav mig den til Erindring, før han døde, men jeg tror, den tilhører Dem. Den vil bedre end mine Ord kunne svare paa det Spørgsmaal, De nylig har gjort." Derpaa tog den unge Mand, som om han skammede sig over at have forraadt saa megen Følelse, hurtigt Afsked og forlod Værelset.

Det var bleven stille — omkring og i Elisabeth. Kun fra det fjerne hørtes endnu Støjen af den bortrullende Vogn. Aftensolen skinnede gjennem Vinduet paa den første Side af den lille Bog, som laa opslaaet i hendes Haand. Det var et Nyt Testamente, og med sin faste klare Haandskrift havde hendes Broder heri skrevet disse Ord: „Først læst for Elisabeths Skyld, derpaa gjennemgransket for min Sjæls Skyld og endelig faaet kjær for Jesu Skyld."

Fra Søsterens Øjne rullede Taarer, men paa hendes Læber laa en lykkelig stum Takkebøn. Hun vidste nu, at hendes Broder dog tilsidst havde fundet den rette Vej!

Ormen.

En tidlig Aften i September Maaned
sad paa en Vindfaldsstamme ved en Skovvej
to Mænd, fordybed i fortrolig Tale.
Solen gik ned; dens hvidligtgule Lys
skød sine Straaler ind blandt Træer og Buske
og laante Ungdomsglans til Bøgeløvet,
hvis Dødsdom Stormen snarlig skulde fælde.

Maaske det kom af Landsbykirkens Klokke,
hvis Aftenringning netop var begyndt,
maaske af Kvældens underlige Stilhed,
maaske ved Synet af et vissent Blad,
som flagred ned i Vejens dybe Hjulspor
— nok er det, Talen fik et eget Alvor.
Den ene nævned flygtig Ordet: Døden;
den anden greb det, og i faa Minutter
var Liv og Død, Fortabelse og Frelse,
alle de største Spørgsmaal dragne frem.

Den ene angreb, og den anden værged
om det, hvorpaa hans Haab og Tro var bygget.

Da standsede den første med at spørge:
»sig mig, men kort, hvorfor du er saa glad;
hvad er det, som du skylder ham, du tror paa?«

Den anden sad et Øjeblik i Tanker
og stirred paa en Orm, der krøb paa Vejen.
Saa rejste han sig, tog lidt gulnet Straa,
en Haandfuld vissent Løv og tørre Kviste
og strøede det i sluttet Kreds om Ormen;
saa stak han Ild paa dette Fængselshegn.

Det stakkels Dyr, som mærked Røg og Luer,
krøb hid og did og søgte efter Udvej.
Den vred og bugted sig i Angst og Vaande,
men allevegne spærred Flammekredsen.

Da bukked Manden sig, tog Ormen varlig
og lagde Fangen paa det vaade Mos,
borte fra Ilden og den aabne Skovvej.
Saa satte han sig stille hos sin Fælle
og sagde: »det har Jesus gjort ved mig!«

Jakob Paulli.

Santhalmissionen

af

Villiam Jacobsen.*)

„En Ostindiefarer" var for et Par Slægtled tilbage vel kjendt her til Lands; i mangt et gammelt Handelshus eller Sømandshjem gjemmes den Dag i Dag paa Mærkværdigheder derudefra fra den Tid, da det danske Flag vajede i den dansk-ostindiske Koloni Trankebar, som nu forlængst er gaaet over i engelsk Besiddelse. I Trankebar fandt Kristendommen allerførst i nyere Tid Fodfæste i Indien, idet den danske Konge Frederik den Fjerde i Begyndelsen af forrige Aarhundrede udskikkede kristne Sendebud til sine fjerne hedenske Undersaatter dybt i Syd, paa samme Tid som Normanden Hans Egede med samme Konges Understøttelse drog ud til Grønland højt oppe i Nord for ogsaa der at udsaa den gode Sæd. Det er dog ikke om nogen af disse Begivenheder, jeg vil fortælle, ihvorvel ogsaa disse kunne lære os, at Guds Ord bereder alle Vegne Gud en Lovsang. Nej, jeg vil fortælle om Tildragelser fra vore egne Dage, som til Guds Ære ere hændede derude i det gamle Ostindien, om et stakkels, forkommet, i Dyriskhed nedsunket Folk,

*) Hvo der ønsker udførligere Besked om Santhalmissionen, henvises til: „Den nordiske Santhalmission", historisk fremstillet af Ludvig Hertel, Kbhvn. 1884, Lehmann & Stage, 1.—7. Hefte. Samlet Pris 3 Kr. 50 Øre.

Santhalfolket, som nu har begyndt ved Kristendommens Kraft at rejse sig. Jeg vil fortælle om den danske Mand Hans Peter Børresen, som Vorherre i vore Dage har udsendt til dette Hedningefolk, om den Kvinde, hans Hustru, Fru Caroline Børresen, som Gud gav ham til Medhjælperinde, og om Normanden Skrefsrud, Vennen, som har delt Arbejdet med de to; og jeg tænker, at Læserne ogsaa gjerne høre derom og ville glæde sig over den Velsignelse, Vorherre har lagt i Gjerningen.

Først maa man da vide lidt om dette Folk, og jeg vil begynde med et af de gamle Sagn, som endnu lever paa Folkets Læber.

Thakur, den almægtige, alvise, alvidende og algode Gud, der bor i Himmelen ovenover Stjernerne, er Ophav til alt, til de onde saavelsom de gode Mennesker, og til Djævlene. Paa hans Bud fremgik Jorden af Vandene, grønnedes lidt efter lidt og blev Bolig for Dyrene, som Thakur skabte af Jorden. Tilsidst dannede Thakur af tvende Jordklumper det første Menneskepar, Manden Hadam og Kvinden Ajo, som han gjorde levende ved at indblæse Livets Aande i deres Næse. De levede en Stund i lykkelig Uskyld og skammede sig ikke over deres Nøgenhed. Men denne Lykke forstyrredes af den onde Aand Marang Buru. Han meldte sig som deres Bedstefader og lovede dem en endnu større Lykke ved Nydelsen af en berusende Drik, som han lærte dem at brygge. Efterhaanden hensank de og deres Afkom ved Drik og Uterlighed i en dyrisk Tilstand, hvorunder Ægteskabet opløstes, og da Thakur krævede Slægten til Regnskab for dens Synder, forhærdede den sig mod hans Røst. Da besluttede Thakur at ødelægge den fordærvede Slægt. Der kom en Regn (af Vand eller Ild — Sagnet lyder forskjelligt —), og alle Mennesker døde. Kun en eneste retfærdig Mand reddedes ved Thakurs Forsorg tilligemed sin Hustru og nogle af Dyrene i Bjerghulen Harata (jævnfør Bibelens Ararat). Fra disse to retfærdige nedstammer den nærværende Menneskeslægt. Paa Sletten omkring Harata

boede og byggede Slægten nu først en Tid, men paa Grund af Folkemængdens Tiltagen spredtes Menneskene mod Øst og Vest og Syd og Nord og kunde i de forskjellige Himmelegne ej heller bevare samme Sprog. Santhalernes Stamfædre droge mod Øst og kom efter Aar og Dag til et uoverstigeligt Bjerg, der hindrede videre Fremrykken; de lede derhos Hunger. I deres Vaande kaldte de paa den mægtige Aand, som de mente boede inde i Bjerget og var Skyld i deres Vanheld. En Morgen lyste Solen igjennem en Snevring, saa at de omsider slap ud. Men fra den Tid tilbade de baade den gavmilde Sol og hin ondskabsfulde Bjergaand Marang Buru og en Mængde andre afgudiske Væsner, „Bongaer", med hvilke de efterhaanden befolkede alle Ting i Tilværelsen, Træer og Stene o. s. v. —

Saaledes lyder i Korthed Santhalfolkets egen Fortælling om Gud og Skabelsen, om Faldet og Dommen og den fortsatte Forvildelse. Det er den gamle kjendte, sørgelige Saga om den faldne Menneskeslægt, der forlod den levende Gud og dyrkede Skabningen over Skaberen. Skjønt de kjendte Gud, ærede eller takkede de ikke ham som Gud, og da de ikke brød sig om at bevare Gud i Tanke og Sind, gav Gud dem hen i et Sind, som ikke duer, til at gjøre det utilbørlige, men ogsaa til Trængsler og Angster, indtil de, som vi skulle faa at høre, lærte at sukke paany efter den levende Gud.

Den Folkestamme, hvoraf Santhalerne ere en Gren, benævnes med et fælles Navn Kherwarer. Disse kom efter lang Omflakken i Asiens Højland allerede for flere Aartusinder siden til Indien. De have, som det synes, været Indiens allerførste Beboere, men efter Kherwarerne fulgte efterhaanden fra det indre Asien flere andre Folk, af hvilke Hinduerne ere de mest bekjendte. Hinduerne vandt Overhaand over alle de andre, indtil de omsider have maattet bøje sig for Europæernes Herredømme, der ad Søvejen ere trængte ind i Indien, og som dér have beriget sig med uhyre Skatte uden dog at kunne udtømme dette rige Vidunderland.

Englænderne ere nu de egenlige Herrer i Ostindien, — et Land, der er saa stort næsten som Europa, skjøndt det alligevel kun er en ringe Part af den mægtige Verdensdel Asien. Indiens Indbyggertal anslaas til mellem 2 og 300 Millioner, for største Delen endnu Hedninger. Af denne store Mængde udgjør det nuværende Santhalfolk højst 3 Millioner, altsaa omtrent saa mange som Danskere og Normænd tilsammen. De bo i det nordøstlige Hjørne af Indien imellem Vindhyabjergene, og deres Land kaldes Santhalistan. Gangesfloden løber øst om Landet. Den store Stad Kalkutta ligger kun nogle og tredive danske Mil i Sydøst derfra, to Jernbaner gjennemskjære Landet, og dog ere Santhalerne helt fremmede for Civilisationen. Landet er et temmelig ufrugtbart Bjergland; Agerdyrkningen og Kvægavlen, som skulde være Befolkningens Hovederhverv, er derfor alligevel ringe. Landet har tre Aarstider: den varme Tid fra Midten af Marts til midt i Juni med 30° i Skyggen, undertiden voxende indtil 43°, da hede Vinde stryge hen over Landet, Regntiden derefter, indtil ind i September, da Luften, især i Skovegnene, er lummer og usund, og giftigt Kryb vrimler frem, den kølige Tid fra September til midt i Marts. I denne Tid falder Høsten. Den første Høst, Majshøsten, indtræffer i Slutningen af Regntiden midt i September; den egenlige Høst derimod, Rishøsten, ved Nytaarstid, i Januar Maaned. Men Høsten er afhængig af Regnen; udebliver denne, opstaar der Mangel hos den lidet forsynlige Befolkning; gjentager Tørken sig et følgende Aar, er der Hungersnød. Men er Landet end fattigt forsaavidt, er det dog ikke uden Skjønhed: skovbedækkede Bjergskrænter, dybe Kløfter, rivende Bække give somme Egne megen Tiltrækningskraft for dem, der ynde den storslaaede vilde Natur. Der er ikke liden Skovrigdom, tæt Krat, en prægtig Plantevæxt. Der kan være mylrende fuldt af skrigende, brogede Fugle, ogsaa af Sangfugle. Dog ogsaa mange vilde Dyr opfylde Krattet, især er Tigeren en Rædsel baade for Mennesker og Kvæg.

Træerne skifte Løv to Gange om Aaret, idet der er Løvspring efter Regntiden og før den hede Tid.

Det er først en 100 Aar siden, at Folket er indvandret her, forjaget og fordrevet fra Sted til Sted af Hinduerne. Det er disse, der have givet dem det foragtelige Navn „Santhaler", et Ord, der er beslægtet med Ordet „Sandal", en Skosaal. Hinduerne ville dermed ligesom sige, at de ere ikke bedre værd end til at træde paa, noget, de ogsaa trolig have gjort indtil den Dag i Dag. Men selv kalde Santhalerne sig „Hôr" (Menneske). De have en Gang haft en høj Kultur, hvilket kan spores i deres ualmindelig rigt udviklede Sprog, rigt baade paa Ord og Former, deres mange gamle Folkesagn og Sange, deres folkelige Vedtægter og Skikke, og deres Visdomsskoler, hvorigjennem Folkets Overleveringer ere blevne bevarede fra Mand til Mand.

Santhalerne have ikke noget enkelt Overhoved, som de alle samle sig om, de leve spredte i Landsbyer, og hver Landsby udgjør et lille hele for sig. Hver Landsby har 5 Embedsmænd: en Formand eller Høvding, kaldet Manjhi, en Tilsynsmand over Ungdommen, en Herold eller Stævningsmand, en Landsbypræst og en Mark- eller Skovpræst. De to første have desuden hver en Medhjælper, og regnes disse med, bliver der altsaa 7 Embedsmænd. Men alle disse maa igjen finde sig i at blive set paa Fingrene af visse dertil udkaarne Bymænd. Samlede udgjøre Embedsmændene i Forbindelse med nogle ansete Mænd i Byen den stedlige Domstol. Fra denne Underdomstol kan en Sag føres videre til Overhøvdingens Domstol. Forsædet i denne føres af Overhøvdingen, den saakaldte Pargana. Overhøvdingen har undertiden 30—60 Landsbyer under sig og udgjør et kraftigt sammenholdende Bindeled mellem By og By. Iøvrigt have flere Landsbyhøvdinger og andre valgte Mænd fra Byerne Sæde med i Overretten. Men over denne staar Thingforsamlingen, der har den sidste Afgjørelse i sin Haand som en Højesteret. Santhalerne samles i store Skarer en Gang om Aaret til en Udryddelsesjagt paa de vilde Dyr.

Om Dagen jage de, om Natten holde de Thing. Stemmeret paa Thinge har enhver Mand, der kan staa paa sine egne

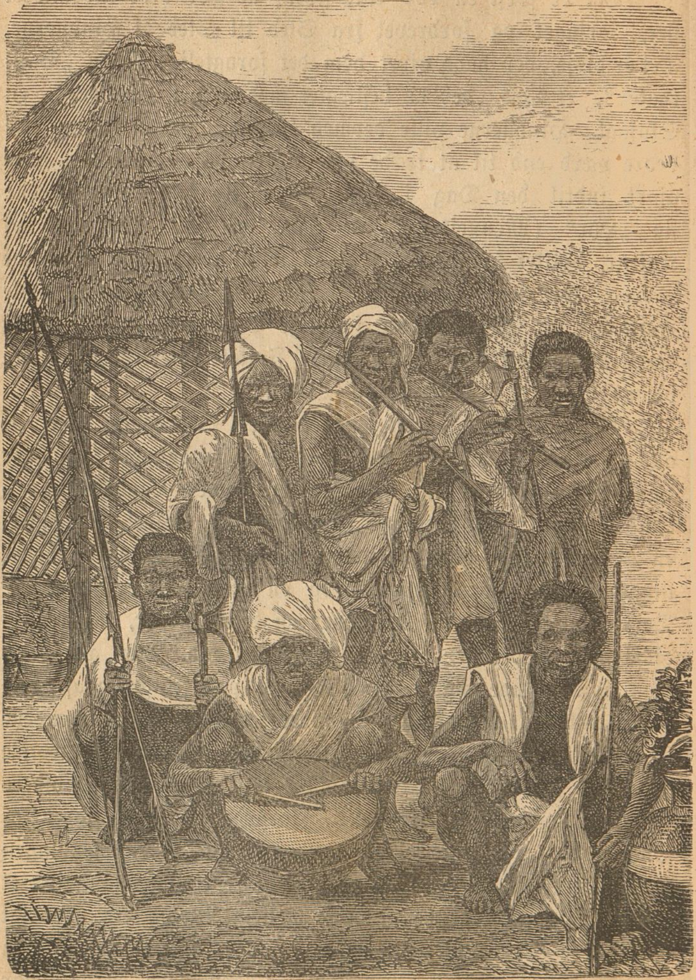

„Santhaler, der vende hjem fra Jagten.“

Ben. Hele Folket er inddelt i 12 Stammer, hver Stamme i 12 Slægter. De nyfødte indlemmes den 4de Dag efter

Fødselen i Slægten ved en hedensk Daab med Bestænkelse af Vand, blandet med Frugtsaft, i Landsbyfolkets Nærværelse. Naar Barnet er henimod 10 Aar gammelt, optages det i Stammen ved Indbrænding af 3 Mærker. Som voxen gifter Manden sig efter frit Valg, men ve ham, om han i noget støder an mod Ægteskabsloven, thi da faar han Hug, eller hans Fader maa betale svære Bøder for ham. Ethvert Bryllup fejres med Ofring og Bøn til Guderne. I Familien raader Faderen paa Oldtidens Vis. De voxne Sønner blive ved at leve under Faderens Herredømme, tit bo saaledes flere unge Familier under Tag sammen i det fædrene Hjem og dyrke Jorden i Fællesskab.

De dødes Legemer blive brændte paa et Baal, to Benstykker af det brændte Legeme bringes ud i den hellige Flod „Damuda" for at føres ud i Havet og der at „samles med sine Fædre"; af disse Benstykker dannes det nye Legeme, hvormed de døde leve op og fortsætte Livet i den anden Verden.

Hvor saadanne Ordninger forefindes og saadanne Sagn ere bevarede, som det ovenfor nævnte om Skabelsen og Menneskenes ældste Historie, der er noget at bygge paa og for en kristen Missionær at knytte sin Tale til. Alt dette vidner om en Tid, da det i adskillige Henseender stod anderledes til med dette Folk end nu. Men jo højere et Menneske har staaet, des dybere maa Faldet blive, og des smerteligere vil Elendigheden blive følt. Den græder ej for Guld, som aldrig ejede Guld, siger et gammelt Ord. Naar Følelsen af egen Elendighed aldeles mangler, eller naar et Menneske slet ikke kan vækkes til Medynk med sig selv, hvorledes skulde da en Synder kunne bevæges til at gribe Naadens udrakte Haand? Mange af de nu omvendte kristne Santhaler have vidnet, at det var just en saadan Frelser, de sukkede efter, som den de nu have fundet i Jesus. To Aar før vore Missionærer kom til Santhalistan, vaagnede hos Santhalfolket Følelsen af den uværdige Tilstand, hvortil det var nedsunket. En 84-aarig Olding samlede Folket om sig i

en Dal, talte hjertegribende om den Elendighed, hvori de levede, kastede sig paa Knæ og raabte til Thakur, til den gode Skabergud, og bad ham sende dem Mænd, der kunde lede dem til Sandheden.

Hvor saadanne Bønner opsendes, der er Bønhørelsen vis. Endnu en Ting gjorde Santhalerne skikkede til at annamme Evangeliet, det er deres Sanddruhed. En Santhal, siger Børresen, kan ikke lyve, Hjertet driver ham til at tale Sandhed, om det end er ham selv til nok saa stor Skade. Santhalerne danne derved en velgjørende Modsætning til Hinduerne, der ere ret drevne i alskens Løgn og Forstillelse. Herrens Ord: „Hvo der er af Sandhed, hører min Røst", finder derfor dobbelt sin Bekræftelse i Indien. Hos de løgnagtige Hindustammer har Evangeliet ligesaa vanskeligt ved at blive troet, som det forholdsvis let har fundet Indgang hos Santhalerne og andre Naturfolk, der ere vante til at vise sig, som de ere.

Inden vi gaa over til at fortælle om Guds Gjerning imellem Santhalerne, skulle vi først høre noget om de Redskaber, Vorherre har brugt til sin Gjerning derude.

Hans Peter Børresen er født den 29de November 1825 i et uanseligt Hus i Torvegade paa Kristianshavn. Tre Gange har han under Opvæxten været Døden nær. Hvo ved, hvormeget det har hjulpet ham til modigt at se Faren under Øjne, naar den senere i hans Liv har mødt ham, tryg ved sit Valgsprog: frygt ikke, tro ikkun! — Hans Fader var Skibstømrer. Tarveligt var Livet i Hjemmet, tarvelig blev hans Skolegang i Kristianshavns Fattigskole, og tarvelig var den Kristendomsundervisning, han fik. Men et Barn er nøjsomt og kan suge Næring af alt, hvad der møder. Tidlig mistede han sin Fader. Moderen var stræng og vilde ikke have „Gadedrenge" af sine Børn. Præstens Afskedsord til sine Konfirmander: „Naar I gaa hen og blive daarlige Mennesker, og ikke holde eder til eders Daabspagt, da kan I

ikke se mig lige i Øjnene," gjorde et uudsletteligt Indtryk paa Børresen. Efter Konfirmationen kom han i Smedelære. Det var ikke saa nemt den Gang som nu for en fattig Læredreng at komme frem. Der var ikke den Gang saa mange Skoler for unge Haandværkere som nu. Men Børresen vidste at hjælpe sig, thi frem vilde han, og lære noget vilde han ogsaa. Han arbejdede paa Værkstedet i sin Fritid, og for det, han derved tjente, skaffede han sig Undervisning. Men han havde ogsaa andre Midler til at komme frem, dog det tænkte han vel ikke den Gang over. Hans smukke Sang-

stemme, hans elskværdige Munterhed og nette Ydre gjorde ham afholdt og bragte ham i godt Selskab. Men dybest inde slumrede det bedste. Paa sine enlige Vandringer i Søndermarken og i Skoven stod Jesusnavnet for ham i et yndigt Skjær, men han forstod ikke endnu, hvad Herren vilde ham. En medfødt Stolthed holdt ham tilbage fra det onde. — Det var ogsaa krænket Stolthed, der drev ham bort fra sit Fædreland. Forgjæves søgte han Uddannelse som Ingenieur, søgte forgjæves Optagelse i Marinens Tjeneste saavelsom at blive Maskinmester paa et privat Dampskib. Da forlod han

Kjøbenhavn den 3die Juni 1851, kom til Berlin, fik Arbejde paa en Lokomotivfabrik og gik paa et teknisk Institut. Men Opholdet i den fremmede By og det Forhold, hvori han lidt efter lidt var kommen til en Kreds af troende Mennesker, bragte Hjertet igjen frem. Han gik en Søndag (i 1853) med det nye Testamente i Lommen ind paa en Kirkegaard og satte sig til at læse. Han læste om den forlorne Søn. Med Rædsel følte han sig selv som denne Søn, der med hovmodige Tanker havde vendt Hjemmet Ryggen. „Forbarm dig over mig, Herre Jesus, jeg er jo døbt i dit Navn!“ skreg han fortvivlet, nedsunket i Knæ. Da lød det inde i ham, som det har lydt i saa mange angergivne Menneskehjerter: „Staa op, din Synd er dig forladt!“ Og jublende sprang han op og gik i lang Tid i en uklar, men frydefuld Drømmetilstand. Dog hensank han ikke i tomme Grublerier, dertil var han for sund en Natur. Han hengav sig saa meget mere samvittighedsfuldt til sit Arbejde og stræbte ivrigere end før efter at naa Maalet for sin Uddannelse. Men naar han herefter stødte paa Vanskeligheder, og saadanne voldte navnlig Mathematiken ham, tog han i Bønnen sin Tilflugt, og det aldrig forgjæves, til den Herre, i hvem alle Kundskabs Skatte ere skjulte.

Allerede i 1852 var han bleven bekjendt med Fabrikant Hempel, Faderen til hans tilkommende Hustru, Caroline Hempel. Uden at vide, hvem det var, havde han engang i Kirken lagt Mærke til en ung Pige, der fulgte med en ældre Herre. Da han nu af Fabrikant Hempel blev indbudt til at besøge sig og første Gang kom i dennes Hus, blev han forskrækket over at gjenkjende hin unge Pige i hendes Hjem, og holdt sig en Stund borte derfra af Frygt for, at det skulde hedde, at det var for Datterens Skyld, han kom der. Men paa gjentagen Indbydelse blev han dog omsider en jævnlig og velsét Gjæst der i Huset, blev forlovet med Husets Datter og efter et Par Aars Forløb gift den 15de Juni 1855. — Fru Børresen (født den 22de Marts 1833) blev imidlertid ikke blot sin Mands Hustru, hun blev i Ordets egenlige Forstand

sin Mands Medhjælp, thi hun har selv et Missionskald. Allerede som ganske ung Pige havde hun følt sig tilskyndet til at drage ud til Hedningeverdenen. Nu kom Tanken atter op hos det unge Ægtepar om at vie sig til Missionsgjerningen; det blev dog først til Alvor flere Aar efter. „I ni Aar maatte jeg vente paa min Kvinde“, har Børresen sagt. Da Herrens Haand laa tungt paa hende, da det tredie Barn, en lille elskelig Pige blev taget fra hende, først da var hun ganske rede. Men de mellemliggende Aar havde ikke været

uden Betydning som Forberedelse til den store Gjerning. Deres Hus var blevet en Samlingsplads for adskillige alvorlige unge Mennesker, især tog Børresen sig meget af sine unge Landsmænd eller andre Skandinaver, der kortere eller længere opholdt sig i Berlin. Som hans Bøn var til Gud, at han maatte faa den samme Missionsaand, som havde hvilet over Middelalderens store Missionærer, saa øvede han allerede her i Berlin en Missionsgjerning, og det ikke alene i Ord, thi han gav sig gjerne fattig for at kunne hjælpe,

hvor der var Nød. I 1864, Aaret inden hans Udrejse, besøgte han og hans Hustru de danske Krigsfanger i Tydskland, bragte dem mangen en legemlig Vederkvægelse og trøstede og formanede dem. Fru Børresen elsker Danmark og dets Folk for sin Mands Skyld og har maattet høre ilde derfor.

Blandt de Nordboer, der optoges i Børresens Hus, var den unge tungsindige Normand Lars Skrefsrud, der i Høsten 1862 var kommet fra Norge til Berlin for at blive uddannet til Missionær. Han og Børresen bleve Hjertensvenner, og ved Skrefsruds Udsendelse Aaret efter aftalte de at dele godt og ondt sammen i Herrens Tjeneste paa Missionsmarken.

Lars Olsen Skrefsrud er født den 4de Februar 1840 i Gudbrandsdalen i Norge (for Nutidens Danske vel bedst bekjendt fra Fortællingen om hine kjække og snilde norske Bønder, der sloge „Hr. Sinklar"). Han var altsaa kun 23 Aar gammel, da han rejste ud til Indien. Men saa ung han var, havde han alt gjennemgaaet en haard Skole, fuld af indre og ydre Trængsler, hans Liv havde været i en stærk Bølgegang. I sin Opvæxt tumlede han sig frit, „om Vinteren paa Ski, om Sommeren i Skov og Fjeld," men han følte sig snart lige saa fri i Vandet, som det viste sig, da han en Gang paa en Fisketur morede sig med at dukke og svømme under Baaden. Til Bogen viste han hele Tiden stort Nemme, saa man tænkte, der kunde blive en „Skolemester" af ham. Hans Fader var ualmindelig dygtig og fingernem, han byggede saa mange Huse rundt om i Norge, at flere Gader „kunne tale om ham," men han var sjelden hjemme, og tog sig kun lidt af Børnene. Moderen var en from og flittig Kvinde af den ansete norske Slægt Døsen. Da hun selv havde fundet sin Frelser, talte hun om ham til sine Børn, og mange gode Indtryk fik den lille Lars igjennem hende. Ved Siden af det vilde, der vel nok har været ved Drengen, var han dog ogsaa let at røre. Som 16—17 Aars Gut blev hans Hjerte for Alvor grebet af Herren, og han begræd sin Synd. Det kan vel være ved samme Tid, at han for første Gang

var tilstede ved et Missionsmøde og af Medynk med de arme Hedninger, efter mangehaande Tanker og megen Vaklen, hemmelig kastede alle sine sammensparede Penge — nogle faa Kroner — i Missionsbøssen og undselig løb sin Vej. Han var den Gang i Lære i en fremmed Bygd hos en Kobbersmed, men da han ønskede Uddannelse som Mekaniker, besluttede han at gaa til Kristiania. Forinden besøgte han Hjemmet for at sige Farvel. Moderen var i Mellemtiden død, hendes Bortgang havde han sørget dybt over og i den Anledning talt Alvorsord til sine Frænder. Men han kom selv nu i slet Selskab, og han, som aldrig gjorde noget halvt, kom saa dybt ind i Forvildelsen, at han endog paa Trods tog de andres Brøde med paa sig. Straffen blev Bodsfængsel inde i Kristiania, men det blev i Sandhed til Bod for ham. Da Fængselsmurene lukkede sig for ham, kom han til sig selv. Denne Gang slog Sandheden til Bunds igjennem hos ham. Naturligvis gik det ikke af uden megen Anfægtelse, tit knugedes han til Jorden i Følelsen af Guds Vrede over Synden, men Trøsten kom dog til ham og Freden tog Bolig hos ham. Ædle Mænd, der forstode ham, bleve Guds Sendebud til ham, først af alle selve Fængselsdirektøren R. Petersen, senere hans trofaste Ven; men han mindes og med Tak fra denne Tid Lærer Monsen og Student Andersen. Et helt nyt Liv aabnede sig her i Fængslet for ham. Han læste i dette Tidsrum alt, hvad han kunde overkomme, baade opbyggelige og lærde Skrifter, og mangt et Frøkorn blev da nedlagt i hans Sjæl, hvilket siden skulde spire frem og bære Frugt paa Missionsmarken. Kaldet til at blive Missionær vaagnede ogsaa herinde hos ham, da han læste om den svenske Bondedreng Peter Fjellstedt, der var blevet Missionær (først død for faa Aar siden som en gammel agtet Mand i sit Fædreland). Han var vis paa, at ogsaa han skulde blive Missionær, hvor urimeligt det end kunde se ud for menneskelige Øjne. Sine sproglige og andre Studier fortsatte han efter at være kommen paa fri Fod, med liden eller ingen Hjælp. Til Føden og til Bøger tjente han ved Arbejde, først i

et mekanisk Værksted i Kristiania, siden som Gravør i Lillehammer. Imidlertid søgte han forgjæves Optagelse paa den norske Missionsskole i Stavanger. Hans Fortid skræmmede. Men han ydmygede sig kun desmere for Gud, daglig vandrede han langt bort afsides for at bede. Hans Bønner bleve hørte. Ifølge gode Venners Raad rejste han 1862 til Tydskland, og hans gode Engel ledede ham til Børresen i Berlin. Han kunde ikke være kommet til nogen bedre. Børresen skaffede ham Optagelse paa en Missionsskole og efter et Aars

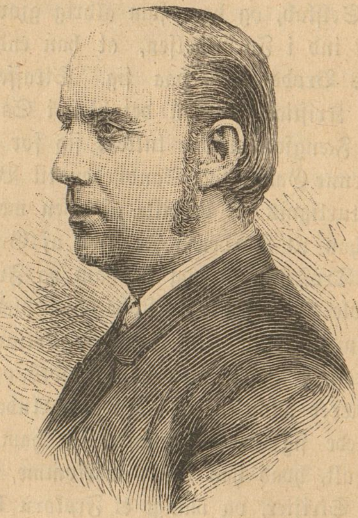

Forløb udsendtes han efter en fortrinlig bestaaet Prøve. Atter et Aar efter forlod Børresen, ledsaget af sin Hustru og sin lille Datter samt Skrefsruds Forlovede Anna Onsum, alt i Hjemmet, følgende Herrens Kald. Efter en lang og besværlig Rejse sønden om Afrika stege de i Land i Kalkutta den 5te April 1865, hvor det Sørgebudskab i Breve fra Hjemmet biede paa dem, at Fru Børresens Fader, den gamle Hempel, var død kort efter deres Afrejse: et Varsel om alle de Smerter, der ventede dem i Herrens Tjeneste.

Det var under Udbruddet af Krigen mellem Danmark og de to tydske Stormagter, Preussen og Østerrig, at Skrefsrud var kommet til Indien. Nu var Freden rigtignok sluttet, men ikke i Hjerterne. Fjendskabet havde forplantet sig til Missionærerne i Indien. „Send os for alt ikke flere Danskere," skrev de tydske Missionærer hjem, harmfulde paa Skrefsrud, fordi han holdt med Danmark under Krigen. Da nu den danske Børresen alligevel kom ud, skulde han og Skrefsrud straffes med tvertimod Aftalen at skilles. Men at rive de to Venner fra hinanden var ugjørligt. De forlode, da det ikke kunde være anderledes, det Selskab, i hvis Tjeneste de vare traadte, og Herren, der aabenbart har haft en Finger med i denne Trætte, velsignede deres Udgang. I Tydskland blev de bagtalte; i deres Fædreland vidste man intet om dem. De fandt dog kristne Venner i Kalkutta, der støttede dem i deres forladte Tilstand. Kort og godt — i Enden af Maj 1867 stod Børresen og Skrefsrud i Santhalistan i Nærheden af Landsbyen Benagaria paa den Plet, hvor nu Missionspladsen Ebenezer ligger. „Se, dette Land vil jeg give Dig" — lød det inde i Børresens Bryst. De kjøbte Pladsen og begyndte at indrette sig. Først nøjedes de med en Løvhytte; de toge Træer i Skoven, stak dem ned i Jorden, lagde Løv omkring til Vægge og lidt Græs til Tag. „Mine Naboer", skriver Børresen hjem ved denne Tid, „ere Tigre, Bjørne, Elefanter, Hjorte, Harer, Ræve, vilde Katte og Schakaler, og mine Husfæller ere Rotter, Mus, Slanger og dertil en Mængde Insekter, og alle disse Dyr komme for at besøge mig om Natten; men Herren holder sin Haand over os og bevarer os." Det følgende Aar 1868 i Juli flyttede de med Familie ind i et halvfærdigt, men stort anlagt Hus. Det er af Vigtighed i et saa usundt Klima idetmindste at have en god Bolig. Der behøvedes, som vi have set, ogsaa bedre Værn mod vilde Dyr og al Slags giftigt Kryb, end en Løvhytte afgiver. Først paa Aaret 1869 var det færdigt og havde da kostet 14—15000 Kroner. Stedet kaldte de Ebenezer, d. e. hidindtil har Herren hjulpet (1.

Sam. 7, 12). Selv havde de udført alt Tømrer- og Smede-arbejdet, Santhalerne havde hjulpet dem med Jordarbejdet. Mange spottede dem, fordi de havde bygget saa stort, men Tiden har retfærdiggjort dem.

Samtidig med Byggearbeidet havde de taget fat paa selve Missionsgjerningen. Sproget lagde næsten uoverstigelige Hindringer i Vejen, som kun ved Skrefsruds Ihærdighed og ualmindelige Sprogbegavelse overvandtes i forholdsvis kort Tid. De maatte besejre Folkets indgroede Mistro til enhver fremmed: Santhalerne havde endnu ikke erfaret, at nogen saadan kunde mene det godt med dem. De maatte leve med Folket i deres usle Jordhytter og i deres Kohuse. De maatte tie til al den oprørende Skamløshed, de vare Vidne til, især paa Folkets Fester; de kunde kun sukke i Løndom og bede for Folket. Men det gjorde de ogsaa. De havde bedet Dag og Nat, før de gik ind i Landet, og de bleve ved med at raabe til Herren. De havde til Tider ondt ved at faa nogen til at sælge Føde til dem, de maatte prøve Sulten, lige indtil Fare for at dø Hungersdøden. En Gang i Begyndelsen, da de havde bygget den omtalte Hytte, vilde Hedningerne ikke sælge Børresen nogen Spise. Skrefsrud var den Gang bortreist. „Saa sultede jeg — fortæller Børresen — en Dag og nok en Dag, og da kom Satanas og sagde til mig: Hvorfor vil du være saa dum at give dit Liv hen for et saadant forblindet Hedningefolk? Hvorfor gaar du ikke til den store Stad Kalkutta, hvor man tilbød dig et Palads, som man vilde forære dig? Hvorfor gaar du ikke derhen og har behagelige Dage? Jeg begyndte at tro, at Djævelen havde Ret, og jeg var færdig til at løbe bort, idet jeg tænkte: Hvorfor ligge her og dø af Sult, alene iblandt disse Mennesker, som ere saa gruelige Djævelens Børn? Men da forbarmede min kjære Frelser sig over mig, han aabnede mit Hjerte og viste mig min Synd, og jeg begyndte bitterlig at græde over min Forseelse; jeg bad min Frelser om Forladelse, men derpaa sagde jeg ogsaa til ham: Kjære Frelser! se, hvorledes det gaar mig! Naar du vil, jeg skal blive her,

maa du give mig noget at spise. Efter Bønnen stod jeg op og gav en Mand Penge, idet jeg sagde til ham: gaa og se, om du ikke kan faa nogle Høns at kjøbe. Han bragte mig to smaa Høns, Spise for en Dag. Jeg blev saa glad og prisede Herren. Jeg gav Manden en Daler og sagde: gaa ud og kjøb for den. Han kom tilbage og sagde: Der er ikke et Menneske, som vil sælge en Høne. Men den næste Dag, da jeg først havde gaaet til min Frelser og bedet ham om Spise, sendte jeg atter Manden ud og fik nu to Høns hver Dag og om Lørdagen tre."

I Foraaret 1869, til samme Tid som Huset stod fuldfærdigt, døbtes de tre første Santhaler, deriblandt Siram, en ung Mand paa 25 Aar, nu Præst og Menighedsforstander i den kristne Koloni i Assam. Med disse tre holdt de Bøn, ikke om „en Mands eller to Mænds eller om en Families Frelse, nej, men om hele Folkets", og — fortæller Børresen — da vi begyndte at bede for Folket, da begyndte ogsaa Herrens Aand at røre sig i vore tre unge Mænd, og de gik ud paa egen Regning og fortalte Hedningerne, hvad Herren havde gjort for dem. I Slutningen af samme Aar var alt en „Santhalkirke" stiftet, om end i det smaa. Med hver enkelt bad de i nogen Tid og begyndte ikke at undervise dem, før de mærkede, at Guds Aand virkelig havde taget Bolig i deres Hjerte; og saaledes ere de vedblevne, al Tid først at bede med dem, der meldte sig til Optagelse, for at Hjertet først kunde blive fyldt, førend de begyndte Daabsundervisningen. — Haand i Haand med Missionsarbejdet var der gaaet et Skolearbejde. Fru Børresen traadte til og arbejdede blandt Kvinderne. Skrefsrud havde forfattet en Sproglære i Santhali og ejede alt en Samling af 12000 Santhalord. Den lille Menighed samledes i Julen 1869 og holdt et Kirkemøde. Paa dette fremsatte en af Menigheden disse to Spørgsmaal: Hvorledes kunne vi bedst forherlige Kristi Evangelium og bevæge andre til at tage Del deri? Burde ikke to Mænd af vor Midte gaa ud og prædike for vore Landsmænd? — Til Svar paa det første Spørgsmaal ytrede en anden af

Menigheden: Vi maa blive som en Stad paa Bjerget, med en god Høvding, der ser efter Byens Beboere, med godt Vand, hentet dybt nede i Jorden, rene Gader, nette Huse, renlige Indbyggere, der ere glade og venlige, og med frugtbare Marker paa Sletten nedenfor. Selv forklarede han sin Mening: Jesus er den gode Høvding, Byens Beboere ere hans Menighed, og Kildevandet, som kommer op af Jorden, er den Helligaand, der bliver udgydt i Menneskets Hjerte. Vi maa vaage over os selv og daglig bede Jesus feje Syndens Smuds bort fra vore Hjerter. Saaledes holde vi vor Stad ren og vise Hedningene rundt om os Fordelene ved at bo iblandt os. — Som Svar paa det andet Spørgsmaal meldte sig strax førnævnte Siram og Hindu, ogsaa en af de ny. omvendte, som til sin Død i 1882 virkede som Evangelist for sit Folk.

I de første Aar derefter voxede Menigheden kun langsomt, den talte endnu i 1871 kun 35 Medlemmer. Men det vigtigste er Livet og Aanden, og, som vi have set, var Livet kraftigt og Aanden brændende. Disse Aar fik ogsaa den Betydning for Missionærerne, at de bleve ret fortrolige med Folket, og indlevede sig med hinanden. Store Sorger trængte ind paa dem, alle bleve syge med Undtagelse af Børresen, og Skrefsruds Hustru døde. De kom i de samme Aar til at vise Santhalerne store Tjenester. Med Bistand af en af de højeste engelske Embedsmænd, Guvernøren George Campbell, fik de udvirket en Lov, der satte en Stopper for de evindelige Undertrykkelser fra Hinduernes Side og sikrede Santhalerne mod vilkaarlig Behandling for Domstolene. Den nærmeste Anledning til, at Missionærerne kom til at tage sig af disse Forhold, var denne. Fortvivlede over Hinduernes ublu Pengekrav kom nogle Hedninger en Dag til Missionærerne og fortalte dem aabenhiertigt, at nu havde de besluttet at skjære Hovedet af alle Hinduer, saa kunde jo Regjeringen gjøre det samme ved dem; men de kunde ikke længer holde Pinen ud. Missionærerne talte da Nat og Dag til dem og lovede Folket, at naar de blot ikke vilde tage sig

selv til Rette, skulde de nok skaffe dem Hjælp. „Vi gik da — fortæller Børresen — med Folket til Guvernøren, der ikke vidste Besked med Tingen, og udvirkede, at de paagjældende Hinduer bleve tagne i Forvaring, og da vi senere mødte for Domstolene med Santhalerne, hvad de havde forlangt af os, at vi skulde gjøre, bleve de fleste hinduiske Pengelaanere idømte Fængsel fra 1 til 6 Aar, og to Konger (d. e. hinduiske Smaafyrster) bleve straffede med en Bøde af 60,000 Kroner. Den ene af dem blev imidlertid senere Missionærernes bedste Ven, idet han indrømmede sin Uret.“ Denne Lejlighed havde imidlertid Missionærerne benyttet til at sætte Guvernøren fuldstændig ind i Santhalernes ulykkelige Stilling i det hele og at stemme ham gunstig for Folket. Den omtalte Lov, der udkom i 1872, ordnede Ejendomsforholdene og Rettergangen saaledes, at Santhalerne kunde begynde at føle sig hjemme i deres eget Land. Loven afskaffede dernæst Aager ved at fastsætte en lovlig Rente, og ved Løfter om Belønning og Forfremmelse tilskyndedes de underordnede Embedsmænd til at lære Folkets Sprog, for at de herefter skulde kunne forhandle med Santhalerne uden Mellemmænd.

Alt forinden denne Lov var traadt i Kraft, havde Folket i den Del af Santhalistan, hvor Missionærerne arbejdede, vist sin Taknemmelighed, idet de havde vedtaget fuld Trosfrihed, ja det udtaltes paa Thinge af Folkets Ypperste, at de, der bleve Kristne, jo kun vendte tilbage til den Guds Dyrkelse, som deres egne Overleveringer lærte, var den sande, men som Fædrene havde forladt. De mangfoldige Plagerier, lige til Udstødelse af Stammen, som de Kristne hidtil havde været udsatte for fra deres Byesborns Side, hørte som Følge heraf op, den lille Menighed fik Fred, og Guds Ord havde Fremgang. I 1871 døbtes 250 og det følgende Aar 108.

Blandt de mere fremtrædende Personligheder, der i disse første Aar bleve vundne, fortjene fire særlig Omtale. Lachu var den første Santhalkvinde, der blev døbt. Hun var en ung Kvinde, der ved et lastefuldt Liv havde paadraget sig gruelige Sygdomme; hendes Fødder vare saa fulde af Saar,

at hun næsten ikke kunde gaa. Hun slæbte sig til Ebenezer og begjærede Optagelse paa Skolen. Man kan ikke undre sig over, at Fru Børresen forfærdet udbrød: hvad skal jeg dog med hende? Men Børresen forbarmede sig over hende, byggede en Hytte afsides for hende, gik selv daglig og plejede hende og havde virkelig den Glæde, at hun omsider blev karsk paa Sjælen og tildels ogsaa paa Legemet. For Fru Børresen blev hun en hel Skat, idet hun gik hende til Haande, især ved at tage sig af de nyankomne Børn, kæmme og vaske dem, hvad de ikke før kjendte til. Var hun rask nok, drog hun om i Landet, syngende og vidnende om sin Frelser fra By til By, og blev derved et Redskab til manges Omvendelse. Men mest levede hun dog paa det Ebenezer, hvor hun havde søgt og fundet Hjælpen. Hun døde allerede 1874 (af Kolera). „Vi mindes — skriver Børresen i Beretningen fra det Aar — den Iver og Glæde, hvormed hun talte om Jesus og hans Kjærlighed, til de Santhalkvinder, som flokkedes om os paa vor sidste Vinterrejse rundt omkring i Landet, og hvorledes hun næsten hver Dag med sin klokkeklare Stemme sang for dem Lovsange til hans Ære. Hun var aldeles den samme hjemme blandt Skolekammeraterne som ude. Da hun blev syg, gik vi til hende og spurgte hende, om hun elskede Jesus og troede paa sine Synders Forladelse, og dertil svarede hun Ja med den gladeste Stemme og sagde, at hun længtes efter at gaa bort og være hos ham. Kort før sin Død var hun i stor Smerte, og vi sagde hende, at nu var hendes Time kommen. Hun svarede: „Ja, jeg ved det, jeg ønsker blot, at min Herre Jesus vil komme snart." Vi knælede da og bad med hende, og under Bønnen fløj hendes Sjæl til Gjenløseren, som hun havde elsket saa inderlig hernede."

Hinduma (d. e. Moder til Hindu, ham, vi før hørte om) var, da hun blev døbt, 60 Aar. Hun var for gammel til at komme paa Skolen, men det hedder om hende i Beretningen for 1871: „Hun har vist sig som en sand Profetinde og taler til Hedningerne med en saa strømmende Veltalenhed, en saadan Alvor, saa levende og indtrængende, at

det forbavser alle, som høre hende." Senere kom hun til at høre til Menighedens kvindelige „Ældste", der have den Gjerning som vandrende Diakonisser at besøge syge og prædike for Kvinderne. Børresen skriver om hende i 1879: „Hun er gammel nu, men et saa glad Guds Barn har jeg sjælden set." Hun havde faaet Hus paa Missionspladsen, men, hedder det: „Du finder hende dog yderst sjelden hjemme, hun vandrer fra By til By og bliver bedt baade af Kristne og Hedninger om at komme, da hun er færdig til at hjælpe dem i alt, og da give de hende legemlig Føde, og hun giver dem aandelig Føde. Da ser du Hinduma sidde om Aftenen og alle rundt omkring hende, baade unge og gamle, Mænd og Kvinder, og hun lærer dem de ti Bud, Troesbekjendelsen, Fadervor og Psalmer, som hun med sin kraftige Stemme synger saa godt, og da uddeler hun af sit Hjertes Skat. Hun glæder sig virkelig i Herren allevegne; men mange Gange vil du ogsaa finde hende i sit lille Hus i en Krog og græde bitterlig. Det er, naar hun ser paa sig selv."

Hatia, en midaldrende Mand, blev det i Drømme betydet at gaa til Missionærerne for selv at vinde Livet og derefter at bringe andre det. Han gjorde efter alt, hvad der i Drømme var blevet sagt ham. Da han kom til Ebenezer og i nogen Tid havde lyttet til, hvad der blev fortalt ham, udbrød han: „Jeg har fundet Sandheden", knælede ned og udgjød sit Hjerte i Bønnen. Efter sin Daab gik han hjem, men kom kort Tid efter glædesstraalende tilbage ledsaget næsten af hele Landsbyens Befolkning, der med taarefyldte Øine begjærede Optagelse i Menigheden. Hatias Prædiken havde vundet dem. Han vedblev til sin Død i 1881 at være en virksom Prædikant mellem sine Landsmænd.

Matru Pargana var Overhøvding i Nankar. Den Fremgang, Kristendommen gjorde, fremkaldte ogsaa Modstand. Hovedmanden for Modstanderne var nævnte Pargana, han søgte planmæssig at forjage saa vel Missionærerne som de ny omvendte. Men netop som han troede at have naaet sit Maal, blev han, uden at Missionærerne anede noget derom

eller havde nogen Del deri, pludselig arresteret af Englænderne og dømt til Fængsel for en flere Maaneder gammel Forbrydelse, og dermed faldt Planen bort mod de Kristne. Matru kom syg og elendig ud af Fængslet. Skrefsrud opsøgte den dødssyge Mand, talte kjærligt til ham, bad ved hans Seng til den levende Gud, som Matru havde forfulgt, men som dog elskede ham, og da Missionæren reiste sig fra Bønnen, saa han den haardhjertede Høvding græde stille. En Uge efter kunde Manden begynde at bevæge sig ved Hjælp af Krykker. Han sammenkaldte sine Folk og sagde til dem: „De Kristnes Gud er den sande Gud. Jeg skal aldrig forfølge ham mere, jeg skal aldrig forsøge at faa de Kristne udstødte eller banlyste", og han holdt Ord. Han var fra nu af deres og Missionærernes Ven. Paa det før omtalte Thing talte han kraftig Religionsfrihedens Sag; faa Aar efter lod han sig selv døbe, idet han ganske gav Gud sit Hjerte.

Vi omtalte foran, at Sygdom i de første Aar havde hjemsøgt Missionærerne. Skrefsruds Hustru bukkede tidlig under, som vi vide. I 1873 bleve Fru Børresen og Skrefsrud atter angrebne, denne Gang saa haardt, at en Europareise ansaas nødvendig for dem. Børresen maatte først i April ledsage sin Hustru og sine Børn ombord paa et Skib, der gik til Europa, og knap 3 Maaneder efter nødtes Skrefsrud til at reise. Samme Aar indtraf Misvæxt i Landet, og Følgen blev en forfærdelig Hungersnød. Men her bekræftedes atter den Sandhed, at „den, Gud sætter ene, han selv er mere nær." Ikke alene, at Gud styrkede Børresen vidunderlig til at bære alt det, der lagdes paa hans Skuldre i disse $1^1/_2$ Aar, da han var ene, men just om denne Tid siger han selv: „vi saa en mægtig Naadens Regn komme ned fra Himlen." Allerførst lykkedes det Børresen at vække Regjeringens Deltagelse, saa at den satte ham i Stand til at lindre Folkets udvortes Nød. Den overdrog til ham at lade udføre en Række betydelige Arbejder: Vejanlæg, Opførelse af Dæmninger og Udgravning af store Damme; derved holdtes mangfoldige i Live. Men dernæst og fremfor alt fik Nøden Betydning som en

alvorlig Prøvelse for Folket, og den føltes som en saadan af mange. „Da saa vi — siger Børresen — en Bevægelse i hele Folket, der søgte efter en Frelser. Vi kaldte vore kristne Brødre sammen. Det var en Mandagmorgen. Vi vare samlede hele Mandagen med vore kjære Santhalbrødre, og da talte vi om, hvorledes vi skulde følge Jesus, vor dyrebare Frelser, om hvad han har sagt til sine Disciple: For intet giver jeg det til Eder, og for intet skulle I give det bort igjen. Vi talte om, hvorledes vi bedst skulde udbrede Herrens Rige, at Sjæle maatte blive frelste. Efter en Dags Samling i Bøn og Samtale gave vi Tirsdag Morgen hverandre Haanden paa og lovede Jesus, at vi vilde følge ham, hvorhen han vilde gaa med os, og derefter udvandrede fra vor Missionsplads, Ebenezer, 300 Missionærer, Mænd og Kvinder, som vilde følge Jesus, og som vilde udbringe hans Naades Ord blandt Santhalhedningerne, saa langt de kunde komme, og nøde de stakkels Hedninger til at komme ind.“ Der skete ved denne mangfoldige Prædiken en stor Opvækkelse, og Frugten deraf var, at næsten 1600 Santhaler indlemmedes i Menigheden. Var der end enkelte af disse, der gjorde Kristennavnet Skam, vandrede dog de allerfleste i Gudsfrygt og førte et ulasteligt Levnet, og Menighedslivet i det hele var saare skjønt. „De Kristne levede med hverandre ret et Bønnens Samfundsliv“. Blev nogen syg, hentedes de nærmeste, og inderlige Bønner bleve da opsendte for den syge til Herrens Throne.

Hvor forunderligt maa det ikke have grebet Skrefsrud og Fru Børresen, da de kom tilbage ud paa Efteraaret 1874, da at se sig omgivet af en Menighed, hvor man ikke længere havde at regne efter faa Hundreder, men efter Tusinder. „Her paa Ebenezer gaar Børresen omkring som en sand Biskop fra Landsby til Landsby for at besøge de Kristne og deres Vejledere og for at opbygge og raade;“ — saaledes skrev Skrefsrud kort efter hjem til Evropa.

Man vil erindre, at i Santhalernes Oldsagn om de første Menneskers Fald var det en berusende Drik, hvormed Marang Buro forførte dem, ham, den onde Aand, der havde kaldt sig deres Bedstefader. Denne Drik, „Handi“ paa Santhalernes Sprog, men paa Dansk: Brændevin, er Santhalernes Højtidsdrik, som de ved Folkets Fester fylde

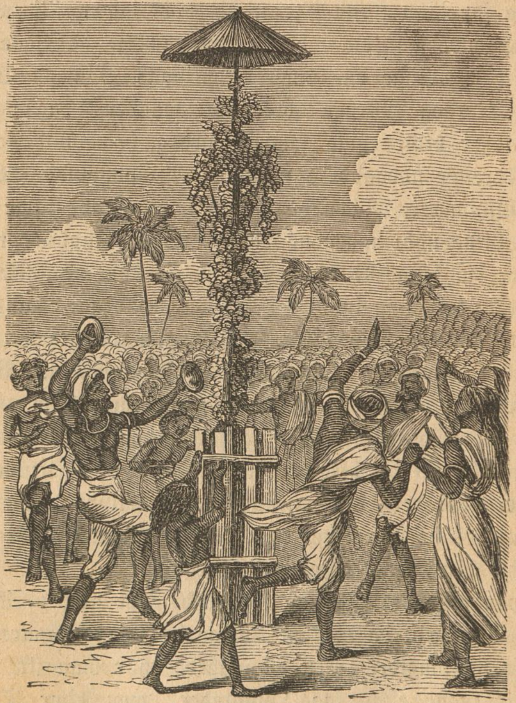

sig med til Marang Buros, d. e. Djævelens Ære, og gjøre da Djævelens Gjerning. Værst gaar det til ved Høstfesten, Djævlefesten, som Børresen med Rette benævner den. Den holdes i Januar efter endt Rishøst ved Nytaarstid. Da ofres der til alle Bongaerne, af hvilke Marang Buro er den mægtigste. Det sker dog ikke for at takke dem for en

god Høst. Den, vide Santhalerne, skyldes ikke dem, men Skaberen, Thakur, der dog er saa god, at ham behøver man ikke at takke, han giver Regn og frugtbare Tider uden vor Bøn og uden at forlange Tak derfor. Derimod maa der ofres til Bongaerne, for at de ikke skulle berøve Menneskene deres Goder. Naar Ofringen er til Ende, da drikke de, og der opføres da ubeskrivelig vilde Danse af de berusede Mennesker, indtil de styrte døddrukne om og blive liggende imellem hverandre, til Dagens Lys vækker dem, eller de have sovet Rusen ud. Da begynde de forfra. Saaledes blive de ved i mange Dage, og da ere alle Baand løste.

Ikke meget bedre gaar det til ved de andre Fester: ved Blomsterfesten, i April eller Maj, naar deres hellige Træ, Saltræet, staar i Blomst, og „al Naturen fryder sig“, og ved Festen før Saatiden i Juli. Oprindelig var Drikkeriet indskrænket til disse Fester og Familiefesterne. Men ved Hinduernes Vindesyge, ved Englændernes Ligegyldighed og, hvad der ikke maa glemmes, Santhalernes egen letsindige Svaghed gik Drikkeriet over til at blive en Hverdagssag. Paa denne, maaske den største Hindring hos dette Folk for Kristendommens Sejr, var Missionærernes Opmærksomhed lige fra Begyndelsen henvendt. Naar de lærte Santhalerne ved Daaben frimodig og lydelig at „forsage Djævelen og alle hans Gjerninger og alt hans Væsen,“ lærte de dem med det samme i denne Forsagelse at indeslutte hin „Djævelens Drik.“ Mange af Hedningerne indsaa godt, at den var deres Ulykke, og ønskede, at Regjeringen vilde tage Hovedfristelsen, Hinduernes Brændevinsboder, fra dem. Der fandtes den Gang t. Ex. fem Kroer indenfor omtrent $1\frac{1}{2}$ Mils Omkreds, det vil sige, næsten en i hver Landsby. I den Indberetning, Børresen i 1874 indsendte til Øvrigheden om Hungersnøden, gav han tillige en Skildring af den Nød, Brændevinen fremkaldte, saaledes som han havde truffet det paa sine Rejser om i Landet. Missionærerne henvendte sig til Regjeringen, for at faa Brændevinsudsalgene forbudte. „Vi arbejdede — siger Børresen — i tre Aar derfor og skrev lange Andragender til

Regjeringen, uden at denne dog vilde høre paa os". Sagen var den, at man kun nødig gav slip paa den Indtægt, man havde af Kroerne, da disse betalte en Afgift for Rettigheden til at sælge Brændevin. De fik dog omsider Ørenlyd hos Regjeringen ogsaa i dette Stykke, men som Betingelse for Kroernes Lukning forlangtes det, at Santhalerne skulde selv underskrive et Andragende derom, for at man kunde se, at det var et almindeligt Ønske hos Befolkningen. Vilde man, ved at sætte denne Betingelse, sikre sig overfor Hinduerne, i hvis Hænder Udsalgene vare, eller har man maaske ment at faa Sagen til at strande ved at opstille en „umulig" Betingelse? Hvis dette sidste var Meningen, forregnede man sig dog. Missionærerne forsøgte nu allerførst at faa Kvinderne stemte for Sagen, hvilket ikke var saa vanskeligt, da de lede mest derved, naar Mændene tilbragte Dagen paa Kroerne, hvor de drak deres Fortjeneste op, kom fulde hjem og pryglede deres Kone. For en Kvindeforsamling af 3000 Kvinder, deriblandt mange Høvdingers Koner, fremsatte Skrefsrud Spørgsmaalet, lagde dem Sagen paa Hjerte og viste dem, hvorledes det nu stod til dem, om de vilde bruge den Magt, de havde over Mændene. De besluttede da at anvende deres Indflydelse, og dette Middel viste sig virksomt. Høvdingene kom sammen til Raadslagning i et Antal af 300 og underskreve et Andragende til Regjeringen, hvori de bade om, at alle Brændevinsudsalgene maatte blive lukkede i hele Missionskredsen (omfattende $1^1/_4$ Million Mennesker). Alt dette foregik i Løbet af nogle Maaneder. Regjeringen holdt sit Ord, Udskjænkningstilladelsen blev taget tilbage, og de hinduiske Brændevinssælgere forlod Distriktet. Saaledes fjernedes en stor Hindring for Folkets Oprejsning. Kun ved de hedenske Fester kunde Drikkeriet ikke saadan uden videre afskaffes, fordi det der hører med til deres „Religion". Men der vil det jo af sig selv falde bort, naar Folket bliver kristnet.

At Hedningerne fremdeles holde sig forpligtede til ogsaa at drikke sig fulde ved Bryllupper, Barsler og Begravelser,

kunne vi ikke undres over, al den Stund samme Betragtning nok ikke heller ganske skal være forsvundet hertillands. Men disse Familiefester fejres jo desuden som en Del af Bongadyrkelsen, hvorfor Drikkeriet naturlig hører med. Under Kristendommens Indflydelse falder dog mer og mer af dette Uvæsen bort. Tilstanden er ogsaa udenfor Menigheden, og det ikke alene efter Missionærernes Udsagn, som Dag mod Nat, naar man sammenligner den med, hvordan den var, da Missionærerne for 18 Aar siden kom derhen. Dette er især kjendeligt i Nankar, hvor Ebenezer ligger. Beboerne i Nankar maa finde sig i af de fjernere boende Hedninger at kaldes Kristne alle tilhobe. Der er mange, som møde til Gudstjenesten og paakalde Herren, og ikke mere dyrke Bongaerne, uden dog at have kunnet gjøre Skridtet fuldt ud ved at lade sig døbe. Kunde de blive Kristne uden at „forsage Djævelen" og uden at behøve aldeles at vende sig bort fra Drikkeriet og Dansen, som den derunder drives, var der mange, der vilde blive Kristne.

En stor Hjælp, saa vi, Missionærerne lige fra Begyndelsen havde i de nyomvendte. Enkelte europæiske Medhjælpere have de til forskjellig Tid haft, men de fleste af disse have maattet trække sig tilbage. Men de indfødtes Tjeneste har været usvækket og voxende. Enhver kristen Santhal er tillige Missionær. Vi have allerede hørt om enkelte saadanne mere fremragende Mænd og Kvinder. Imidlertid have Missionærerne lige fra Begyndelsen været betænkte paa Uddannelse af Lærere for Folket, og de oprettede derfor to Opdragelsesanstalter, en for unge Mænd eller Drenge og en anden for Piger. De optages af alle Aldere, nogle have været der fra ganske smaa. Om disse Skoler skulle vi nu høre.

Man maa ikke tænke sig disse Skoler i det ydre indrettede som herhjemme. Skolestuerne have slet intet Bohave, hverken Bænke eller Borde. Gulvet er rent, paa det sidde

de paa Hug, eller hvile paa den ene Albu, naar de skulle skrive eller regne. Tavlen eller Skrivebogen ligger ved Siden af dem. Historie og Geografi høre med til Undervisningsfagene, og de skulle navnlig være flinke i Geografi. Af Sprog lære Drengene foruden deres Modersmaal: Santhali, i hvilket Sprog Skrefsrud har forfattet flere Læsebøger — tillige Bengali, hvilket Sprog tales af omboende Folk, og Engelsk: dette sidste, for at de derved kunne faa Adgang til en europæisk Litteratur og med Tiden overtage Embeder i den engelske Regjerings Tjeneste i deres eget Land. Pigerne lære kun deres Modersmaal. Men istedetfor de fremmede Sprog træder Undervisning i Haandarbejde.

For alt lægges der dog Vægt paa ikke at forfine dem og gjøre dem fremmede for deres Folk. Derfor er alt indrettet efter den hjemlige Skik. Deres daglige Kost er Ris og Karri, tillavet af Pigerne paa Santhalvis. Kniv, Ske og Gaffel ere ukjendte. Hele Folket spiser med Fingrene, altsaa maa Drenge og Piger paa Skolen gjøre det samme. Naar Missionærerne besøge Santhalerne i deres Hjem, sidde de paa Gulvet eller Jorden hos dem og spise med Fingrene som de. Kunstig at føre Santhalerne ind i europæisk Levevis vilde være et Misgreb. Hvor man har forsøgt noget saadant med uciviliserede Folkeslag, har det hævnet sig bitterligt. Indplant Gudsordet i Hedningens Bryst, da vil alt andet menneskeligt efterhaanden følge efter af sig selv. Denne Grundtanke bærer hele Arbejdet i Santhalistan, ogsaa ved Skolegjerningen.

Pigernes Klædedragt er et langt, hvidt Klædebon, der kastes over den ene Skulder og naaer næsten helt ned til Jorden. Drengene have sædvanlig kun et Bælte om Lænderne. Udenfor Skoletiden ere Drengene sysselsatte med at fælde Træer, anlægge Veje osv., for at deres Legeme kan styrkes og deres Sind holdes i Ligevægt. Pigerne have nok at gjøre i Hus og Have. De uddannes saaledes, at de engang, naar de selv faa Hus og Hjem, kunne vide at holde alt i god Orden, og saaledes ere de alle optagne af Haandgjerning

i omtrent tre Timer daglig. „Vi maa bemærke — siger Børresen udtrykkelig i den sidste Aarsberetning (1883—84)

— vi gjøre ikke Børnene til Trælle, de ere saa utvungne og muntre, som om de vare vore egne Børn, og det er Hemme-

ligheden med det Held, vi have med dem". — For Tiden er der 100 Elever i Drengeskolen og næsten lige saa mange i Pigeskolen.

Da Pigeskolen i ganske særlig Forstand kan kaldes Fru Børresens Skabning, vil det vistnok være paa sit Sted her at indføre, hvad en Tilhører har optegnet efter en Fortælling af Fru Børresen selv om hendes Skolegjerning og velvillig overladt til Benyttelse her:

„Der kommer et ti Aars Pigebarn til Skolen, hun er løbet fra sine Forældre. Maaske har hun mange Gange truet sin Moder dermed: Faar jeg ikke det og det, saa løber jeg ind i Skoven — eller: det vil jeg ikke, det gjør jeg ikke, saa løber jeg ind i Skoven. Denne Gang er Fru Børresens Skole sat i Stedet for Skoven: „Faaer jeg ikke min Villie, løber jeg til Mama!" Og der er hun.

„Mama" — som Fru Børresen kaldes af Kristne og Hedninger, ligesom Børresen „Papa", Benævnelser, de have optaget efter Børresens egne Børn — „Mama" vil selvfølgelig ikke tage Børn fra Forældrene imod deres Villie, men foreløbig maa hun dog blive her; ellers løber hun bort til Skoven. Næste Dag kommer ganske rigtig Moderen og beder om sit Barn. „Ja vær saa god! Gaa med din Moder!" Men der maa tit Fru Børresens kraftigste Mellemkomst til for at formaa den lille til at slutte Forlig med sin Moder. Stundum, naar der er virkelig Trang i Hjertet og ikke blot Lyst til at løbe fra Moderen, kan dog Pigebarnet sætte sin Villie igjennem baade overfor Moderen og Fru Børresen og faa Lov til at blive der. Det bliver dog hverken gjort hende tillokkende eller let. „Hvad vil du paa Skolen? Saa faar du slet ikke din Villie, du faar slet ikke Lov til at dovne." Naar man paa denne Maade har sikret sig saa godt, man kan det, at have den lilles trodsige Villie til Medarbejder, kan man tage fat paa „Tæmningen". Den begynder med en grundig Afvaskning. Naar saa Haaret er kæmmet og glattet, og hun har faaet en ren og net Klædning paa, er hun næsten ikke til at kjende igjen, hun be-

Santhalsmykker.

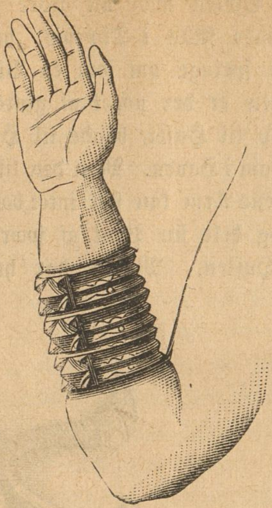

Halsring.

gynder allerede at ligne et lille Menneske. Arbejdet og de jævnaldrende paa Skolen maa nu gjøre Resten. I Skoletiden maa hun sidde stille i Timevis, hun, som ellers har været vant til at springe om som en Vildkat. Men ogsaa uden for Skoletiden er der noget at gjøre. Der skal bæres saa meget Vand op til Huset, baade til Husholdning og Vask og Bade, fra en Dam i Haven. Men den lille nykomne kan ikke vinde med. Den ene Arm kan slet intet bære, den har nok med at bære sig selv og hele sin Pynt af svære Ringe; den maa stadig støttes til Hoften. Maaske har hun ogsaa Ring om

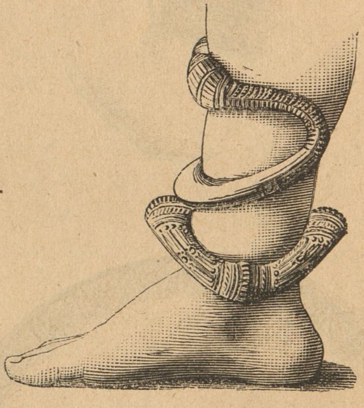

Halsen og tunge, klodsede Ringe og Spænder paa begge sine Ankler. Saadan en Besætning, Ankelring og Spænde tilsammen, kan veje halvfjerde Pund; det skal just ikke lette Gangen, og det tunge, haarde Metal gnaver sig ind i Kjødet og smerter tit forfærdeligt. Ved de vilde hedenske Danse skal Fodspænder og Ankelringe høres klinge mod hinanden; de ere af Klokkemalm. Ingen Santhalkvinde kan undvære den barbariske Pynt; kan hun ikke have den af Sølv, maa hun have den af Messing. Alle Ringene har hun faaet paa, medens hun var lille, saa Halsringen kunde komme over Hovedet og Fodringen over Hælen; siden kan

hun aldrig faa dem af mere. — Jo, Fru Børresens Piger have faaet dem af. De blive ikke tvungne dertil; men naar nogen Tid er gaaet, og det dog bliver altfor besværligt at arbejde med al den Stads og lovlig nærgaaende med de andres Drillerier, tager den lille nye Pige en stor Beslutning. Hun kommer til Fru Børresen: „Mama! jeg vil nok af med en Ring, maa jeg gaa til Smedien (Talen er her om Ebenezers Smedeværksted) og faa den filet af?“ „Nej, min Pige, Smeden har ikke Tid til at tage en Ring i Dag og en i Morgen; du maa have dem alle af paa en Gang.“ Det vil hun paa ingen Maade, men det varer dog ikke ret længe, saa vil hun nok, og er da som de andre hjertelig glad ved at have sluppet en pinefuld Byrde og kunne røre alle sine Lemmer frit. Allerede af denne Grund kunne Eleverne fra Ebenezer udrette dobbelt saa meget som Landets andre Kvinder, der gjøre sig selv til enarmede Stakler ved deres taabelige Pynt. Men denne udvortes Forandring betegner allerede ikke saa lille et Skridt fra det gamle til det nye, en af de mangfoldige Kampe, hvorigjennem der vindes frem til at omdanne det vilde Naturbarn.“

Nedenstaaende Brev fra en af Fru Børresens egne „Piger“ lader os se ind i saadant et Santhalbarns Sjæl, der berørt af Naadens Sol tyer til Ebenezer, voxer op der, og bliver til Velsignelse for sit Folk. Brevet er skrevet af den unge, mærkelig udviklede Kvinde Anpi, der i de senere Aar har staaet for hele Husvæsenet paa Ebenezer saa vel som for Pigeskolen, naar Fru Børresen har været syg eller bortrejst. Det er skrevet til en Mand i Norge og lyder i Oversættelse som følger:

Ebenezer, den 9de Febr. 1883.

Kjære Ven!

Da jeg modtog dit Brev, blev jeg baade forundret og glad, og det er med Fornøjelse, jeg besvarer samme og de Spørgsmaal, du gjør mig om min Livsførelse; og vil jeg da først begynde med at fortælle dig om min Barndom.

En Dag, medens jeg endnu var en lille Pige, gik jeg ud paa en Rismark for at samle Ax, og som jeg var alene, satte jeg mig ned

og betragtede Himmelen over mig og Træerne rundt om mig og tænkte: hvem mon har gjort alle disse Ting? Og medens jeg tænkte frem og tilbage derover, sagde jeg tilsidst til mig selv: sandelig, disse Tings Skaber og Herre er til. Da jeg var kommen hjem, sagde jeg ved mig selv: Jeg vil gaa og sige til mine Forældre: „Kom, lad os drage til Morbroders Skovland (den Egn, hvor Ebenezer ligger)!" Men mine Forældre vilde ikke samtykke deri, og hvad kunde jeg lille Pige gjøre, og der blev intet af vor Rejse til dette Land den Gang. Omtrent et Aars Tid efter kom min Bedstefader til os i Besøg fra hint Land, og Længselen opstod igjen hos mig efter at gaa; jeg sagde derfor atter til mine Forældre: „Lad os drage til Morbroder og hans Families Land!" Den Gang vare vi to Søskende, jeg og min yngre Broder, og mine Forældre sagde derfor til hinanden: „Vi har kun disse to Børn at tage vare paa; nu vel, lad os gaa til Skovlandet." Saa forlod vi vort Land i den Hensigt at besøge vore Slægtninge; men hverken mine Forældre eller jeg forstod den Gang, hvorfor jeg havde følt saadan Længsel efter at drage til dette Land. Efter et Par Aars Ophold i dette Land, talte mine Forældre om at gaa tilbage til deres Fædres Land; men netop i denne Tid kom Siram til vor Landsby og talede Guds Ord til os, og jeg med min lille Broder paa Armen gik ogsaa hen for at høre ham. Efter at jeg havde hørt ham flere Gange, sagde jeg til min Moder: „Kom, lad os gaa og lære Guds Ord!" Men hun svarede mig, at det ikke var noget for Pigebørn. Hun forstod ikke, hvad det havde at betyde, og Hedningerne rundt om os havde meget imod at blive døbte. Men endda gik jeg for at høre, og undertiden var ogsaa min Fader med. Ja, jeg erindrer, at jeg tog min Broder paa Armen og daglig gik for at høre Siram, og naar jeg saa kom hjem, fortalte jeg mine Forældre, hvad jeg havde hørt, og omendskjønt de ikke holdt af at høre det, vedblev jeg dog at fortælle derom.

Jeg erindrer ikke ret, hvormange Uger efter dette jeg sagde til dem: „Lad os gaa og blive døbte!" Men min Fader vilde ikke lytte dertil. Imidlertid gik en Tid hen, og min lille Broder døde. En Dag, som mine Forældre talte herom, sagde min Moder til min Fader: „Kjender du nu ikke Bongaerne? De kan ikke hjælpe os, kom, lad os gaa og blive døbte!" Da jeg hørte mine Forældre tale saaledes, gik jeg næste Dags Aften igjen for at høre Siram uden at bede mine Forældre om Tilladelse, og fik derfor, da jeg kom hjem igjen, en god Dragt Prygl; men det havde ikke den tilsigtede Virkning; thi jeg vedblev fremdeles at gaa, og tilsidst begyndte mine Forældre at lære, men efter en Tid syntes de igjen at falde fra, og en Dag sagde de: „Vi vil ikke lade os døbe; kom, lad os gaa tilbage til vore Fædres Land!" Næste Dag sagde jeg smilende til min Moder: „Se

her er lille Søster, jeg vil gaa til Skolen." Men hun troede ikke, det var mit fulde Alvor. Efter at have spist til Morgen, begav jeg og min mindste Faster os paa Vejen til Pigeskolen paa Ebenezer. Mine Forældre bleve derover meget vrede og besøgte mig ikke den første Tid. Men da de havde Anledning til at høre Guds Ord, bleve ogsaa deres Hjerter forandrede, og de lyttede med Glæde til Guds Ord, naar det blev dem forkyndt, og da vi alle vare omvendte, bleve vi alle en Dag døbte af Papa. Dette er, hvad jeg erindrer af mit Barndomsliv.

Om mit senere Livs Hændelser vil jeg ogsaa forsøge at fortælle lidt. Den første Gang Mama rejste til eders Land, læste jeg flittig i Skolen og voxede til, saa efter Mamas Tilbagekomst og Subanis Bryllup kaldte Mama mig daglig efter Skoletiden for at hjælpe hende i Huset og have Tilsyn med de andre Pigebørn, og som hun befalede mig, saa arbejdede jeg. Da Mama 1881 gjorde sig rede for at drage til eders Land, overgav hun mig sit Arbejde, og jeg arbejdede vel i længere Tid. Men nu blev jeg syg og maatte holde Sengen, og jeg var da meget bedrøvet over, at jeg ikke kunde udføre mit Arbejde; dog var mit Hjerte stille, og jeg sagde: „Herrens Vilje ske! Jeg har i saa lang Tid kunnet udføre mit Arbejde uden Lidelse."

Ved Herrens Naade er jeg nu i god Bedring og har for et Par Maaneder siden begyndt at tage fat paa mit Arbejde, og jeg haaber ved hans Naade at blive fuldkommen frisk igjen. Medens jeg var syg, var min kjære Papa god imod mig: han tillod mig at gaa hen, hvor jeg følte mig bedst ved at opholde mig. Denne store Naade har jeg modtaget af min kjære Gud; han har hjulpet mig, og derfor vil jeg altid love og prise ham, og jeg tror, han vil være med mig indtil min sidste Ende.

Tilsidst vil jeg fortælle dig, at vi en Maanedstid have gjort en Rejse ud i Landet, hvor vi havde det meget hyggeligt og fornøjeligt. Naar vi forkyndte Hedningerne Guds Ord, lyttede de til med Glæde, og vi haabe, mange af dem efterhaanden ville fly til den Herre Jesus. Som jeg gik og forkyndte Guds Ord til Hedningerne, da jeg var med Mama i Dumka i 1880, saaledes ogsaa nu, og jeg takker Herren derfor. Har jeg lidt meget, har jeg ogsaa faaet stor Glæde igjen; thi det er mig en Glæde at kunne gaa og tale Guds Ord til dem.

Og saa lidt om vor Pigeskole. Vi ere nu i alt 71 Piger i Skolen. Siden Mamas Bortrejse ere fire gifte, hvoraf tre ere blevne Lærerinder. Vore store Piger gaa ud i Søndagsskolerne om Søndageftermiddagene og tale med Kvinderne. I Julen havde vi stor Glæde. En Dag indbød vi Kvinderne af Søndagsskolen og beværtede dem med The og hjemmebagt Kage. Vi havde det meget hyggeligt sammen.

Papa indbød ogsaa sine Ældste og deres Koner og beværtede dem ligeledes med The, som de drak afvexlende med at synge og se Billeder, som vi viste dem. Du skulde have set, hvor glade de vare, du vilde næppe have troet det.

Min Fader døde for tre Aar siden; min Moder og min syvaarige Søster ere her. Ellers ere alle mine Venner og Slægtninge i deres Fødeland, og naar jeg erindrer dem, bliver jeg bedrøvet. Mit Fødelands Navn er Sikhar.

Dette er, hvad jeg har at skrive til dig, og saa tilsidst min hjærteligste og kjærligste Hilsen til dig, din Hustru og dine Børn og til alle Kvinderne i Kvindeforeningen, der arbejde for os. Vi ville bede for dig og dem alle i vore Bønner til Herren.

Din Søster i Herren
Anpi.

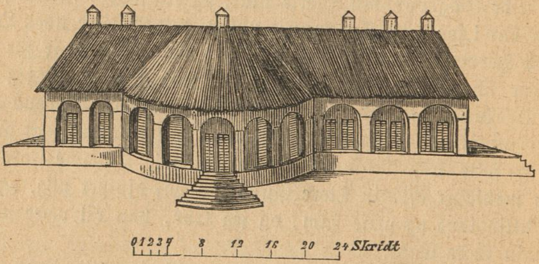

Missionærboligen paa Ebenezer; Huset er straatækt; istedenfor Vinduer er der Tremmedøre ud til en bred aaben Buegang; paa Mønningen udmunde 6 Luftkanaler (ikke Skorstene). Skrefsrud beboer Værelserne længst til Højre, Børresen og hans Familie i det øvrige Hus. (Tegnet af en dansk Rejsende i 1884).

Allerede i flere Aar har Fru Børresen haft Hjælp af de store Skolepiger til at holde Søndagsskole: hver Søndageftermiddag gaa de ud i Landsbyerne to og to og samle Kvinderne, fortælle de bibelske Historier for dem, forklare dem Evangelierne, lære dem Psalmer udenad og Stykker af Katekismus, bede og synge med dem.

I den kølige Tid, i Tiden før og efter Jul, foretage

Missionærerne længere Rejser om i Landet for at prædike for Hedningerne og besøge de Kristne samt i de senere Aar tillige for at se til Missionspladserne, af hvilke der nu er et Antal af 12—13, som ligge i en vid Omkreds uden om Ebenezer*) og styres alle af indfødte: en Kateket og hans Hustru samt en eller to Menighedsældste. Om en Rejse ud

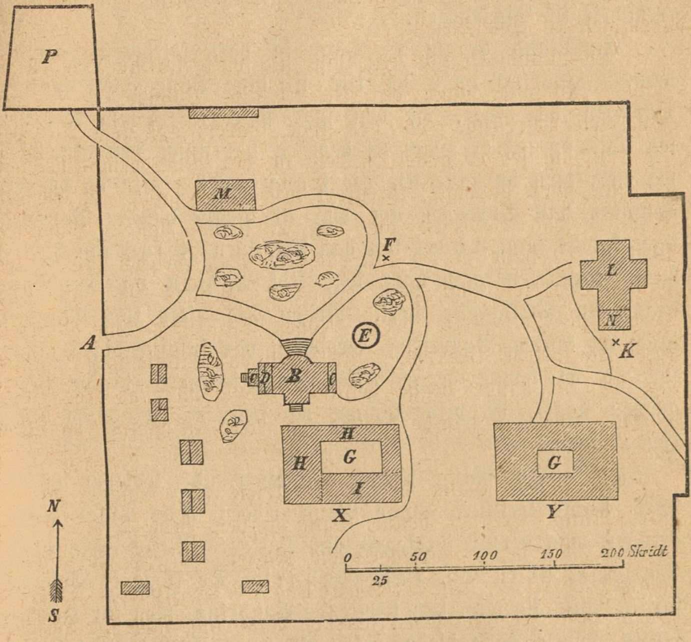

Kort over Missionspladsen Ebenezer.

A. Indkjørsel.
B. Missionærbolig.
E. Vandbeholder.
F. Flagstang.
X. Drengeskolen.
G. Gaardsrum.
H. Værelser.
I. Skolestue.
Y. Pigeskolen.
G. Gaardsrum.
K. Kirkeklokke.
L. Kirke.
M. Bolig for Lærere.
De øvrige Bygninger ere Udhuse.
P. Dam.

i Landet, paa hvilken ogsaa de voxne Skolebørn vare med, hedder det: „Vi holdt Gudstjeneste i Tamarinde- og Figentræets Skygge med Himlens blaa Hvælving over os". Efter

*) Se Landkortet bag i denne Fortælling.

endt Gudstjeneste flokkedes Kvinderne om Skolepigerne og lyttede til deres Sang og enfoldige Fortælling om Jesus, indtil Aftenens Skygger gjorde alt mørkt om dem. De unge Mænd fra Skolen samlede Mændene om sig paa samme Maade. Folket bragte sine syge til Børresen og han uddelte Medicin til dem; men først forklarede han dem, at Synden er Kilden til alle Sygdomme, og han viste dem først og fremmest til Sjælelægen.

En Mand bragte en Dag sin vattersottige Broder til ham. „Hvorfor gaar du ikke til dine Bongaer?“ spørger Børresen den syge, og den syge svarer: „I fem Aar har jeg lidt, og jeg er gaaet til dem og har givet dem alt, hvad jeg ejer, men de have ikke gjort mig noget godt,“ og dermed bønfaldt han Børresen om dog at hjælpe ham. Børresen siger da til ham, at det kan han ikke, men Jesus kan hjælpe ham. Børresen gav ham dog lidt Medicin og bad Gud lægge sin Velsignelse deri. Nogen Tid efter kom Manden igjen og takkede Børresen; Broderen var fuldstændig kommet sig, og de havde begge besluttet aldrig mere at give Bongaerne noget, de vilde komme og lære af Jesus og blive Guds Børn.

En anden Gang drager Børresen ud, ledsaget af et stort Antal Kristne, denne Gang i den hede Tid. Vandringen maa derfor foretages om Natten. Næste Formiddag kommer de til en By, Lakrapahari. De sloge et Telt op for at hvile sig efter den trættende Vandring, men for Hedens Skyld maatte de forlade Teltet og være glade ved at kunne lægge sig ind i en Kostald, „den eneste, alt andet end behagelige Slags Hotel,“ man finder hos Santhalerne, men dér havde dog Luften fri Gjennemgang. Højere op paa Dagen strømmede Hedningerne til for at høre Ordet og være Vidne til den offenlige Daab af Mænd og Kvinder, der „forsagede Djævelen og alle hans Gjerninger og gave sig hen til den treenige Gud.“ En gammel Kvinde raabte med høj Røst: „Jeg har rigtignok været en stor Synder og tjent

Marang Buro (Djævelen) hele min Levetid, men nu har Jesus fundet mig og frelst mig."

Blandt dem, der døbtes paa denne Rejse, var Høvdingen fra Byen Kajrasol, og nok den første Høvding, der blev døbt. Denne Mand skal her dvæles lidt ved. Børresen fortalte en Gang herhjemme om en „Domkirke", han havde rejst paa Ebenezer, den billigste, der maaske nogensinde var bygget, thi den havde kun kostet 5—6 Kroner. Skoledrengene havde fældet Træer i Skoven og stillet dem op til en Kirke, der kunde rumme 800—1000 Mennesker, og saa kunde der endda høres ligesaa godt udenfor som indenfor. „Men — lagde Børresen til, da han fortalte dette — det bedste var, at en Høvding kom og saa den. Han kom langt borte fra for at høre Guds Ord; han havde hørt, han kunde faa noget godt at vide, naar han gik hen til os, og han kom, og han hørte, og gik hjem og kom tilbage otte Dage efter, og han fandt den Perle, hvorom der staar skrevet i Matthæi Evangelium det 13de. Og han gik hjem med Glæde, kaldte paa sin Kvinde og sine Børn, fortalte dem om den Skat, han havde fundet i Frelseren Jesus og Forladelse for sine Synder, og efter at denne samme Mand først havde renset sit eget Hus for al djævelsk Tjeneste, sammenkaldte han sin Bys Folk, fortalte dem om, hvad han havde fundet, og Enden var, at 19 Mennesker, Mænd og Kvinder, ogsaa fandt den hjertenskjære Frelsermand. Han havde en Broder, der levede 64 engelske Mil derfra; til ham gik han paa sin Fod, fortalte ham og Byens Folk om den Skat, han havde fundet, og 20 Mænd og Kvinder i denne By fandt ogsaa Forladelse for deres Synder, og saa gik han til en anden By, og dér var 7 Sjæle, som bleve frelste." Denne Høvding i Kajrasol blev døbt paa denne Rejse tilligemed hans 19 Byesbørn, og derefter kom Børresen til hin anden By og døbte hans Broder og dennes Byesbørn. Opholdet der var ogsaa i en Kostald: „om Natten piskede Regn og Blæst gjennem hele Huset."

I den kolde Tid efter Nytaar drog han atter ud og

besøgte de samme Byer, og denne Gang var Skolebørnene med. Til Gjengjæld for god Modtagelse gjorde Børresen et Gjæstebud for de Kristne og nogle hedenske Venner, Dagen før Afrejsen fra Lakrapahari. Skolepigerne syslede fra den tidlige Morgenstund med Tilberedelsen af en Gedebuk og 10 Kurve Ris. Kl. 4 var der Gudstjeneste. Derefter satte alle sig i en Rundkreds paa Gulvet i Kirken („Mage til Ebenezers Domkirke“), hver forsynet med et stort Blad som Tallerken. „Vi — siger Beretningen — sluttede os til vore santhalske Brødre og Søstre og spiste med dem og som de med Fingrene, hvilket var til stor Glæde og Fryd for dem.“ Paa den videre Rejse gjorde man Holdt i Nærheden af Kajrasol paa et meget vildt, men smukt Sted og slog Lejr i Udkanten af en Skov. To Dage før havde en Tiger dræbt og ædt en Oxe paa samme Sted, men da de vare saa mange samlede, var der ingen Fare fra den Kant. Ved Midnat brød et Tordenvejr med Regnbyger løs, og Regnen trængte igjennem Teltene, dog istedetfor Klager hørtes pludselig Sang, først henne fra Drengenes Telt, kort efter begyndte Pigerne i deres, Børresen inde fra sit Telt faldt ind med i Koret, og saaledes gik Natten. Dagen efter var Vejret saa raakoldt og al Ting saa vaadt, at Børresen opgav alt Haab om Gudstjeneste, skjønt det var Søndag. Men de tilstrømmende Skarer gjorde hans Mistrøstighed til Skamme, satte sig i Kreds paa store Stene, de hentede rundt om fra, og Børresen kom til at holde en Gudstjeneste, der varede i fire Timer, da Folk bestandig begjærede at faa mere at høre. Saalænge Opholdet i Kajrasol varede, gik de unge fra Skolen parvis ud i de omliggende Landsbyer og prædikede for Hedningerne; de voxne Piger gik ligeledes ud, men til andre Landsbyer, for at prædike for Kvinderne. Da Pigerne kom igjen, fortalte de med Glæde, at ikke blot Kvinder, men ogsaa Mænd, unge og gamle, kom sammen for at høre dem synge deres Psalmer og fortælle om Jesus, og de havde holdt paa dem timevis og ikke villet lade dem gaa. Hver Aften foretog Børresen en Spaseretur med Ungdommen i den smukke Om-

egn: „Bjørnene, som bo der, have vistnok været meget forbausede, naar vi gik glade ad de smalle Skovstier og sang vore Psalmer.“

Det var paa en saadan Rejse, at Missionærerne en Gang gjorde den glædelige Opdagelse, at nu er det Hinduerne, der maa give tabt, naar de indlade sig i Ordstrid med de kristne Santhaler, og de maatte undrende spørge sig selv: Er det maaske Santhalerne, hvem det vil være givet at bringe de stolte Hinduer ned til Korsets Fod?

Her vil det være Stedet at anføre i Oversættelse et Brev, der er skrevet af en 14aarig Skoledreng paa Ebenezer til en dansk Kvinde, der betaler for ham paa Skolen, og som han derfor benævner „Moder“:

Ebenezer Station Santhal Mission den 3die Marts 1884.

Kjære Moder!

De Ting, du sendte mig til Julen, har jeg modtaget af Mama (Fru Børresen). For disse Ting takker jeg dig mange Gange. Du tænker maaske, jeg har glemt dig, men jeg har hverken glemt dig eller vil glemme dig i mit hele Liv. Naar vi engang komme hjem til vor fælles Fader, vil vi faa hinanden at se, men saalænge vi ere her nede, ere vi i Fare for, hvorledes vi skal naa Maalet, men en Snor er udstrakt fra dig til mig, det er Bønnens Snor, og dette er sket af Herren. Naar jeg beder for mig selv, erindrer jeg ogsaa dig i mine Bønner.

Paa Grund af, at vi gjorde en Rejse ud i Landet, har jeg ikke kunnet skrive til dig saa hurtigt, som jeg ønskede. Vi droge hver til vor Kant, nemlig Drengene og Pigerne, til de nye Pladser. Mange Hedninger have hørt Guds Ord. Hvor vi kom hen, kom der mange Hedninger, som vi prædikede Guds Ord for. I Nærheden af en af de Pladser, hvor vi vare, bor en Vismand, han er en Løgner og en Bedrager; men endda tro Hedningerne paa ham, at han kan sige dem, hvilken Bonga eller Hex der spiser deres Syge; men han fortæller dem ikke Sandheden, kun Løgn, thi han har en Medhjælper, der hemmelig udspørger de spørgende, hvem der er syg, Navnet, Forældrene, Søskende, Landsbyen, hvem de antage for at være Hex m. m., og saa fortæller han dette igjen til Vismanden, der igjen benytter det, naar han skal udfinde og svare paa de Spørgsmaal, de gjøre ham*).

---

*) Til Forstaaelse af dette Brevs Omtale af den falske „Vismand“ og „Hexe“ maa man vide, at Santhalerne have en Fortælling

En Dag sagde Hedningerne, at der var en saadan Vismand i Nærheden, der kunde fortælle skjulte og tilkommende Ting og udfinde Hexe. Hr. Skrefsrud sagde: „Det er vel! Kom, lad os forsøge ham, er han en ægte Vismand, maa han kunne forudsige tilkommende Ting; som I pleje at adspørge ham, saa vil vi nu ogsaa". Saa skrev de den syges Navn, Forældres, Søskendes og Slægtningers Navne samt Landsbyen og forseglede det, saa ingen uden han [Skrefsrud] vidste, hvem der var syg, og med dette vare ogsaa Hedningerne tilfredse. Jeg gik med Hr. Skrefsrud, Mama og mange Hedninger samt nogle Ældste derhen en Mandag, men saa sagde Vismanden: „Ikke i Dag, men kom igjen i Morgen; thi Guderne vil ikke komme frem." Saa spurgte Hr. Skrefsrud ham, hvorfor Guderne ikke vilde komme frem, hvortil han svarede, at han havde drukket sig fuld. Hr. Skrefsrud sagde da til de forsamlede: „Dersom han ikke gjør det i Morgen, skulle vi straffe ham", hvortil de svarede: Ja. Næste Morgen kom vi igjen, og da sad Vismanden og gned nogle Blade med Olie for at faa Guderne at se i dem, men de kom ikke frem. En to—tre Timer gik saaledes hen, og saa sagde han: „Jeg maa gaa hjem til mit Hus for at paakalde og udspørge Guderne, af hvilken Aarsag de ikke ville lade sig se." Saa gik han hjem til sit Hus, og nogle af os fulgte efter. Her tog han en Messingtallerken, satte en Messingkande omvendt paa den, og ovenpaa denne smurte han Kønrøg, og der ovenpaa satte han et Slags Kar, og i dette Ildgløder og bevægede saa sin Mund, som om han talte, uden at nogen Lyd kunde høres, og tyggede derpaa Guafrugter, og da han var færdig dermed, kom han tilbage. Han begyndte igjen at smøre Olie paa sine Blade. Han blev bange og spurgte Hr. Skrefsrud: „Hvad vil du gjøre mig, hvis jeg ikke kan udfinde det rigtig?" Hr. Skrefsrud svarede intet hertil, men Høvdingerne sige til ham: „Sig kun frem, han gjør dig intet." Saa begyndte han at tale. Den syges Navn nævnede han M o n g l a [et Mandsnavn]. Hr. Skrefsrud siger: „Man plejer jo at nævne Landsbyens Navn først." Saa nævnede han Byens Navn S a l b a d r a og S e t a s a l. Vi spurgte ham, h v i l k e n af disse Byer den syge tilhørte, men herpaa kunde han intet Svar give*). Vi

---

om, at en Gang gik Mændene til Djævlen og bad om et Tryllemiddel, der kunde give dem Magt over deres trættekjære Kvinder. Djævlen lovede det, dersom de vilde forskrive sig til ham, men Kvinderne franarrede Djævlen dette Middel, hvorved de fik Magt til at hexe. Djævlen gav saa Mændene Evne til at udfinde „Hexe".

*) Drengen overspringer Spørgsmaalet om, hvor Sygdommen havde sit Sæde og Vismandens Svar: „i Legemet." Hvortil Skrifsrud ytrede: Naturligvis er det i Legemet, men hvor i Legemet? Vismanden svarede: „Mavepine".

spurgte ham, i hvilket Distrikt, og han svarede Nankar; men saa siger han: „Nu kan jeg ikke svare mere, for Guderne vil ikke aabenbare mig mere." Hr. Skrefsrud gav nu Befaling til at aabne det medbragte Brev og bad Hedningerne om at udvælge en Mand, der kunde læse, saa ingen kunde sige, der blev begaaet noget Bedrageri. Brevet blev aabnet, og de læste, at vi vare komne i en Pige Rukmins Navn og Byens Navn Borkiari, og at hendes Sygdom var Brystsygdom og Distriktets Navn Bangla. Hr. Skrefsrud siger til de forsamlede: „Der se I eders Vismand, hvad han kan." Høvdingerne bleve meget vrede og skjændte paa ham: „Saa lang Tid har du paa bedragersk Maade ædt andres Penge og er bleven rig deraf og har foraarsaget, at vi har stridt med hverandre og gjort os til Skam blandt Folket!" Nogle af dem anklagede ham for Skrefsrud, men han sagde: „Gaa til eders Dommer og sig ham: „Denne har gjort vore Døtre til Hexe ved Løgn og Bedrageri." Til Vismanden siger Skrefsrud: „Dersom du fra i Dag af bedriver dette Uvæsen mere, skal vi anklage dig." Herover blev han meget forskrækket.

Og saa maa jeg fortælle dig, at vi her i India har Fornemmelse af, som om vi gaar et Hungersaar imøde. Den første Høst i Aar slog ikke til, vi fik omtr. kun ¼ af den almindelige Høst. Den kolde Tids Høst har ligeledes slaaet fejl, saa Folket vil have meget ondt ved at betale sine Skatter, som de almindelig have betalt ved den sidste Høst, og hertil kommer, at Pengeudlaanerne ogsaa komme og gjøre deres Fordringer gjældende. Den hede Tid nærmer sig nu og Træernes Blade ere blevne gamle og falde af. I næste Maaned vil der komme nye Blade paa Træerne og alt vil blive skjønt. Nu er Skrefsrud og Mama gaaet til Assam. Jeg beder dig paa det indstændigste om, at du vil fortælle mig, naar din Fødselsdag er, saa jeg da kan erindre dig og bede til vor fælles Fader for dig. Hvor glad jeg vilde være, naar du vilde sende mig dit Fotografi! Gjør det dog!

Missionsarbejdet gaar godt fremad. Maaned efter Maaned kommer der nye til vor Menighed. Mine Kammerater hilse dig meget, ja alle Drengene hilse dig. Vid dette! Drenge ere vi nu 98 i Skolen. Kjære Moder! Jeg hilser dig ogsaa mange Gange. Saa mange Blade, som du ser paa Danmarks Træer, naar du kommer ud af din Stuedør, saa mange Hilsner sender jeg dig. I Skolen gaar det mig godt. Hils Vennerne i Danmark fra mig og bed dem bede til Herren for os. Kjære Moder! Jeg er meget glad over, at du er bleven min Moder. Du maa ikke tænke: „Han glemmer mig maaske"! Jeg vil aldrig glemme dig.

Dette skriver jeg til dig.

Jeg er din Søn
Dubai.

Da Børresen og Skrefsrud stode i Begyndelsen af deres Arbejde, vare de blevne enige om at henvende sig til Folket i sin Helhed og modtage enhver med Glæde, der meldte sig til Daabsundervisning, og ikke særlig lægge Vind paa, som mange Missionærer gjøre, at vinde Landets Høvdinger. Derved lagdes en bred Grundvold, og Evangeliet slog dybe Rødder i Folkets Hjerter, medens Høvdingerne ofte stode som dets aabenbare Fjender.

En Gang modtog Børresen Indbydelse til et stort Jagtthing. Det var i April 1876. Fem Overhøvdinger bragte Indbydelsen. De havde med sig en Gren af det hellige Saltræ som Fredstegn med 3 Blade (2 Blade er Krigstegn). De Kristne bønfaldt ham om ikke at gaa, de havde hørt, man vilde dræbe ham. Men han gik ene ind i Forsamlingen. „Vil I høre rolig paa mig?" Hele Forsamlingen svarede tre Gange Ja. Saa talte han en Time. De fem store Høvdinger søgte nu en for en at gjendrive ham. Den ypperste talte sidst: „Vor Historie melder intet om Himmel og Helvede, hvem har været der?" Børresen svarede: Vor Herre Jesus Kristus kom ned fra sit Hjem, Himlen, og hengav sig selv for os, blev korsfæstet og døde for vore Synder, for at vi kunde blive frelste, nedfo'r til Helvede og opstod igjen paa den tredie Dag, opfo'r til Himmels, hvor han sidder hos Gud Almægtiges højre Haand, hvorfra han igjen skal komme at dømme levende og døde." — „Det er godt nok — men hvor er han? Ham har vi ikke set?" — „Tror I, der er en Dronning i England?" — „Ja". — „Har I set hende?" — „Nej". — „Saa er I jo nogle store Tossehoveder, at I tror, der er en Dronning, som ingen af eder har set. Hvorfor tror I, der er en Dronning i England?" — Santhalerne hang med Hovederne og kunde ikke svare. — „Jeg skal sige eder det. Det er fordi I ser hendes Tjenere og Breve." — „Ja, ja, saadan er det." — „Men se nu, her staar en af Jesu Kristi Tjenere, og her er hans Brev til eder, læs det!" Og han rakte den øverste Høvding Bibelen. — „Jeg kan ikke læse." — „Kan du ikke læse, saa maa du

gaa i Skole først, før du dømmer om Ting, du ikke kjender." Saaledes bleve de vise Høvdinger til Latter for Folket, og deres onde Raad blev til intet den Gang.

Men Høvdingerne fnøs og hin ypperste (Ram var hans Navn) angav for den engelske Øvrighed, at Skrefsrud var kommet til hans By, gaaet ind i hans Hus, havde pryglet hans Søn og slæbt ham selv bundet til Ebenezer, fordi han ikke vilde lade sig døbe. Han tilbød sex Vidner. Skrefsrud blev stævnet. Vidnernes Forklaring stemmede saa nogenlunde. Men under et Krydsforhør sagde første Vidne, at Missionæren var kommet gaaende og havde talt Santhali, andet, at han var kommet ridende og havde talt Bengali, tredie, at han var kommet kjørende og havde talt Hindui; fjerde Vidne vaklede, og femte „havde ikke været hjemme den Gang." Endelig kom Høvdingens egen Søn, ham, Skrefsrud skulde have mishandlet, en stor stærk Karl, som sjette Vidne og erklærede hele Anklagen for usand. Ram Høvding maatte gaa til Bekjendelse: han havde i tre Aar ikke set Skrefsrud. —

Fra den Tid af bestemte man sig til at søge at vinde nogle af de mest indflydelsesrige blandt Høvdingerne. Disse Bestræbelser lykkedes saa vel, at i Løbet af et eller to Aar forvandledes endog nogle af Kristendommens mest fnysende Modstandere til nidkjære Kristne og ydmyge Guds Tjenere ligesom tidligere Matru Pargana. Saa mange ansete Mænds Overgang til Kristendommen kunde ikke andet end befæste de Kristnes Samfundsstilling, saaledes at de fornyede Forsøg, der af Fjenderne bleve gjorte for at anfægte denne, bleve til intet. Kjendeligt forbedredes ogsaa Hedningernes udvortes Levnet i de Landsbyer, der stode under kristne Høvdingers Ledelse. Menighedslivet hos de Kristne har udviklet sig jævnt og sundt, og nye Menigheder opstaa stadig. Der er nu 250 Landsbyer, i hvilke der leve Kristne. 102 Landsbyskoler ere oprettede, der ledes af indfødte Lærere, uddannede i Skolen paa Ebenezer, og som besøges af 2—3000 Skolebørn. Findes der end her, som allevegne, Skrøbeligheder hos de Kristne, er det alligevel et stort Guds Værk,

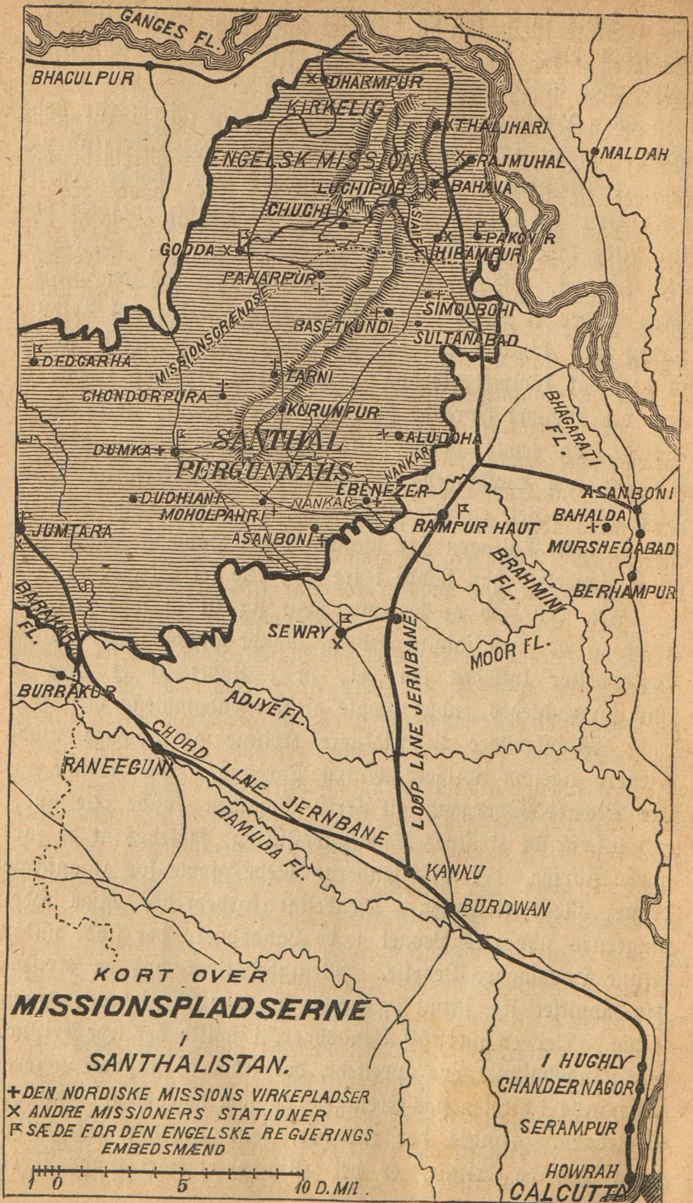
GANGES FL.
BHACULPUR
DHARMPUR
KIRKELIG
ENGELSK MISSION
KTHALJHARI
RAJMUHAL
MALDAH
LUCHIPUR
BAHAVA
CHUCHI
PAKOUR
GODDA
HIRANPUR
PAHARPUR
SIMOLBOHI
BASETKUNDI
SULTANABAD
MISSIONSGRÆNDSE
DEOGARHA
CHONDORPURA
TARNI
KURUNPUR
BHAGARATI FL.
SANTHAL PERGUNNAHS
ALUDOHA
DUMKA
NANKAR
EBENEZER
DUDHIANI
MOHOLPAHRI
ASANBONI
BAHALDA
RAMPUR HAUT
JUMTARA
MURSHEDABAD
BRAHMINI FL.
BERHAMPUR
BARAKAR FL.
SEWRY
MOOR FL.
BURRAKUR
ADJYE FL.
CHORD LINE JERNBANE
LOOP LINE JERNBANE
RANEEGUNJ
DAMUDA FL.
KANNU
BURDWAN
KORT OVER
MISSIONSPLADSERNE
I
SANTHALISTAN.
+ DEN NORDISKE MISSIONS VIRKEPLADSER
× ANDRE MISSIONERS STATIONER
⚑ SÆDE FOR DEN ENGELSKE REGJERINGS EMBEDSMÆND
1 0 5 10 D. MIL.
I HUGHLY
CHANDERNAGOR
SERAMPUR
HOWRAH
CALCUTTA

der er sket. Hans er Æren! Det er ikke alene ham, der udvælger sine Redskaber til dette Arbejde, men det er ogsaa ham, der udruster og velsigner dem, saa at Værket lykkes, ja det er ham alene, der gjør Gjerningen, hvilket Missionærerne selv ere de første til at erkjende. Derfor udbryde de saa ofte: Herren har gjort store Ting imod os!

Vi hørte i Indledningen til denne Skildring, at Santhalistan er et fattigt Land, hjemsøgt af Misvæxt og Hungersnød. Landet lider derhos af Overbefolkning, hvorfor der stadig er mange Santhaler, der udvandre til de tilgrænsende Lande for at søge Arbejde i Theplantager, ved Jernbaneanlæg o. s. v. Det har været en Kilde til mange Bekymringer for Missionærerne saaledes at se Folket gaa sin Opløsning imøde. Det hændtes endog, at kristne Menigheder paa denne Maade tabtes af Syne i Aaringer. Vel kunde Missionærerne da ogsaa undertiden have den Glæde, at de ved at gjenfinde dem opdagede, at de midt i det fremmede Hedenskab havde bevaret Troen og skinnede som Smaalys i Mørket. Men ligefuldt var det dog uvist, om de kunde blive standhaftige indtil Enden.

Dog ogsaa denne Sorg er nu slukket, idet den engelske Regjering er gaaet ind paa at overlade Santhalerne til Opdyrkning en stor ubeboet, men overordenlig frugtbar Landstrækning i Landskabet Assam ved Foden af Himalayabjergene langs Floden Bramaputra. I Foraaret 1881 overførte Børresen og Fru Børresen den første kristne Koloni til dette Land, der saa at sige „flyder med Mælk og Honning“: Græsset stod i otte Fods Højde, og Landet giver sin Grøde 3 Gange aarlig. Her bo nu flere hundrede Kristne under Ledelse af Siram som Præst, en Overhøvding, Sibu, i de verdslige Sager, med en egen indfødt Læge, Drenge- og Pigeskole under indfødte Lærere. Kort sagt, her gjøres Prøven, om det skal lykkes at gjenføde Folket paa kristelig Grund. Hidtil er alt gaaet over Forventning godt. Kun

Fremtiden kan sige os, hvad der vil ske, men vi have Lov til at tro og haabe, at Guds Velsignelse ogsaa vil ledsage hans Gjerning her.

En af de første Aftener Børresen tilbragte i den vordende Koloni i Assam sammen med nogle Santhalhøvdinger, betroede de ham, hvilke Navne de vilde give de Byer, der skulde anlægges. Den første By skulde hedde Thakurpur, d. e. Guds Stad. En skulde hedde Amaliepur efter den gamle Enkedronning Caroline Amalie, fordi hun „elskede vort Folk", ytrede de. En skulde opkaldes efter Børresen og en efter Skrefsrud, thi som „Danskerne efter tusinde Aar mindes Ansgar, ville vi ej heller glemme Eder." Men efter Fru Børresen skulde en By bære Navnet Carolinepur, „thi hun har gjort vore Kvinder til Mennesker".

Den søgende Frelser.

(af Amerikaneren P. P. Blif, oversat af C. B.).

Menneskens Søn er kommen at søge og frelse det fortabte (Luc. 19, 10).

Trofast vandrer Hyrden
gjennem Ørken gold,
bærer det fortabte
hjem til sin Fold:
Kor: Jesus dig kalder, lyt til Hans Røst
:|: o, du fortabte, lyt til Hans Røst,
lyt til Hans Røst! :|:

Se, med Taalmod Kvinden
søger Dag og Nat,
indtil glad hun finder
sin tabte Skat.
Kor: Jesus dig kalder, o. s. v.

Naaderig vor Fader
sender Ordet ud:
Dødsdømt Synder skjænkes
Livet i Gud!
Kor: Jesus dig kalder, lyt til Hans Røst,
:|: o, du fortabte, lyt til Hans Røst,
lyt til Hans Røst! :|:

Melodien se næste Side.

Ord og Melodi af P. P. Bliß.

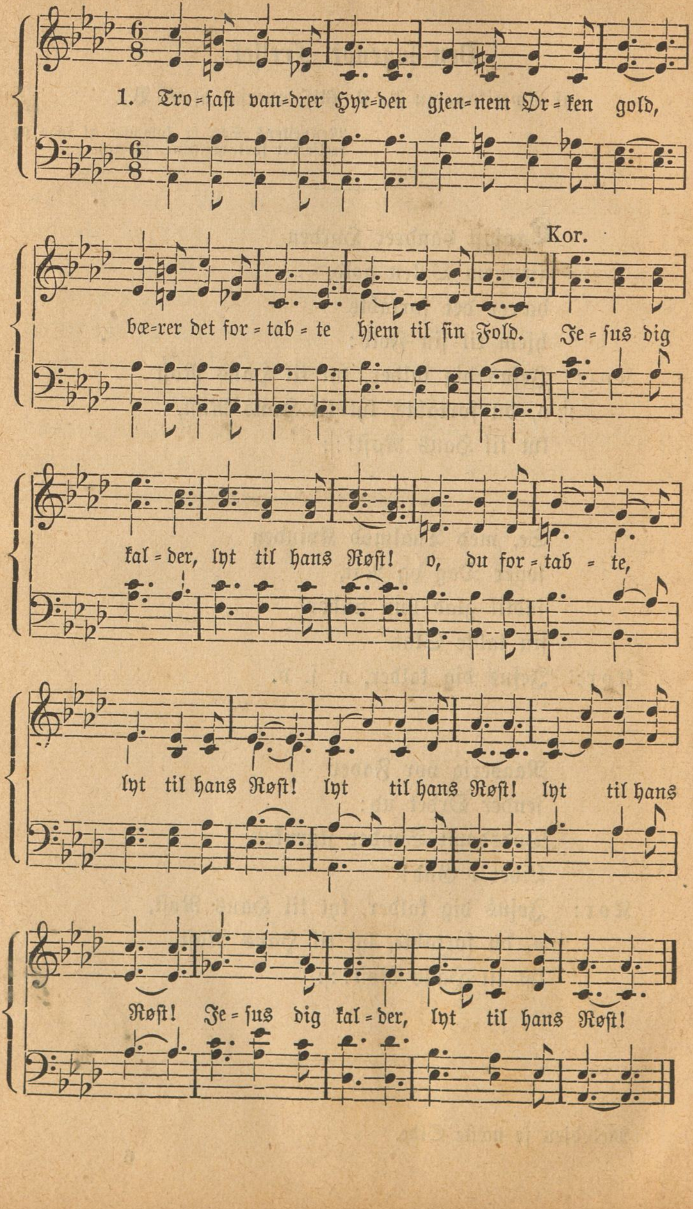

Kom Hviledagen i Hu!

Endnu er aldrig nogen, som af Lydighed mod det guddommelige Bud og i Tillid til Gud har holdt Søndagen hellig som Hviledag, bleven forarmet derved.

Jeg skal anføre en sandfærdig Fortælling, som vil oplyse dette. En Kolportør kom en Søndag Aften ind i et Gjæstgiversted og traf dér en ung, bleg Mand i pjaltede og urene Klæder. Han sad med Brændevinsflasken foran sig. Kolportøren indlod sig i Samtale med ham og hørte af ham, hvor fattigt og usselt han havde det, hvor ulykkeligt han levede, idet han forbandede sin Kone og de mange Børn, der fortærede alt, saa intet kunde slaa til, uagtet han arbejdede hver Dag, Søndag og Hverdag. Kolportøren spurgte ham, om han da aldrig gik i Kirke, om han ikke holdt Søndagen hellig og hvilede paa den. Hertil svarede den ulykkelige med spottende Latter: „Naa, De er nok en af de Hellige, som vil, at jeg skal spilde min Tid med at gaa i Kirke. Nej, dertil har jeg ikke Raad. Kan jeg ikke skaffe Brød til mig, til Kjærlingen og Rollingerne derhjemme ved at arbejde syv Dage, hvorledes skulde jeg da kunne skaffe det tilveje ved at dovne hver syvende Dag? Vor Herre tænkte vist nok ikke paa os fattige Folk, da han bød Menneskene intet at bestille om Søndagen!“ Alt, hvad Kolportøren talte til ham om Guds Velsignelse og hans hellige Bud, var uden Indflydelse; det blev kun hørt med Spot og Forhaanelse. Endelig sagde Kolportøren til ham: „Jeg mærker, at mine Ord ingen Indgang kunne finde hos Dem. Jeg vil derfor foreslaa Dem noget, hvorpaa De dog maaske vil indlade Dem. Her er to hundrede Kroner; dem vil jeg give Værten i Forvaring, og de skulle i Dag om et Aar tilhøre Dem, dersom De vil love mig i dette Aar ikke at arbejde om Søndagen, undertiden læse en af de Smaabøger, jeg her giver Dem, og, naar De faar Lyst dertil, da at besøge Guds Hus.“ Manden, som var Snedker, gik villig ind paa dette Forslag; „der er

kun omtrent et halvhundrede Søndage om Aaret", mente han, „og jeg vil dog ikke kunde tjene fire Kroner hver Søndag". Efter at Pengene vare leverede til Værten, skiltes de ad. — Da den næste Søndag kom, vaagnede Snedkeren, undrede sig over, at han ikke skulde arbejde, stod op, vaskede sig ordentligt, thi han havde god Tid; han gik ind i sit Værksted, saa' paa sit Arbejde, ryddede lidt op, og hans Værksted havde aldrig sét saa godt og indbydende ud. Imidlertid mærkede hans Kone, at der skulde være Søndag i Huset. Hun vaskede Børnene; de havde virkelig ganske nette Ansigter. Hun fejede Gulvet; Værelset saa' bedre ud end nogensinde forhen. Hun polerede Vinduerne; aldrig havde Solen tidligere skinnet saa oplivende ind i Stuen. Der var Fest over Huset. Da Manden senere kom ind, saa' han med Forundring sin Stue, og med endnu større Forundring saa' han paa sine Børn. Han sparkede ikke til dem, kaldte dem ikke, som sædvanligt, Rollinger og forbandede Unger. Endelig syntes det ham dog, at Dagen blev ham for lang til slet intet at foretage sig. Han tog et af de Smaaskrifter frem, som Kolportøren havde foræret ham, og da hans ældste Søn kunde læse, sagde han til ham, at han kunde jo læse noget for dem. De sadde alle stille og hørte efter, Konen med sit Strikketøj, Manden med sin Pibe og Børnene med deres simple Legetøj. Det læste gjorde Indtryk paa dem. Om Eftermiddagen sagde Snedkeren pludselig: „Kom, lad os gaa ud at spasere!" Hans Kone og Børn blev næsten maalløse af Forbavselse; thi endnu aldrig havde Børnene været ude at spasere med deres Fader. De kom til en grøn Eng. Solen skinnede, Fuglene sang og Blomsterne duftede. Børnene tumlede sig i Græsset, plukkede Markblomster, og deres Fader begyndte at lege med dem. Aldrig havde de dog moret sig som denne Søndag Eftermiddag. — Mandag Morgen stod Snedkeren tidligt op. Han længtes efter at arbejde, og han havde ikke været paa Værtshuset den foregaaende Aften. Arbejdet gik rask fra Haanden, og han fløjtede til sit Arbejde. Det havde Konen sjældent hørt. Ugen gik dog næsten som i

de tidligere Dage. Kun bankede Faderen ikke Børnene, heller ikke udskjældte han dem, som forhen; thi han huskede, at han havde leget med dem. Næste Søndag kom; det blev atter Fest i Huset. Og en af de andre Søndage tog Manden endelig Mod til sig at gaa i Kirke med sin Kone. Det var lidt underligt, lidt generende; de havde ikke været til Gudstjeneste i mange Aar. Hvad vilde ogsaa Folk sige om dem? De forstode heller ikke rigtigt hvad Præsten sagde, kunde heller ikke synge Salmerne med. Men Folk vare venlige imod dem, hilste paa dem, da de kom ud af Kirken, og det gjorde dog godt. Kirkebesøgene bleve gjentagne, Lysten voksede til at komme dér, og Guds Ord fandt lidt efter lidt Indgang i deres Hjærter. Et helt nyt Liv havde efterhaanden udviklet sig i Hjemmet. Der var Ordenssans, Ro og Arbejdsomhed. Konen og Børnene vare ikke længer en Byrde for Manden og Faderen. Hans Arbejde gik bedre og bedre. Den ene anbefalede ham til den anden, og han maatte holde Svende og Læredrenge. — Aaret var gaaet. Paa den bestemte Dag indfandt han sig i Gjæstgiverstedet for at møde Kolportøren. Denne kom ogsaa, men kunde ikke straks gjenkjende Snedkeren; thi han saa' for sig en velklædt, kraftig og frejdig ung Mand. Da denne havde givet sig tilkjende, aabnede han Døren for at vise Kolportøren dem, som han for et Aar siden havde kaldet Kjælingen og de forbandede Unger, men som han nu gav ganske andre Navne, idet han fremstillede dem for ham. Han modtog ikke de to hundrede Kroner, men udbetalte af sin egen Lomme andre to hundrede Kroner med de Ord: „Giv disse Penge til den Mand, som De paa en eller anden Maade kan overbevise om, at Søndagens Helligholdelse som Hviledag er et godt og velsignet Bud fra Herren, og at seks Dages Arbejde med Guds Velsignelse er langt mere end syv Dages uden Guds Velsignelse!“

(N. G. Blædel.)

Der var en Gang et Par Ægtefolk. De var begge friske og sunde, flinke og brave, de holdt af hinanden og havde det godt i alle Maader til Trods for deres smaa Kaar; og dog kunde de sidde mangen en Aften sammen og være tavse og tvære og skjændes med hinanden i Tankerne, om just ikke i Ord. „Hvor du er kjedelig i Aften!“ begyndte Manden, naar hans Kone ikke straks fløj ham om Halsen ved hans Hjemkomst, men endnu havde et og andet at gjøre i Huset. „Jeg er slet ikke kjedelig“, svarede Konen, „men du skal al Tid have noget at udsætte paa mig“. Dermed var den gode Stemning forbi for den Aften, og Samtalen gjerne med. Disse kjedsommelige Aftener trykkede dem begge, og de tænkte paa, hvad de skulde gjøre derved. „Véd du, hvad jeg har fundet paa!“ lød Konens gode Raad; „naar du en Aften kommer gnaven hjem, fordi du har havt mange Ærgrelser den Dag, skal du sætte din Hue lidt ned over det højre Øre; saa véd jeg, hvad jeg har at rette mig efter, og saa skal jeg nok se at gjøre mit bedste for at faa dig glad igjen.“ „Godt“! sagde Manden; „og naar der en Dag er kommet noget paatværs i dit Hus, saa skal du blot hefte den venstre Snip af dit Forklæde en lille Smule op; saa skal du bare se, hvor elskværdig jeg skal være.“ Forslagene bleve vedtagne fra begge Sider, og Ud-

faldet var over Forventning; nu sad de aldrig nogen Aften mere og ærgrede sig over hinanden. Men ét Tilfælde havde de ikke forudset! En Aften kom Manden hjem med Huen i høj Grad til venstre, og tænk! Konens Forklæde var trukket saa stærkt op, som det vel var muligt. Hvad var der nu at gjøre? hvem skulde være den første til at sige det venlige, opmuntrende Ord? De saa lidt paa hinanden, saa brast de paa én Gang begge i en hjertelig Latter, rakte hinanden Haanden, og den Aften sad de saa glade og fornøjede sammen som ingensinde før.

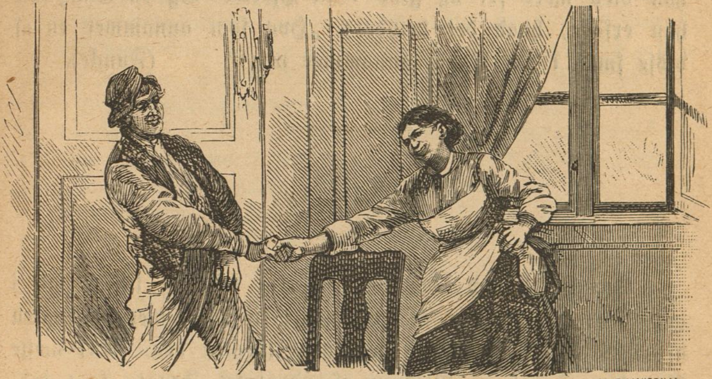

Et Testamente.

En døende lille Pige spurgte sin Fader: „Kjære Fader, hvor meget koster jeg dig om Aaret?" Faderen følte sig ikke meget opbygget ved dette efter hans Mening prosaiske og lidet barnlige Spørgsmaal og vilde bringe Barnets Tanker hen paa noget andet. „Tænk ikke paa det, kjære Barn," sagde han; „du véd, at jeg gjerne betaler alt, hvad der er til Gavn for dig." Men den lille Pige holdt fast ved, at Faderen skulde regne ud, hvor meget han vel hvert Aar

havde givet ud for hende. Denne beregnede endelig Kost, Klæder, Skolepenge o. s. v. og sagde: „Det maa blive omtrent 600 Kroner.“ Derpaa sagde Barnet: „Kjære Fader, nu døer jeg og koster dig altsaa ikke mere; saa vil jeg bede dig om hvert Aar at give disse 600 Kroner til fattige Børn i Børnehjemmene, for at de kan saa en god Opdragelse og en Gang komme i Himmelen.“ Faderen studsede først, men tilsidst lovede han med Taarer at opfylde sit kjære Barns Ønske. Hende gjorde han en stor Glæde i hendes sidste Stund; og den aarlige Gave gjorde ham ikke fattigere, men han blev mere fri og glad i sit Hjerte. Og en Gang vil han erfare, hvad det betyder: „Hvo som annammer en af disse smaa i mit Navn, annammer mig!“ (Funcke).

Et Løfte.

En ung Mand, der var kristelig vakt og tillige sad i gode Kaar, besluttede at give noget til Missionen: Frugten af et Æbletræ i hans Have skulde tilfalde den. Det næste Aar bar Træet en Rigdom af udmærket Frugt, som indbragte henved 100 Kr. Men da han havde disse Penge i sin Haand, syntes han, det var for meget at give til Missionen; han døvede sin Samvittigheds Stemme, gav blot en Del og beholdt Resten for sig selv.

Fra den Tid havde han aldrig nogen Fremgang. Han blev ligegyldig ved Ordet og holdt til sidst helt op med at gaa i Kirke. Ogsaa i det timelige gik det tilbage for ham; han endte paa Fattiggaarden. Og Begyndelsen til al denne Ulykke saa han selv i sin Uordholdenhed ved den omtalte Lejlighed. Havde han været redelig og samvittighedsfuld i at betale Gud sit Løfte, vilde hans Liv være blevet anderledes end det nu blev. (Hagberg).

Fra Diakonissestiftelsen.

Det er det første Skridt som koster! det Ord gjælder baade i ondt og godt. Den første Aargang af denne Almanak har faaet en god Modtagelse, saa kan man sagtens faa Mod til at sende den anden ud. Havde vi blot havt Frimodighed til at lade Almanakken for 1884 trykke i et langt større Oplag fra først af, da var den kommet endnu meget videre omkring; nu maatte Folk vente, indtil der kunde blive trykt flere, og Udsendelsen lod desværre ogsaa undertiden en Del tilbage at ønske. Saa meget mere vellykket maa det ny Foretagende kaldes, naar der dog solgtes godt 20,000. Og naar Almanakken sidste Aar hjalp med til at fejre vor Kirkereformators Jubelfest ved at fortælle saa mange Mennesker om Morten Luthers Levned, saa tænker jeg, at man ikke mindre skal glæde sig i Aar ved at læse om de store Gjerninger, Herren i vore Dage har udrettet i Santhalistan ved den danske Mand Børresen og Normanden Skrefsrud. Og jeg haaber tillidsfuldt, at denne Almanak skal faa mange faste Venner, som Aar for Aar ville kjøbe den, i det de sige: hvad mon Almanakken i Aar har at fortælle os om?

En Ting vil Udgiveren stadig forbeholde sig, selv om han et enkelt Aar som nu i Aar har givet Ordet til én, som forstaar sig bedre paa den Sag, hvorom der skal fortælles. Paa de allersidste Sider af Almanakken vil han have Lov til at meddele lidt fra det Sted, hvor han har sin Gjerning, og til hvis Fordel han udgiver denne Almanak. Diakonissestiftelsen ligger saa tæt ved Jærnbanen, at man ikke kan lade være med at lægge Mærke til den, naar man rejser fra Roskilde til Kjøbenhavn og nærmer sig til Frederiksberg Station; den røde Bygning med de takkede Gavle og de høje Skifertage vise sig da paa højre Haand og gjøre saa meget Indtryk paa hvem der ser det, at man stadig hører Spørgsmaalet: hvad er det for en smuk Bygning? — Den har tre Længer: den mod Syd, der har bedst Lys og Luft og mest Rum — den er 130 Alen lang — er til vore syge, af hvilke den kan rumme omtrent 70. Fløjen mod Øst indeholder Bolig for Søstrene, saa vel for de nykomne som for dem der arbejde hjemme, med Forsamlingsstue og Læsestue, med Kjøkken og Vaskekjælder: altsammen skal det tjene til at dygtiggjøre de unge Søstre baade til Haand og til Aand med Henblik paa deres senere forskjelligartede Gjerning. Fløjen mod Vest er Kirken; Emmauskirken hedder den efter Luc. 24. Alterbilledet (af Dorph) forestiller ogsaa Jesus med de to Disciple paa Vejen til Emmaus. Det er saa bekjendt som faa af de nyere bibelske Billeder; næsten i enhver af de mange Præstegaarde, hvor jeg kommer, har jeg havt den Glæde at

gjense det i Fotografi, enten hængende paa Væggen eller staaende paa Skrivebordet. Det er ogsaa et af de bedste og mest opbyggelige danske Malerier, til megen Glæde for Søstrene og Kirkens Menighed. Thi hver Søndag samles Diakonisserne i deres Kirke med en frivillig Menighed: et Billede paa, hvorledes Diakonissestiftelsens Stilling skal være i hele Landet, i fast Forbindelse med Kirken og i nøje Tilknytning til Menigheden.

Diakonissestiftelsens sidste Aarsberetning kan tale om en stor og betydningsfuld Virksomhed baade hjemme og endnu mere ude. Den første bestaar jo for den allervæsenligste Del i Uddannelsen af de unge Søstre. Men Uddannelsen sker hovedsagelig ved at øve sig under Vejledning i de Barmhjærtighedsgjærninger, de siden skulle udøve paa egen Haand. Vi behøve ikke, som ved Soldaternes Uddannelse, at lege Krig; thi i den Krig, vi føre, er der aldrig Fred eller Vaabenstilstand, der maa al Tid kæmpes; thi der er al Tid nok at kæmpe imod af Sygdom og Nød og Fattigdom og Forladthed og Vantro og Synd. Derfor bliver det ikke saa lidt, Beretningen har at optegne som Frugt af Virksomheden i og fra Hjemmet:

1) Paa Diakonissestiftelsens eget Sygehus er der plejet 380 syge, flest fra Kjøbenhavn og Frederiksberg, men ogsaa fra hele det øvrige Land (Fyen 16, Jylland 29 o. s. v.). Af disse have 11 Mænd og 29 Kvinder ligget frit, 20 for halv Betaling.

2) I vort Sygepensionat er der Plads til 12 gamle, svage og kroniskfyge Damer, hvoraf nogle bo der for en meget billig Betaling. Vi skulle nu bygge et nyt med Plads til 25, lige som ogsaa et Tjenestepigehjem og en Tjenestepigeskole, som der er stor Trang til. Tegninger til Bygningerne have vi, vi mangle kun det meste af Pengene. Hvem vil hjælpe os?

3) Til Sygepleje i private Huse have Diakonisser været udsendte til 35 Familier rundt omkring i Landet.

4) I 297 fattige Hjem i Kjøbenhavn have Diakonisser ydet Pleje og Hjælp; i disse Hjem var der 734 Børn. En særlig Indsamling har sat Søstrene i Stand til at anvende henved 6000 Kr. til at lindre noget af den værste Nød i disse Hjem ved at uddele Brød, Kul og andre Fornødenheder og halvfemte Tusind Portioner Middagsmad. Alt dette er ganske vist kun „en Draabe i Havet“ i den store Stad; men det kan dog ikke være uden Frugt til Legeme og Sjæl, hvad der saaledes ydes i Jesu Navn med personligt opofrende Arbeide af Menighedens Udsendinge; thi som saadanne betragtes Søstrene, og derfor kaldes denne Virksomhed, hvor Diakonisserne selv søge de fattige syge i deres Hjem, og tage sig af dem og af Hjemmet i et og alt, for Menighedspleje.

5) Under „kirkelig Forening for indre Mission i Kjøbenhavn" have de taget væsenlig Del i 2 Søndagsskoler og i Tjenestepigemøderne i Bethesda hver Søndag Aften.

Virksomheden uden for Moderhuset falder paa Sygehuse, Fattiggaarde, Menighedsplejer, Asyler og Børnehjem.

1) Diakonisser pleje syge paa 13 Sygehuse, nemlig:

Aarhus Sygehospital,	Horsens Sygehus,	
Frederiksberg Hospital,	Frederiksborg Amtssygehus,	
Randers Sygehus,	Hobro	do.
Viborg Amtssygehus,	Aalborg	do.
Kolding Sygehus,	Aarhus	do.
Næstved Amtssygehus,	Skive	do.
Fredericia Sygehus,		

Paa de 6 Sygehuse i Rækken tilhøjre have de ogsaa Husholdningen i deres Haand, saa at de kunne lade hele Husets Førelse samvirke til de syges bedste. Da hedder det gjerne: Saadan havde vi rigtignok ikke tænkt os et Sygehus; skal man være syg, kan man dog aldrig have det bedre end her!

2) Paa 3 Fattiggaarde, i Aarhus, Randers og Aalborg have Diakonisser Tilsyn med de syge, tildels ogsaa med de gamle og Børnene. 1 Fattiggaard paa Landet, ved Ruds Vedby paa Sjælland, har en af vore Søstre helt overtaget, med en Karl og en Pige til Hjælp. Der er ogsaa flere Byer, hvor de Søstre, der øve Menighedspleje, have Bolig paa Fattiggaardene, hvad der just heller ikke er til Skade for disses stakkels Beboere.

3) Menighedspleje øves af Diakonisser i 12 Kjøbstæder:

Aarhus,	Odense,
Viborg,	Nyborg,
Horsens,	Fredericia,
Aalborg,	Svendborg,
Kolding,	Thisted,
Næstved,	Roskilde,

foruden i to kjøbenhavnske Sogne (Trinitatis og St. Johannes),

og i 9 Landsogne eller Landdistrikter:

Karrebæk (Næstved),
Veilø og Vesteregesborg (Næstved),
Vallø (Kjøge),
Reerslev-Vedby (Slagelse),
Nyborgs Omegn (sammen med Nyborg),
Thureby (Bregentved Gods, Næstved),
Hasle (Bregentved Gods, Næstved),
Østeregesborg (Liliendahl Gods, Vordingborg),
Hammer (Rosenfeldt Gods, Vordingborg).

4) Diakonisser holde Asyl for Smaabørn i Karrebæk og Odense (Missionshuset Bethania).

5) Børnehjem, ledede af Diakonisser: Hjortebjerg Skole paa Falster for 15 ukonfirmerede Pigebørn, „som ere voksede op under Forhold, der let kunne blive fordærvelige for deres Fremtid"; Karleby Børnehjem, ligeledes paa Falster, for 12 Smaapiger og Louise-stiftelsen ved Sorø for 20 Pigebørn, som uddannes til Tjenestepiger.

Den hele Virksomhed hjemme og ude er i 1883 kommet omtrent seks Tusinde syge tilgode, (paa Sygehuse c. 3,800, paa Fattiggaarde c. 400, i Menighedspleje c. 1,700). Dertil de mange gamle og svage, der er bragt Lindring og Trøst; mange fattige Hjem, hvis Byrde er blevet lettet. Halvthundrede Børn have de været fuldt i Moders Sted; over Hundrede have de modtaget i Asyl; henved Tusinde have de holdt Søndagsskoler for. Hundreder af unge Piger have tilbragt en hyggelig og i alt godt styrkende Søndag Aften i deres Pigemøder; mange enkelte, som vare i Fare eller paa Afveje, have de kunnet hjælpe til Rette. Men hvad deres Virksomhed har baaret af Evigheds Frugt, hvor de have kunnet være hans Redskaber, der er det fortabtes Frelser og det skrøbeliges Kraft, det kan selvfølgelig ikke udtrykkes i Tal; deri skulde deres bedste, men ogsaa mindst paaviselige Gjerning ligge, den som er mindst afhængig af menneskelig Evne og Vilje, men mest værd at takke for!

Til en stor Virksomhed kræves store Midler. Vi have behøvet meget og ogsaa faaet meget; derfor skal Herren have Tak, men ogsaa hans Menighed, som i stigende Grad vinder Forstaaelse og Deltagelse for Gjerningen. Vore Indsamlingsbøger, som samle ganske smaa Bidrag fra de mange, have i det svundne Aar indbragt os næsten halvfjerde Tusind Kroner, og ville sikkert ad Aare bringe os mere. Enhver, der vil opgive sin Adresse til Udgiveren, eller vil forlange en Bog gjennem sin Præst, skal med Glæde faa en saadan — og Tak til!

Endnu mere trænge vi dog til Menighedens Forstaaelse og Forbøn for at vinde de rette personlige Kræfter, som vi al Tid have stor Mangel paa. Skjønt vore Søstres Tal stadig stiger (for 7 Aar siden var det 49, nu er det 114) forslaar Tilvæksten dog ikke ret overfor de mange Begjæringer, der indkomme fra alle Dele af Landet om at faa Søstre til mange forskjellige Virksomheder. Det er en velsignelsesrig Gjerning, en Diakonisse kan komme til at udøve; Gud sende os en rig Velsignelse af Kvinder, som kan og vil tage den op!

2 —

Da over os det hele Aar
sin Fred han lyser gjerne,
og efter Vinter kommer Vaar
med Sommer, Korn og Kjerne.